

Orimattilan kaupunki

Tilinpäätös 2018

Kaupunginhallitus 25.3.2019
Kaupunginvaltuusto 10.6.2019

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	4
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.1.2	Kaupunginhallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
1.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa 2018	17
1.1.5	Kaupungin henkilöstö	20
1.1.6	Ympäristötekijät 2018	22
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	22
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä	25
1.2	Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	27
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	34
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	34
1.3.2	Toiminnan rahoitus	35
1.3.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	37
1.3.4	Kokonaistulot ja –menot	38
1.4	Kuntakonsernin toiminta ja talous	40
1.4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	40
1.4.2	Konsernin toiminnan ohjaus	40
1.4.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	43
1.4.4	Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	43
1.4.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	44
1.4.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	52
1.5	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottaminen	55
2	Talousarvion toteutuminen	56
	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	56
2.1	Käyttötalouden toteutuminen	56
	Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta	65
	Elinvoima- ja tekninen valiokunta	70
	Ympäristövaliokunta	77
2.3	Tuloslaskelman toteutuminen	85
2.4	Investointien toteutuminen	86

2.5. Rahoitusosan toteutuminen	91
Hennan seuranta	92
3 Tilinpäätöslaskelmat	95
3.1 Tuloslaskelma	95
3.2 Rahoituslaskelma	96
3.3 Tase	97
3.4 Konsernilaskelmat	99
4 Tilinpäätöksen liitetiedot	102
5 Taseyksiköiden erillistilinpäätökset	123
Vesilaitos	123
6 Konserniyhtiöt	131
7 Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit	140
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	141

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2018 talousarvio saatiin niukasti plussalle ilman veronkorotuksia. Talousarvio laadittiin 11 110 euroa ylijäämäiseksi. Käytännössä talousarvio ei jättänyt varaa yllätyksille. Jo vuoden aikana tehtiin talousarvioon muutoksia. Lisäksi osa menojen ylityksistä selvisi vasta vuoden vaihteen jälkeen. Menoja oli enemmän erikoissairaanhoidossa, samoin päivystyskeskuksen ja ensihoidon menoissa. Palkkamenot kasvoivat ennakoitua enemmän sivistyksen toimialalla. Lisäksi yhteiskoulun korjauskulut oli kirjattava käyttötalouksien menoiksi, koska oli tehty päätös uudisrakentamisesta. Menoja ei voinut enää aktivoida taseeseen.

Vuoden 2018 tilinpäätös muodostui kaikkineen n. 1,4 milj. euroa alijäämäiseksi. Edellisen kerran kaupungin tilinpäätös oli alijäämäinen vuonna 2013, silloin tilinpäätöksen painoi alijäämäiseksi kalliin hoidon tasauksen kustannustenjaossa olleen virheen korjaaminen. Vuoden 2020 talousarvion laadinnasta tulee vaikeaa. Koulujen sisäilmakorjaukset, väistötiloista aiheutuvat kulut sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa oleva kasvupaine tulevat haastamaan talouden tasapainoa. Lisäksi on jo tiedossa, että keskussairaalan RV7 –hanke tulee taloussuunnittelukaudella tuomaan menopaineita.

Vuoden 2018 suurimmat investoinnit olivat urheilutalon investointi 4,9 milj. euroa, Pennalan liikennejärjestelyjen loppuunsaattaminen 2 milj. euroa sekä Hennan maa- ja vesirakentaminen 1,9 milj. euroa.

Orimattilan kunnallista infraa uudistetaan merkittävästi, kun valmiiksi nyt on saatu uusi urheilutalon 1. vaihe, ensi vuonna lähtee liikkeelle urheilutalon 2. vaihe uimahallin rakentamisella. Lisäksi vuoden 2018 aikana tehtiin kaksi merkittävää linjausta, kun päätettiin toteuttaa sekä yhteiskoulu sekä paloasema uudisrakennusvaihtoehtona.

Yksi iso haaste, joka haastaa koko Lahden seutua on yleinen aluerakenteen muutos. MDI:n tekemä ennuste aluerakenteen muutoksesta, jossa keskittymistä tapahtuu yhä enemmän kolmelle kaupunkiseudulle haastaa Orimattilan kasvuun perustuvaa strategiaa. Meidän on vahvasti oltava mukana Lahden seudun kehittämisessä. Koko Päijät-Hämeen ja Lahden menestys ovat eduksi myös Orimattilalle. Orimattilalla on useita kaupungin elinvoimaa vahvistavia hankkeita liikkeellä: keskustan alueella on poikkeuksellisen mittavat investoinnit menossa (urheilutalo, koulut, keskusta-alueen kadut, varsa-puisto), uusien asuntoalueiden kehittäminen (keskusta, Virenoja, Pennala ja Henna) ja markkinointi on otettu vahvasti omiin käsiin. Orimattilalla on kaikki eväät pärjätä.

Kaupungin taloutta on hoidettu vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Tasapainon löytäminen talouden ja kasvuhakuisen kehittämisen välillä on haettava. Haluan kiittää kaikkia yhteistyöstä päättyneen toimintavuoden aikana. Kiitokset myös kuntalaisille lukuisista yhteydenotoista vuoden aikana.

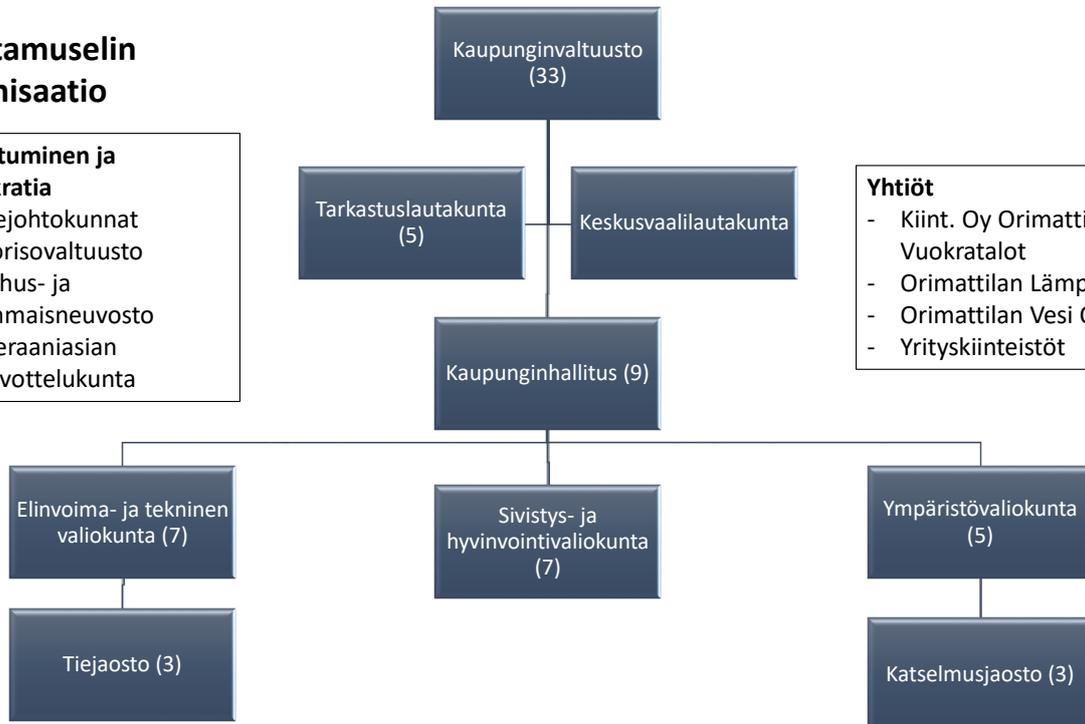
Osmo Pieski
kaupunginjohtaja

I.1.2 Kaupunginhallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamuselin organisaatio

Osallistuminen ja demokratia

- Aluejohtokunnat
- Nuorisovaltuusto
- Vanhus- ja vammaisneuvosto
- Veteraaniasian neuvottelukunta

Yhtiöt

- Kiint. Oy Orimattilan Vuokratalot
- Orimattilan Lämpö Oy
- Orimattilan Vesi Oy
- Yrityskiinteistöt

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin, jonka kuntalaiset valitsevat joka neljäs vuosi toimitettavilla kuntavaaleilla.

Valtuustokaudella 1.6.2017 – 31.5.2021 Orimattilan valtuustoon kuuluu 33 jäsentä. Valtuuston paikkajakauma toimintakertomusvuonna oli puolueittain seuraava:

Puolue	Paikkajakauma
Kokoomus ja Kristillisdemokraatit	8 + 1
Sosialidemokraatit	6
Keskusta	8
Perussuomalaiset	6
Sitoutumaton Orimattila	2
Vihreät	2

Puheenjohtajisto:

Puheenjohtaja
I varapuheenjohtaja
II varapuheenjohtaja

Riitta Lonka, Keskusta
Jarmo Keskevaari, Kokoomus
Kirsti Laatumen, SDP

Valtuustoryhmät:

Kokoomus ja Kristillisdemokraatit

Jarmo Keskevaari, pj.
Saija Hakonen, 1. vpj.
Jussi Vahe, 2. vpj.
Markku Viljanen, siht.
Ida Jokinen
Kalle Jokinen
Riitta Karjalainen
Pertti Laaksonen, KD
Aimo Ryytänen

Keskusta

Jukka Mölsä, pj.
Tero Nieminen, vpj.
Juha Hämäläinen, siht.
Ari Anttila
Sanna Heikkinen
Riitta Lonka
Tapio Malmiharju
Sirkka-Liisa Papinaho

SDP

Tuula Koivunen, pj.
Niina Saarinen, vpj.
Ulla Katajavuori, siht.
Jarkko Jokinen
Kirsti Laatunen
Heli Lehtelä, 17.9. asti
Mauno Saarinen, 17.9. alkaen

Perussuomalaiset

Jouni Räsänen, pj.
Ville-Petteri Erola, vpj.
Sari Sikkilä, siht.
Jari Kaitaranta
Arja Simola
Seppo Venesjärvi

Sitoutumaton Orimattila

Juha Hirvonen, pj.
Susanna Särkinen, vpj.

Vihreät

Venla Avelin, pj., siht.
Esa Heinonen, vpj.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tehtävänä on johtaa kaupungin hallintoa, valmistella kaupunginvaltuuston käsittelemät asiat ja huolehtia valtuuston päätösten toimeenpanosta. Hallituksen tehtävänä on lisäksi valvoa kaupungin etua ja tehdä sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet, jollei hallintosäännössä ole toisin määrätty.

Toimintakertomusvuonna kaupunginhallitukseen kuului 9 jäsentä. Lisäksi kokouksissa ovat läsnä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja ja sihteerinä talous- ja hallintojohtaja.

Kaupunginhallituksen kokoonpano:

Puheenjohtaja	Aimo Rynänen, Kok.
I varapuheenjohtaja	Tero Nieminen, Kesk.
II varapuheenjohtaja	Tuula Koivunen, SDP

Muut jäsenet:

Kok. + KD	Ida Jokinen
	Riitta Karjalainen
Keskusta	Jukka Mölsä
Perussuomalaiset	Ville-Petteri Erola
	Sari Sikkilä
Sitoutumaton Orimattila	Juha Hirvonen

Kaupunginhallitus kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa ja käsitteli 428 asiaa.

Yhteistoimintaelin

Yhteistoimintaelin koostuu paikallisten henkilöstöjärjestöjen edustajista sekä työnantajaa edustavista luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista. Yhteistoimintaelin kokoontui vuonna 2018 kaksi kertaa.

Työsuojelutoimikunta

Työsuojelutoimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Aluejohtokunnat

Aluejohtokunnat aloittivat toimintansa syksyllä 2017. Tehtävistä on säädetty hallintosäännön luku 3:n 5 §:ssä. Johtokuntia on neljä: keskusta, itäinen, läntinen ja pohjoinen. Keskustan aluejohtokunnassa on kymmenen jäsentä, muissa kuusi. Keskustan aluejohtokunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa, muut aluejohtokunnat neljä kertaa.

Tilinpäätöksen 2018 vastuuhenkilöt tulosalueittain		
Tulosalue	Vastuuhenkilö	
1 Käyttötalous	Virkanimike	Viranhaltija
Konsernihallinnon toimiala		
10100 Valtuusto	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
13110 Hallitus / Päätöksenteko ja yhteistoiminta	"	"
13130 Yleishallinto / Hallinto- ja tukipalvelut	Talous- ja hallintojohtaja	Päivi Suikkanen
13150 Hyvinvointi- ja työllisyyspalvelut	Hyvinvointipäällikkö	Päivi Pitkänen
13160 Ruoka- ja siivouspalvelut / Ateria- ja puhtauspalvelut	Ruokapalvelupäällikkö	Elina Lempiäinen
13170 Maaseututoimi	Maaseututoimen johtaja	Minna Leminen
13180 Sosiaali- ja terveysasiat	Hyvinvointipäällikkö	Päivi Pitkänen
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala		
40320 Lasten päivähoidotpalvelut	Varhaiskasvatusjohtaja	Merja Hytönen / Miia Kemppi
40410 Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimenjohtaja	Timo Ahvo
40420 Opetuspalvelut	"	"
40440 Aikuiskoulutus	"	"
40460 Kirjasto- ja kulttuuritoimi	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja	Kirsi Lähde
40470 Liikunta- ja nuorisotoimi	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja	Teemu Mäkipaakkanen / Teija Nevalainen
Elinvoima ja tekninen valio-		
kunta		
51500 Vesilaitos	Vesilaitoksen johtaja	Mikko Paajanen
51510 Hallinto- ja maankäytön palvelut / Elinvoima- ja maankäytön palvelut	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51530 Yhdyskuntatekniikka	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51540 Tilapalvelu	Toimitilajohtaja	Jarmo Rantalainen / Jussi Törrönen
52560 Lupa- ja valvontapalvelut	Johtava rakennustarkastaja	Jorma Hämäläinen

2 Investoinnit	Virkanimike	Viranhaltija
13 KAUPUNGINHALLITUS		
13910 Maa- ja vesialueet	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
13912 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Rantalainen / Jussi Törrönen
13914 Koneet ja kalusto	Kaupunginjohtaja	Osmo Pieski
40 Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta		
40942 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Rantalainen / Jussi Törrönen
40944 Koneet ja kalusto	Sivistystoimenjohtaja	Timo Ahvo
51 Elinvoima- ja tekninen valiokunta		
51952 Rakennukset	Toimitilajohtaja	Jarmo Rantalainen / Jussi Törrönen
51955 Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tekninen johtaja	Seppo Määttä
51957 Koneet ja kalusto - Erillishankkeet	Tekninen johtaja Tekninen johtaja	Seppo Määttä Seppo Määttä

3 Tulos- ja rahoituslaskelman meno- ja tulolajit	Virkanimike	Viranhaltija
Tuloslaskelma	Talous- ja hallintojohtaja	Päivi Suikkanen
Verotulot		
Valtionosuudet		
Korkotulot		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Muut rahoituskulut		
Suunnitelmapoistot		
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Poistoeron lisäys / vähennys		
Investointivarausten lisäys / vähennys		
Pakollisten varausten lisäys / vähennys		
Rahastojen lisäys / vähennys		

Rahoituslaskelma	Talous- ja hallintojohtaja	Päivi Suikkanen
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Pakollisten varausten lisäys / vähennys		
Antolainojen lisäys / vähennys		
Pitkäaik. saamisten lisäys / vähennys		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys / vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys / vähennys		

I.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kansantalous

	2017, mrd €	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
BKT markkinahintaan (muutos %)	224	-0,0	1,9	2,8	2,5	1,5	1,3
Tavaroiden ja palveluiden tuonti (muutos %)	85	4,2	5,6	3,5	2,5	2,3	2,1
Tavaroiden ja palveluiden vienti (muutos %)	86	1,0	3,9	7,5	3,4	3,1	2,6
Kulutus, yksityinen (muutos %)	122	1,8	2,0	1,3	1,0	1,6	1,3
Kulutus, julkinen (muutos %)	51	1,2	1,8	-0,5	1,4	0,4	0,5
Työttömyysaste, %		9,3	8,8	8,6	7,5	6,9	6,7
Ansiotasoindeksi (muutos %)		0,9	0,9	0,2	1,8	2,7	3,0
Veroaste, suhteessa BKT:een, %		44,1	44,0	43,3	42,3	42,2	42,3

*arvioita

Maailmantalouden nopean kasvun vaihe on tällä erää ohi, ja kasvu hidastuu maailmankaupan esteiden lisääntyessä. Investointien kasvu hidastuu vuodelle 2019 mentäessä, kun rakennusinvestointien määrä laskee. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet vuoden 2018 aikana. Tämä näkyy erityisesti siinä, että teollisuuden luottamus talouskehitykseen on laskenut. Yhdysvaltojen talous on vahvassa vireessä, mutta sielläkin talouskasvun ennustetaan hidastuvan tulevina vuosina. Iso-Britanniassa brexitin liittyvä epävarmuus vaimentaa kasvunäkymiä, ja Venäjän talouskehitystä haittaavat rakenteelliset ongelmat. Intian talouskasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana, mutta Kiinassa talouskasvu on hidastumassa.

Vuoden 2018 talouskasvuksi ennustetaan 2,5 prosenttia. Näin ollen vuosi 2017 jää tämän suhdannenousun nopeimman kasvun vuodeksi. Teollisuusyritysten tuotanto-odotukset ovat maltillistuneet ja kasvun esteet yleistyneet. Rakennustoiminnassa ja palvelualoilla työvoiman saatavuusongelmat ovat lisääntyneet ja myönnettyjen rakennuslupien määrä kääntynyt laskuun.

Maailmankaupan kasvuvauhdin hidastuminen huonontaa Suomen ulkomaankaupan näkymiä. Suomen viennin määrä kasvoi vahvimmin alkuvuonna, mutta painui vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä negatiiviseksi. Viennin heikentymiseen vaikuttavat Suomelle tärkeiden vientimaiden, kuten Saksan ja Venäjän, talousnäkyvien heikkeneminen. Ruotsin talous on kuitenkin yhä vankalla pohjalla.

Tuonnin määrä kasvoi alkuvuonna nopeasti, mutta hidastui selvästi loppuvuotta kohti. Tavaratuonnin kasvu oli loppuvuonna lähellä nollaa, mutta palvelutuonti kasvoi.

Yksityisen kulutuksen kasvu hidastui vuonna 2018, vaikka kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu oli yli kaksi prosenttia. Lyhytikäisten tavaroiden kulutus on supistunut, mutta kestokulutustavaroiden kysyntä lisääntyi vuoden 2018 alkupuolella.

Julkiset kulutusmenot ovat kasvaneet ja kasvun ennakoidaan jatkuvan. Kasvua ovat kiihdyttäneet julkisen sektorin palkankorotukset sekä tammikuussa 2019 maksettu kertaerä. Myös julkisen talouden velka suhteessa BKT:n laskee tulevina vuosina ennusteiden mukaan. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivameinoja.

Työllisyyden kasvu on ollut vuonna 2018 nopeaa. Työllisten määrä nousi tammi-lokakuussa 2018 yhteensä 2,7 prosenttia edellisvuoden vastaavaan lukuun verrattuna. Työllisyyden kasvun ennustetaan jatkuvan myös vuonna 2019. Työttömyys on laskenut ripeästi vuonna 2018 sekä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen, että työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan. Työttömien määrä on laskenut kaikilla alueilla ja kaikissa ikäryhmissä. Pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrät ovat edelleen selvästi suuremmat kuin edellisen suhdannehuipun aikana v. 2008. Tietyissä ammattiryhmissä on havaittavissa jo työvoimakapeikkoja. Pulaa on erityisesti rakentamisen ja kiinteistöpalveluiden ammattilaisista sekä informaatio-, sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaisista.

Ansiotaso on kasvanut 1,8 prosenttia, ja sen ennustetaan kasvavan työttömyysasteen laskeessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä kolmen prosentin tuntumaan. Sopimuspalkkojen arvioidaan nousseen 1,2 prosenttia vuoden 2018 aikana. Muut tekijät ovat nostaneet ansioita 0,6 prosenttia. Ansiotason ennakoidaan kasvavan 2,7 prosenttia vuonna 2019 ja 3,0 prosenttia vuonna 2020. Julkisen sektorin lomarahaleikkaus päättyy vuonna 2020, mikä kasvattaa ansioita 0,3 prosenttia. Ansiotason kasvu vaikuttaa kotitalouksien käytettävissä olevaan rahamäärään positiivisesti. Inflaation kiihtymisestä huolimatta reaalityulot kasvavat, ja myös kulutuksen ennakoidaan kasvavan vuoteen 2018 verrattuna.

Vuonna 2019 ja 2020 valtionverotuksessa tehdään asteikkoihin inflaatiotarkistukset. Työeläkevakuutusmaksun nousu vuosina 2019 – 2020 nostaa palkansaajan veroastetta. Kokonaisuutena palkansaajan veroaste kiristyy 0,5 prosenttia vuonna 2020.

Korot ovat poikkeuksellisen pitkään pysyneet alhaisella tasolla. Tammikuussa lainojen viitekorkona yleisesti käytetty 12 kuukauden euribor oli keskimäärin -0,189 prosenttia ja joulukuussa -0,129 prosenttia. Kolmen kuukauden euribor oli tammikuussa -0,328 prosenttia ja joulukuussa -0,312 prosenttia. Kuukauden euribor oli tammikuussa -0,369 prosenttia ja joulukuussa -0,367 prosenttia. Koron vaihtelu jäi siis 1 – 12 kuukauden korkosidonnaisuuksissa suhteellisen vähäiseksi (0,002 prosentista -0,060 prosenttiin). Näiden osalta vuosi 2018 ei juurikaan eronnut edellisvuodesta.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, Talvi 2018

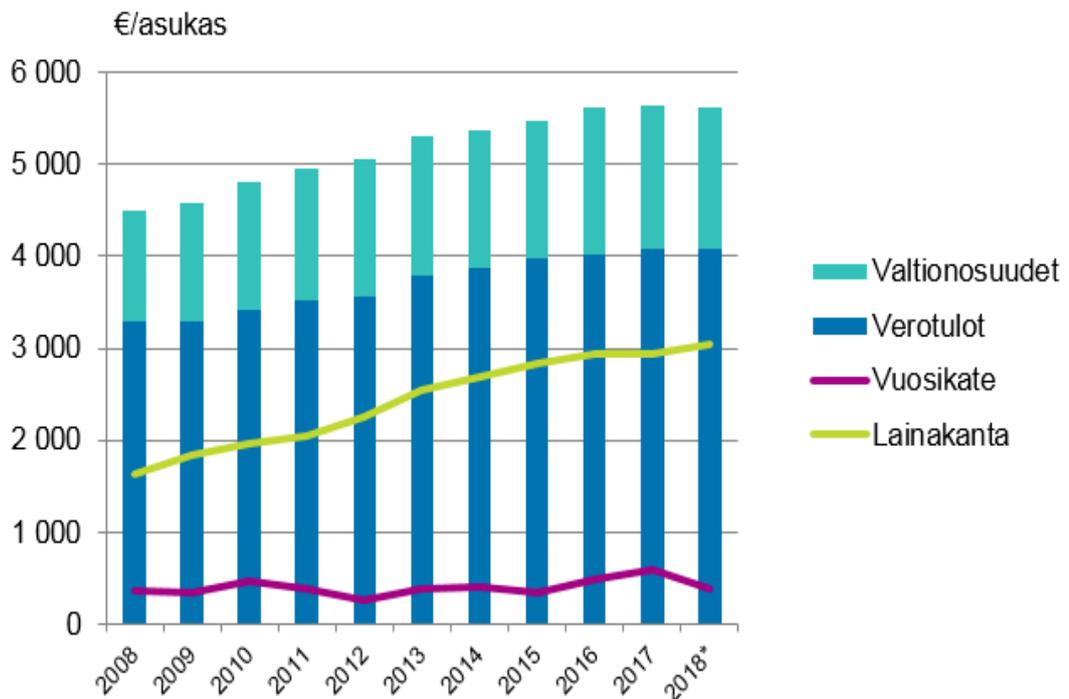
Valtioneuvoston kanslia: Talousnäkyvät ja palkanmuodostus (31.1.2019)

Suomen Pankki: Euribor-korot kuukausittain

Kuntatalous

Tilastokeskuksen helmikuussa 2019 julkistaman Kuntalous neljännesvuosittain –tilaston tilinpäätösarviotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 1,2 miljardia euroa vuonna 2018. Tämä on yli kolmannes verrattuna vuoden 2017 tilinpäätöksiin. Kuntien lainakanta kasvoi 3,8 prosenttia 16,7 miljardiin euroon. Tilastoon on kerätty tilinpäätösarviotietoja Manner-Suomen 295 kunnalta ja 134 kuntayhtymältä.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta 2008–2018*

Vuoden 2018 tilinpäätösarviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut olivat 3,3 prosenttia edellisestä vuodesta suuremmat, ja niitä oli yhteensä 36,9 miljardia euroa. Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 4,6 prosenttia 7,5 miljardiin euroon. Toimintakuluja ja -tuottoja kasvattivat osaltaan kirjausmenettelyt kuntien ja kuntayhtymien välisissä palvelujen ostoissa. Toimintakate oli -29,1 miljardia, ja se heikkeni 3,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Manner-Suomen kuntien verotulot olivat tilinpäätösarvioiden mukaan yhteensä 22,3 miljardia euroa vuonna 2018. Niissä on vähennystä 0,5 prosenttia vuoteen 2017 nähden. Valtionosuuksia kunnat saivat 8,5 miljardia euroa, jossa on 0,6 prosentin vähennys edellisvuoteen. Verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli 5 613 euroa/asukas. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate pieneni edellisvuodesta 35,5 prosenttia, ja se oli 2,1 miljardia euroa. Vuosikate on tilinpäätösarvioissa negatiivinen 38 kunnalla. Vuonna 2017 vuosikate oli negatiivinen neljällä kunnalla.

Tilinpäätösarvioiden perusteella kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 16,7 miljardia euroa. Asukasta kohti lainaa oli 3 052 euroa. Lainakanta kasvoi vuoden takaisesta määrästä 3,8 prosenttia. Kuntien investointimenot olivat 3,6 miljardia euroa, jossa on kasvua 3,4 prosenttia.

Kuntaliiton asiantuntijoiden mukaan kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa synkältä, eikä kuntakenttä kestä enää lisätehtäviä tai rahoitusleikkauksia. Tulos painui negatiiviseksi 196 kunnassa, joka on noin kaksi kolmasosaa kunnista.

Tilinpäätösarvioiden mukaan verotulot ja valtionosuudet vähenivät vuonna 2018. Samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli kolme prosenttia. Menojen kasvusta suurin osa tulee materiaalin ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot kasvoivat maltillisesti.

Kuntien ja kuntayhtymien velat kasvoivat miljardilla eurolla. Kunnissa kasvu oli reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymissä suurien sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia.

Kuntien tulokset eriytyivät vuonna 2018 voimakkaasti. Pääkaupunkiseudun kunnat tekivät hyvät tulokset, kun taas moni isompi kaupunki teki heikon tuloksen. Isommilla kaupungeilla heikko tulos aiheutuu heikosta verotulokehityksestä, kun pienemmillä kunnilla keskeinen syy verotulokehityksen ohella on valtionosuusleikkaukset.

Päijät-Häme

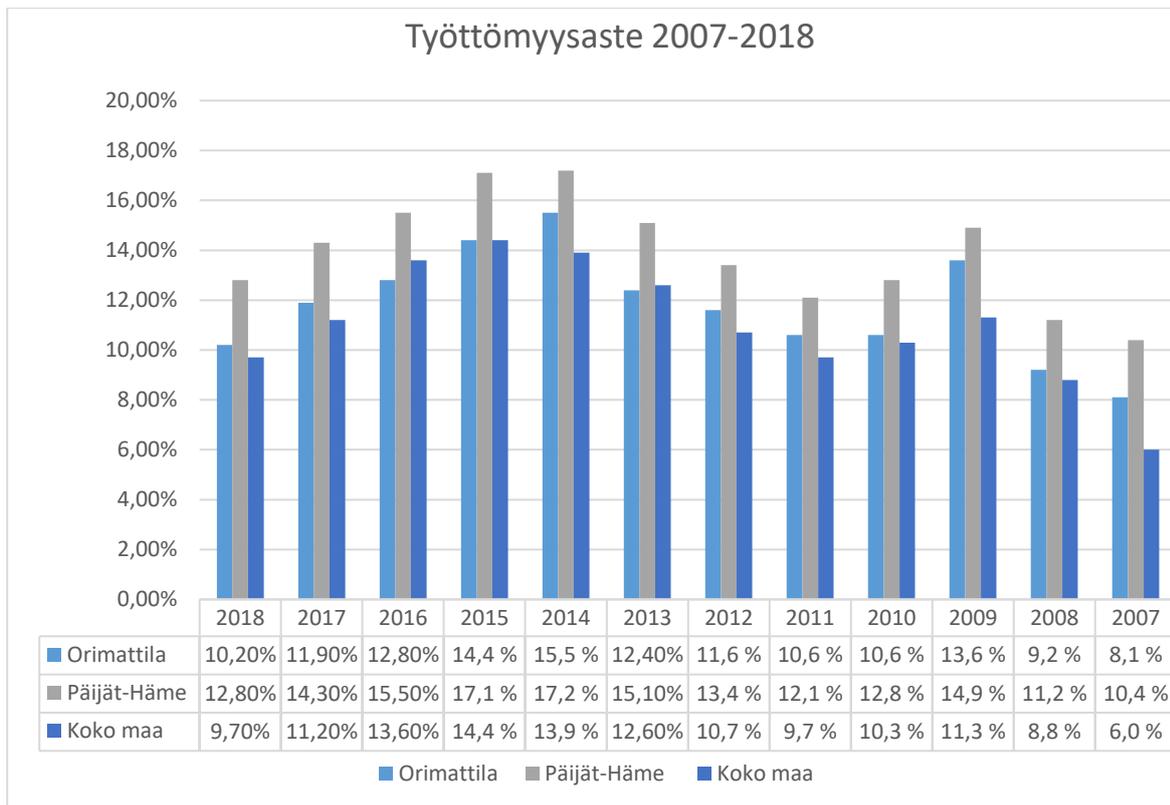
Päijät-Hämeen väkiluku väheni 547 asukkaalla vuonna 2018. Väheneminen johtui syntyneiden määrä negatiivisuudesta, jota muuttovoitto ei kattanut. Ainoa kasvukunta oli Lahti (429 asukasta), jonka kasvu tulee maahanmuuton seurauksena. Muissa Päijät-Hämeen kunnissa asukasluku pieneni. Suurimmat negatiiviset muutokset olivat Heinolassa (230 asukasta), Hollolassa (191 asukasta), Orimattilassa (131 asukasta) ja Sysmässä (109 asukasta).

Tilinpäätösarvioiden mukaan Päijät-Hämeen kuntien yhteenlaskettu vuosikate asukasta kohti oli 318 euroa, kun se koko maassa oli 384 euroa. Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) asukasta kohti olivat 5 544 euroa (koko maa 5 613 euroa). Vuosikate oli 89 prosenttia poistoista, kun koko maan arvo on 99 prosenttia. Näiden tunnuslukujen osalta Päijät-Hämeen kehitys seuraa koko maan kehitystä. Tilikauden tulos sen sijaan on Päijät-Hämeessä -42 euroa/asukas, kun se koko maassa on -1 euro/asukas. Päijät-Hämeen lainakanta asukasta kohti on 4 971 euroa, joka maakuntien suurin. Koko maan keskiarvo on 3 052 euroa/asukas.

Hämeen ELY-keskuksen kuntien alueella oli joulukuun lopussa 19 158 työtöntä työnhakijaa. Määrä on 2 405 (-11,2 %) vähemmän kuin edellisellä vuonna. Työttömistä työnhakijoista 1 619 oli ulkomainen kansalaisia, mikä on 177 vähemmän (-9,9 %) kuin vuotta aiemmin. Päijät-Hämeessä oli vuoden päättyessä 11 916 työtöntä työnhakijaa, mikä on 10,4 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2017 lopussa.

Päijät-Hämeessä työttömien työnhakijoiden määrä väheni edellisvuoden tapaan kaikissa kunnissa; suhteellisesti eniten Kärkölässä (-21 %) ja Sysmässä (-17 %). Orimattilassa vähenystä oli -15 prosenttia

Kunnittain työttömien osuus työvoimasta laski vuoden takaisesta Kärkölässä. Maakunnan korkeimmat työttömyysprosentit olivat vuoden lopussa Lahdessa (14,3 prosenttia) ja Heinolassa (14 prosenttia). Matalin työttömyysaste oli Hollolassa (8,3 prosenttia). Orimattilan työttömyysaste oli 10,2 prosenttia. Orimattilassa työttömiä oli 766 (vuotta aikaisemmin 899), joista alle 25-vuotiaita oli 90 (vuotta aikaisemmin 92). Alle 25-vuotiaiden osuus on 12,1 prosenttia kaikista työttömistä.

Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden työttömänä olleiden) määrä väheni Päijät-Hämeessä 23,96 prosenttia edellisvuodesta. Pitkäaikaistyöttömiä oli 3 671, joista 194 Orimattilassa. Vaikein tilanne on nuorilla ja ikääntyneillä työnhakijoilla. Ammattiryhmittäin pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden päättyessä eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden sekä palvelu- ja myyntityöntekijöiden ryhmissä. Työttömänä olevien osaamistaso ei vastaa työmarkkinoiden vaatimuksia. Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus tulevat jatkossa korostumaan etsittäessä uusi työmahdollisuuksia. Päijät-Hämeessä pitkäaikaistyöttömät ovat koko maan keskiarvoa ikääntyneempiä.

Koko Hämeen alueella on työvoiman saatavuudessa ongelmia samoin kuin vuotta aiemminkin erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa sekä terveys-, sosiaali- ja opetusalailla. Päijät-Hämeessä työvoiman saantiongelmia on erityisesti teollisuuden ja rakentamisen alalla. Päijät-Hämeen alueella on havaittavissa vaikeuksia työvoiman saatavuudessa 44 ammattinimikkeen kohdalla.

Maakunnan vahvuutena voidaan pitää hyvää logistista sijaintia sekä hyviä kulkuyhteyksiä pääkaupunkiseudulle. Työssäkäyntimahdollisuudet pääkaupunkiseudulle lisäävät alueen vetovoimaa asuinpaikkana. Väestömäärän kasvu on kuitenkin jäänyt negatiiviseksi.

Elinkeinorakenne on kohtuullisen monipuolinen. Maakunnan kehityksen yhtenä kulmakivenä voidaan pitää vahvaa ja verkottunutta ammattikorkeakoulua (LAMK) ja korkeakoulukampuksen kautta muita korkeakoulutoimijoita, kuten Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto. Lahden ammattikorkeakoulun siirtyminen osaksi LUT-Groupia (Lappeenrannan teknillinen yliopisto) tuo positiivista virettä alueelle.

Päijät-Hämeen vahvuus on myös poikkeuksellisen suuri vientitoimintaa harjoittavien pk-yri-tysten määrä. Elinvoimaisuuden säilyttäminen edellyttää kehittymistä vahvasta teollisuusalueesta kaupan ja palvelualan yritystoiminnan alueeksi. Päijät-Häme on myös maan vahvin perheyrittäjämaakunta.

Päijät-Hämeen kasvu rakentuu oikoradan ja Lahden moottoritien varteen, mutta myös uudistettavan valtatie 12 poikittaisväylän yhteyteen. Lahden eteläinen kehätie on rakenteilla ja valmistuu vuoden 2021 loppupuolella. Hankkeella on huomattava työllisyyttä lisäävä vaikutus seudulle.

Elintarvikealan tilanne on suhteellisen vakaa, mutta ala joutuu kilpailemaan tuonnin kanssa. Viime vuosien investoinnit ja yritysostot sekä pitkäjänteinen kehitys ovat vahvistaneet alueen viljateollisuuden kykyä vastata markkinoiden monipuolistuvaan kysyntään. Omaehtoisesti käynnistynyt viljaklusteri on kattavuudessaan Suomen suurin viljaketjun toimijoiden yhteistyöverkosto ja kansainvälisestäkin poikkeuksellinen. Se tarjoaa tilaisuuden vilja-alan osaamisen kehittämiseen ja uusien kasvumahdollisuuksien luomiseen.

Rakentaminen on edelleen vilkasta. Rakentamista on mm. tiehankkeiden, koulurakentamisen ja palveluasumisen kohteissa. Päijät-Hämeen keskussairaalaossa on käynnistymässä rakennuksen uudistushanke.

Talviurheilubuumi kasvattaa Luhdan myyntiä Kiinassa (vuoden 2022 talviolympialaiset järjestetään Pekingissä). Ruskovilla Artjärvellä on aloittanut ensimmäisenä yrityksenä pohjoismaissa luonnonmukaisesti tuotetusta silkistä tehtyjen alusasujen valmistuksen.

Matkailun kehittäminen on Päijät-Hämeen alueella tuottanut tulosta. Vierumäen ja Pajulahden alueiden kehittäminen jatkuu, ja myös Messilän alueen kehittäminen etenee; Hollolassa suunnitellaan kylpylähotellia ja loma-asuntoja Messilän rantaan. Vierumäki Country Club Oy tekee matkailuyhteistyötä kiinalaisen sopimuskumppanin kanssa. Eri alueiden vahvuuksien analyysissä Päijät-Hämeen kapea-alaisena erikoisuutena nähdään moottoriurheilutapahtumat. Iittiin rakennettavan KymiRing-moottoriurheilukeskuksen rakentaminen on edennyt. Lahden Jokimaalla vuonna 2019 järjestettävät Kuninkuusravit tuovat Päijät-Hämeen alueelle ravikansaa sekä matkailijoita.

Kaupan alalla maakunnan suurin työllistäjä Osuuskauppa Hämeenmaa on perustanut 100 uutta työpaikkaa vuoden aikana. Kaupan alan kasvu perustuu sekä aukioloaikojen laajentamiseen että yleiseen talouskasvuun ja kuluttajien luottamukseen.

I.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa 2018

Vuoden 2018 talousarvio laadittiin 11 110 euroa ylijäämäiseksi. Vuosikate 3,68 milj. euroa kattoi talousarviossa arvioidut 3,7 milj. euron poistot 99,6 prosenttisesti. Talousarviossa varauduttiin 14,8 milj. euron investointeihin sekä 15 milj. euron lainan nostoon (2 milj. lyhytaikaista).

Vuoden 2018 talousarvioon tehtiin muutoksia, jotka lisäsivät käyttötalousosan menomäärärahoja 659 310 euroa ja vähensivät käyttötalousosan tulomäärärahoja 163 800 euroa. Kaupunginhallituksen menomäärärahoja lisättiin 54 teur. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan menomäärärahoja lisättiin 299 teur ja elinvoima- ja teknisen valiokunnan 316 teur. Tulojen vähennykset koskivat sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan toimintaa (80 teur) ja teknisen toimialan toimintaa 84 teur. Rahoituksessa valtionosuusarvioita vähennettiin 196 teur ja verotuloarvioita lisättiin 477 teur. Korkomenoarviota vähennettiin 300 teur ja muiden rahoituskulujen menoarviota lisättiin 10 teur.

Taloustyöryhmä, jonka tehtävänä on talouden keskeisten linjausesitysten valmistelu, konserni- ja omistajaohjauksen linjausten valmistelu sekä investointitason suhteuttaminen taloudellisiin toteuttamismahdollisuuksiin, jatkoi työtään vuonna 2018. Toimintamenojen kasvun maltillisena pitäminen ja investointien suunnitelmallisuus on edelleen ollut keskeinen työryhmän tavoite, mutta myös konserniohjaus on uuden kuntalain myötä noussut tärkeään asemaan. Vuoden 2018 talousarvion yhteydessä hyväksytyt investointiohjelma sisältää vuosille 2018 – 2022 keskimäärin 11,8 milj. euron nettoinvestoinnit vuosittain. Hennan alueella joulukuussa 2017 valmistunut asema on löytänyt käyttäjänsä. Yhdysliikenne keskustaan ei ole saanut odotettuja matkustajamääriä, ja siltä osin haetaan uusia toimintamalleja. Parkkialueen sijaan on ollut vilkkaassa käytössä. Hennan alueen asutuksen rakentaminen on käynnistynyt. Urheilutalon 1. vaiheen valmistuminen hieman viivästyi, ja vastaanotto siirtyi vuoden 2019 alkupuolelle. HL-Rakentajat Oy:n konkurssiin liittyviä asioita on selvitetty koko vuoden 2018 ajan. Sisäilma-asioihin liittyvää korjausrakentamista on tehty useassa kohteessa. Yhteiskoulun osalta kaupunginhallitus päätti marraskuussa 2018, että suunnittelua jatketaan uudisrakennusvaihtoehdon pohjalta. Päätös vaikutti vuoden 2018 tilikauden tulokseen n. 0,5 milj. verran, koska vuoden 2017 keskeneräisissä hankkeissa sekä vuoden 2018 toimenpiteissä oli aktivoivaksi suunniteltuja korjauksia. Nämä kirjattiin osin lisäpoistoina (v. 2017) ja osin käyttötalouskustannuksina. Jokivarren koululla ja Järvikunnan koululla tehtiin sisäilma- ja väistöä aiheutuneita kustannuksia. Yhdyskuntatekniikan puolella Pennalan liikennejärjestelyt ja Hennan maa- ja vesirakentaminen olivat suurimmat kohteet.

Muutetun talousarvion ulkoiset toimintakulut toteutuivat 100,8 prosenttisesti ja toimintatuotot 104,2 prosenttisesti. Nettona käyttötalous toteutui 100,5 prosenttisesti. Menomäärärahojen toteutuma ylitti muutetun talousarvion 778 193 eurolla, ja tulomäärärahojen toteutuma ylitti muutetun talousarvion 378 783 eurolla. Ulkoisten menojen ylitystä oli kaupunginhallituksella 225 211 euroa, sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalla 251 545 euroa ja elinvoima- ja teknisellä valiokunnalla 365 407 euroa. Tulot ylittyivät kaupunginhallituksella (173 917 euroa) ja elinvoima ja teknisellä valiokunnalla (390 514 euroa). Muutetun talousarvion tulojen alituksia kertyi yhteensä 75 096 euroa. Näistä tulot jäivät arviosta kaupunginvaltuustolla (17 271 euroa), sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalla (157 702 euroa) ja ympäristövaliokunnalla (9 676 euroa).

Menojen ylityksiin tulee jatkossa kiinnittää huomiota, koska talousarviovuoden aikana on tehty talousarvion tulosta heikentäviä muutoksia 252 110 euron määräisesti ja tästä huolimatta talousarvio toteutui 1,17 milj. muutettua talousarviota heikompana. Voidaan todeta, että talouden seuranta on pääosin ollut ajantasaista, mutta loppuvuonna toteutuneita poikkeamia ei ole saatu tilikauden aikana käsiteltyä. Osa muutoksista on tullut vasta tietoon siinä vaiheessa, kun tilikaudelle tehtävät muutokset eivät enää ole ehtineet valtuuston käsittelyyn. Sitovien menojen ylitykset ja tulojen alitukset ovat kaupunginvaltuuston käsittelyssä 15.4.2019.

Verotulot ylittyivät alkuperäiseen talousarvoon nähden 13 teur ja alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 583 teur. Verolajeista yhteisöveron tuotto ylitti arvioidun 70 teur, tuloverot alittivat arvion 545 teur ja kiinteistöverot alittivat arvion 108 teur. Kokonaisuutena verotulot toteutuivat lähes 800 teur edellisvuotta pienempinä. Kiinteistövero oli lähes edellisvuoden tasolla (-63 teur), yhteisöveron tuotto jäi edellisvuodesta 323 teur, ja tuloverot toteutui 413 teur edellisvuotta heikompana. Yhteisöveron kertymään vaikutti vuonna 2017 kertaluonteinen yrityskaupasta johtuva erä, jonka vaikutukset vuoden 2018 osalta kohdentuivat yrityksen kotikuntaan. Valtionosuudet alittuivat alkuperäisen talousarvioon nähden 252 teur ja muutettuun talousarvioon nähden 56 teur. Maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen saatiin valtionosuutta, mutta oppilasmäärän vähentyminen syyskuun tilastointipäivän luvuissa aiheutti takaisinperintää opetustoimen valtionosuudessa vuoden vaihteessa.

Korkotuotot alittivat alkuperäisen talousarvion 119,2 teur. Korkotuottojen odotettua pienempi kertymä johtuu poikkeuksellisen alhaalla pysyneestä vaihtuvakorkoisten lainojen korkotasosta. Korkokulut alittivat alkuperäisen talousarvion 334 teur ja muutetun talousarvion 34 teur. Korkomenoihin ja korkotuottoihin ovat vaikuttaneet vaihtuvakorkoisten lainojen poikkeuksellisen matalalla pysynyt korkotaso. Korkomenoihin vaikutti myös se, että maksuvalmiutta hoidettiin lyhytaikaisella rahoituksella, jonka korkotaso pysyi edullisena koko vuoden. Lisäksi investointien rahoitustarve painottui loppuvuoteen.

Muut rahoitustuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion (ylitys 59 teur). Muut rahoituskulut ylittivät 4 761 alkuperäisen talousarvion, mutta alittivat muutetun talousarvion 5 239 eurolla.

Vuosikatteen toteutuma 2 493,5 milj. euroa on 1,19 milj. euroa heikompi kuin alkuperäisessä talousarviossa (3 684 milj. euroa) ja 938 teur heikompi kuin muutetussa talousarviossa. Poistoja kirjattiin 3 927 183 euroa. Toteutuma oli 227 teur alkuperäistä talousarviota suurempi. Poistoihin ei sisälly olennaisia kertapoistoeria. Tilikauden alijäämäksi muodostui 1 407 733 euroa.

Kuntayhtymien alijäämiä oli vuoden 2017 tilinpäätöksessä kirjattu pakolliseksi varaukseksi 72,5 teur. Tästä varauksesta purettiin 26,5 teur, joten varausta jäi vielä 46 teur.

Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 13 milj. euroa vuonna 2018. Orimattilan Vesi Oy:lle annettiin uutta lainaa 250 teur ja Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokrataloille 225 teur. Antolainojen lyhennykset olivat 876 teur. Kaupunki lyhensi lainojaan suunnitelman mukaisesti 5,403 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden lopussa 45,8 milj. euroa, ja siinä oli lisäystä vuoden 2017 tilanteeseen 5,1 milj. euroa. Lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja oli vuoden vaihteessa 4,5 milj. euroa, mikä on 2,5 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lainaa oli asukasta kohti 2 843 euroa.

Toimintakate pienentyi edellisvuoteen verrattuna 1,78 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut lisääntyivät edellisvuodesta 944 teur, mikä on 1 prosentti. Vastaava luku vuosien 2016/2017

välillä oli vähennystä 1,6 milj. euroa (-1,62 prosenttia), vuosien 2015/2016 välillä lisäystä 2,5 milj. euroa (2,68 prosenttia) ja vuosien 2014/2015 välillä lisäystä 664 015 euroa (0,72 prosenttia). Menojen kasvun lisäykseen vaikutti vuonna 2018 menojen lisäykset kaikilla toimialoilla. Toteutuneet palkkaratkaisut toivat henkilöstömenoihin lisäkustannusta ja rakentamiskorjaukset aiheuttivat kustannusten siirtoa aktivoitavista kustannuksista käyttötalouteen. Lisäksi uudisrakentamisen vaikutuksesta vuosittainen poistojen määrä kasvaa.

Investointimenot olivat alkuperäisessä talousarviossa 14 839 000 euroa ja muutetussa talousarviossa 15 269 000 euroa. Määrärahojen lisäykset (2,68 milj.) olivat aineeton käyttöomaisuus (osakkeiden osto) 600 teur, yhteiskoulun tilamuutokset 190 teur, urheilutalon uudisrakennus 750 teur, Peltolan päiväkotitoimitus 30 teur, Myllylän koulu 400 teur, Länsi-Orimattilan koulu ja pk 20 teur, Jokivarren koulu 650 teur, uusien katuvalojen rakentaminen 10 teur ja katujen päällystäminen 30 teur. Määrärahojen vähennyksiä (2,25 milj.) tehtiin katujen peruskorjaukseen 440 teur, Hennan maa- ja vesirakentamiseen 750 teur, Pennalan, Virenojan ja Sarvelan katurakentamiseen 950 teur, keskustan kehittämiseen 50 teur, Kankaanmäki//Helsingintien liikennejärjestelyihin 50 teur ja siltojen saneeraukseen 10 teur. Investointimenot olivat 12 535 748 euroa ja toteutuivat 82,1 prosenttisesti. Investointitulot toteutuivat 96 prosenttisesti (633 849 euroa). Investointituloina saatiin urheilutalon valtionosuutta 530 700 euroa, josta on kirjattu kustannusten toteutumista vastaava osuus vuoden 2018 tuloksi. Ero Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä ja Päijät-Hämeen Tekstiilihuollon osakkeiden myynti toivat yhteensä 84 teur investointituloja, joita ei ollut talousarviossa otettu huomioon. Tonttien myynnistä tuli 19 teur investointiosaan tuloa. Tonttimyynnin osalta investointitulojen kertymä oli vain 17,5 prosenttia.

Suurimmat investoinnit olivat Urheilutalo 4,9 milj. euroa, Pennalan liikennejärjestelyt 2 milj. euroa ja Hennan maa- ja vesirakentaminen 1,9 milj. euroa, Jokivarren koulun korjaaminen 740 teur, Myllylän koulun laajennus 300 teur, maa-alueiden osto 318 teur sekä Kymenlaakson Sähkö Oy:n osakkeiden osto Askolan kunnalta 600 teur. Investointimäärärahoista jäi käyttämättä 2,7 milj. euroa.

Provincia Oy tuotti kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut, eikä toiminnassa ollut muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Vuosi 2018 oli Ladec Oy:n viides toimintavuosi. Ladecin sopimusta muutettiin 3.10.2016 kaupunginvaltuuston päätöksellä siten, että sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimuksesta irtautuminen on mahdollista vuosittain 31.12. siten, että irtautumisesta ilmoitetaan ko. vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ladecin uuden rahoittajasopimuksen kesäkuussa 2018. Sopimus tuli voimaan 1.1.2019, ja se on voimassa toistaiseksi.

Yhdyskuntatekniikan alueiden kunnossapitopalvelut sekä kiinteistöjen piha-alueet siirtyivät alueurakan kilpailutuksen voittaneen YIT:n hoidettavaksi vuonna 2016.

I.1.5 Kaupungin henkilöstö

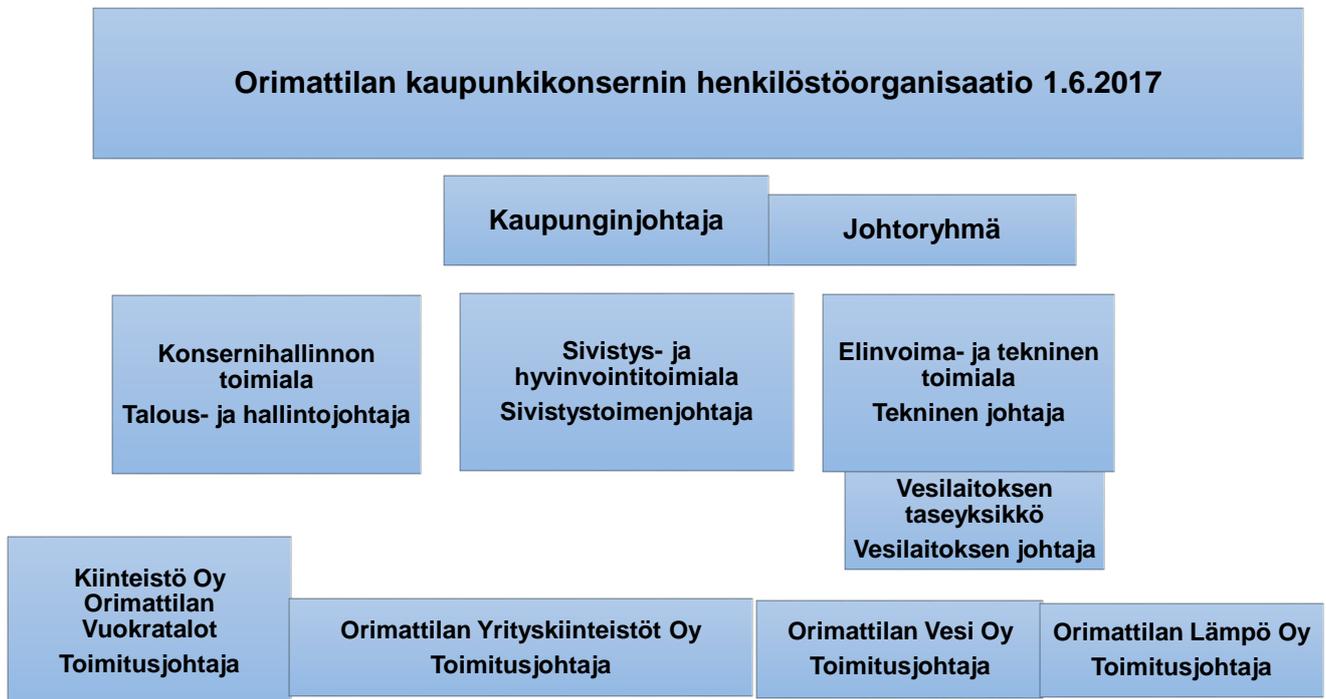
Henkilöstöä 31.12.2018 oli 539,85 (henkilötyövuotta), joista opetuspalveluissa 229 ja varhaiskasvatuksessa 155,5. Henkilöstömenot vuonna 2018 olivat 25,3 milj. euroa, mikä on 26,55 prosenttia toimintakuluista.

Toimintakertomusvuodelta on tehty erillinen henkilöstötilinpäätös

Henkilöstö palvelukeskuksittain ja talousarviotulosalueittain vuosina 2016 – 2018 (htv)

Toimiala	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Hallintopalvelukeskus / Konsernihallinnon toimiala				
Hallitus	1	1	1,9	2
Elinkeinoitoimi ja projektit	3,5	3,5	3,92	4,37
Yleishallinto	6,6	10	10	9,46
Asuntotoimi		0,3	0,3	0,3
Maaseututoimi	2,6	3	2,6	2,6
Ruoka- ja siivouspalvelut	66,3	61,08	81,92	76,5
Yhteensä	83	78,88	100,64	95,23
Perusturvalautakunta / hyvinvointipalvelut	2	1	1	1
Sivistyspalvelukeskus / Sivistys- ja hyvinvointitoimiala				
Hallinto	6	6	6	6
Peruskoulutus ja lukio	229	223	224	216
Kulttuuritoimi	1,5	1,5	1,5	1,5
Kirjasto	8	8	8	9
Liikunta	5,5	5,5	5,5	6,5
Nuoriso	7,5	7,5	7,5	7,5
Varhaiskasvatus	155,5	155,5	155,5	152,5
Yhteensä	413,0	407,0	408,0	399
Tekninen palvelukeskus / Elinvoima- ja tekninen toimiala				
Hallinto ja maankäyttö	10	10,3	11,06	10,1
Tilapalvelu	13,63	14,5	13,8	14,05
Yhdyskuntatekniikka	2,95	4,4	3,1	2,4
Vesilaitos	10,97	10,25	11	10
Rakennustark. ja ymp. suojelu	4,3	4	4	4
Yhteensä	41,85	43,45	42,96	40,55
Kaupunki yhteensä	539,85	530,33	552,6	535,78

Henkilöstöorganisaatio

I.1.6 Ympäristötekijät 2018

Vuonna 2018 Orimattilaan saatiin omat ympäristönsuojelumääräykset.

Ympäristölainsäädännön alati kiihtyvä muutostahti on johtanut siihen, että lainsäädännön käytännön toteuttaminen on entistä haasteellisempaa kuin aikaisemmin, kun muutosten todellisia vaikutuksia ei ole ennätetty mieltä loppuun saakka ja hyvät käytännöt puuttuvat. Tästä on hyvä esimerkki vesihuoltolain erilaiset tulkinnat.

Vesihuoltolain mukaiset kiinteistökohtaiset vesi- ja viemäriverkostoon liittymisasiat työllistivät erityisen paljon loppuvuodesta. Tällöin ilmeni uusi riski: valvontasuunnitelmaan kirjatun vesihuollon valvonnan toteutuminen vaarantui keskeisen viranhaltijan vaihtuessa.

Teboilin kiinteistön ennalta arvaamaton maaperän ja pohjaveden pilaantumisasiat aiheutti poikkeuksellisen paljon valvontatehtäviä ympäristönsuojelusihteerille.

Vuonna 2018 kutsuttiin koolle Orimattilan pohjaveden suojelun seurantaryhmä ja osallistuttiin Porvoonjoen toimenpideohjelman laadintaan. Vesiosuuskuntien riskienhallinnan edistämiseksi toimitettiin aktiivisesti yhdessä Hämeen ELY-keskuksen, terveysuojeluviranomaisen ja pelastuslaitoksen kanssa. Lisäksi tehtiin valvontayhteistyötä TUKESin kanssa ja osallistuttiin valtakunnalliseen ympäristörikoskoulutukseen.

Valtakunnallisen sähköisen YLVA-rekisterin käyttöönotossa on ollut isoja haasteita: ohjelman toimittaja ei ole pystynyt testaamaan ennakkoon ohjelman toimintaa käytännössä.

Maa-ainestenoton ja siihen liittyvän ympäristöluvallisen toiminnan tehovalvonta osoitti, että toiminta on riskialtista erityisesti pohjavesialueilla: mm. alueiden suojaamisessa ja merkinnoissa oli isoja puutteita, kiintopisteitä puuttui liian monelta, maa-aineksia oli otettu liikaa, tankkauspaikat eivät olleet asiallisia ja pohjavesitarkkailu oli puutteellista.

I.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

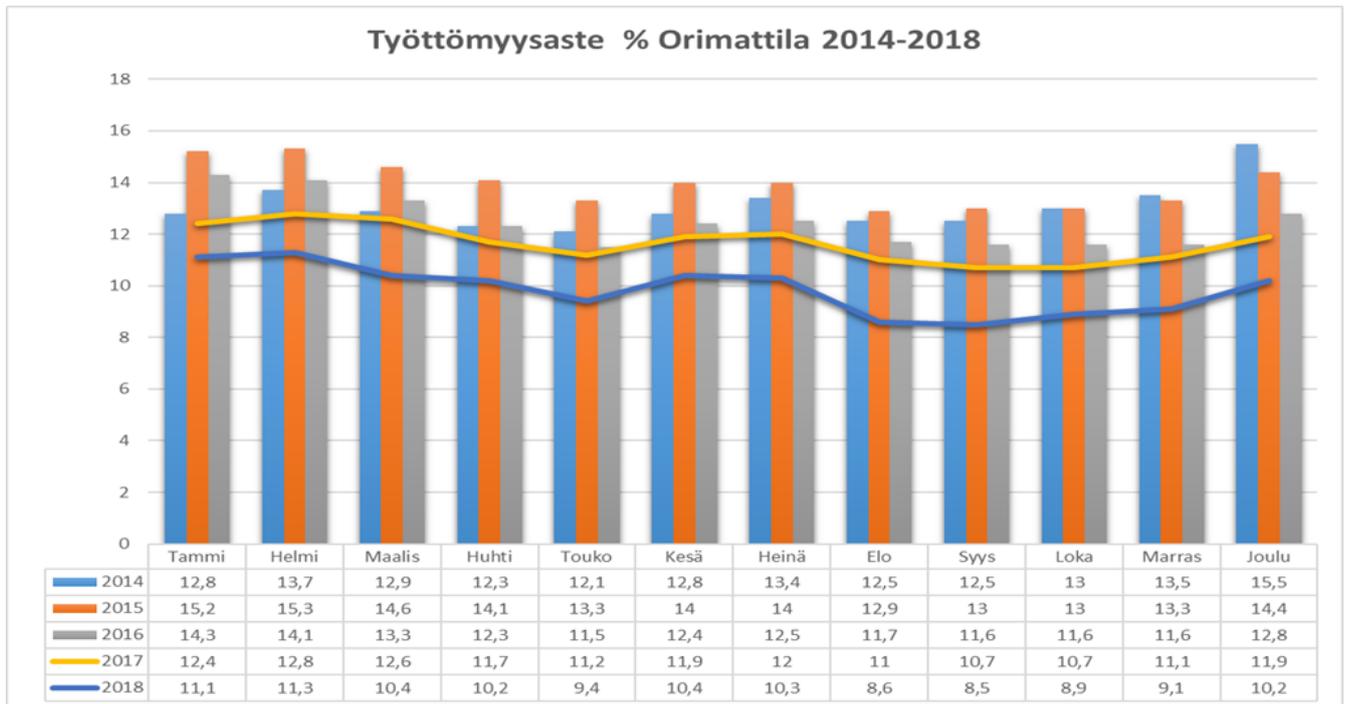
Lahjonnan ja korruptio eivät ole hyväksyttäviä. Ihmisoikeusasioissa toimitaan lainsäädännön mukaisesti. Kaupunki on tehnyt sopimuksen 20 kiintiöpakolaisen vastaanottamisesta vuositain. Vuonna 2018 vastaanotettiin 12 kiintiöpakolaista.

I.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

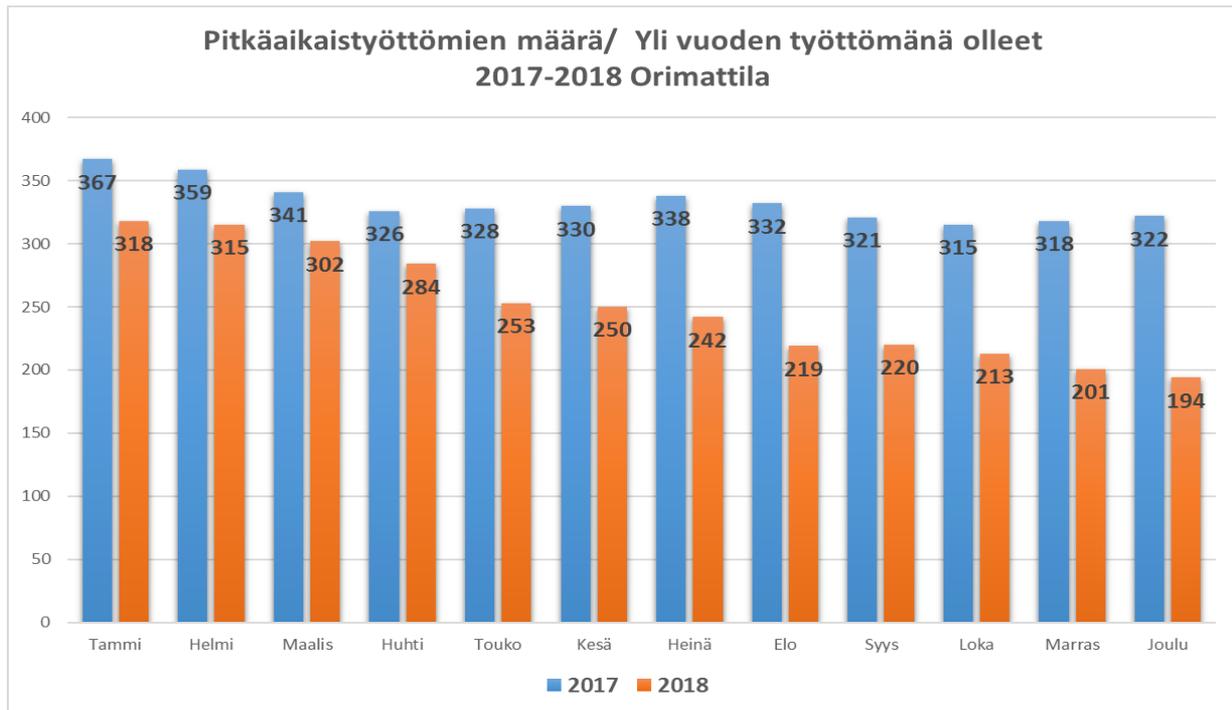
Vuoden 2019 talousarvio on liikkumavaraltaan lähes vuoden 2018 talousarvion kaltainen. Siihen ei sisälly palveluiden supistamista eikä olennaisia palvelurakenteen muutoksia. Talousarvion mukainen tilikauden tulos on 43 460 euroa ylijäämäinen. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2017 alusta. Vuosi 2018 toteutui Orimattilan kaupungin osalta 715 teur ylityksellä talousarvioon nähden. Hyvinvointikuntayhtymä hakee mittavia säästöjä toimintaansa, koska vuoden 2019 kuntarahoitus ei riitä vuoden 2018 menopohjalla.

Työttömyyden hoitoon on sisällytetty erilaisia keinoja; nuorten kesätyötuki on ennallaan, Orimattila-lisän ehtoja on uudistettu, ja kaupungilla on määrärahavarausta perintövaroista sekä

nuorten palkkatukityöllistämiseen että oppisopimuskoulutukseen. Lisäksi kokeiluluonteisena vuonna 2017 käyttöön otettua työttömien työllistämistä yrityksiin jatketaan edelleen siten, että työllistettävä on kaupungin työntekijänä, mutta yritykseltä laskutetaan osa kustannuksista. Määrärahaa Kelalle maksettavaan peruspäiväraha-kustannuksiin on vähennetty vuoden 2018 tasosta, koska työttömyys on vähentynyt.

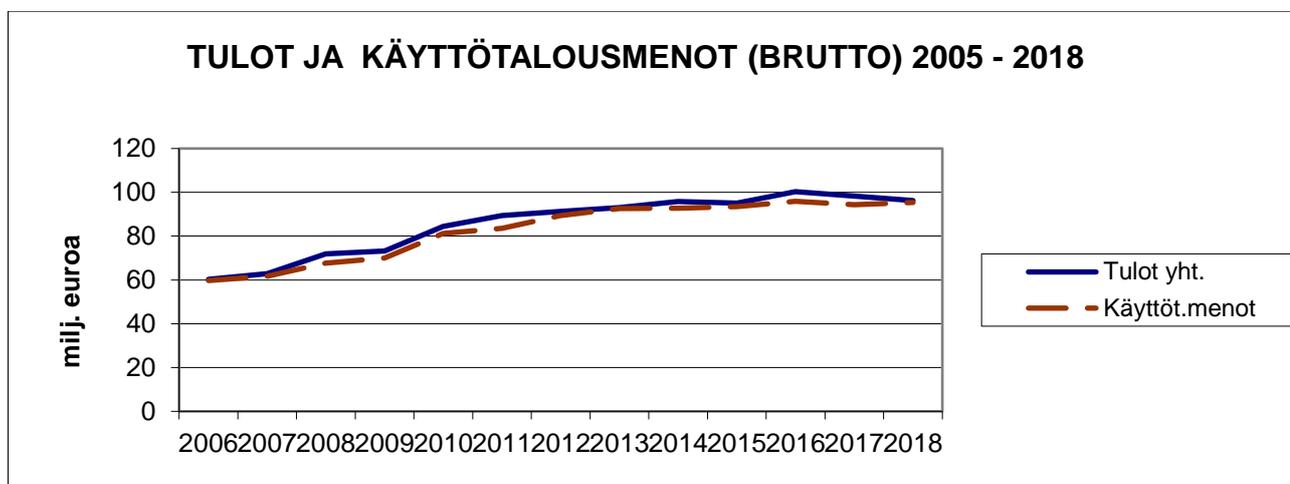
Työttömien määrä kasvoi Orimattilassa voimakkaasti vuoden 2014 lopussa (työttömyysaste 15,5 prosenttia). Vuoden 2015 lopussa kokonaismäärässä oli laskua 1,1 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta määrästä ja vuoden 2016 lopussa työttömyys oli edelleen laskenut 12,8 prosenttiin. Vuoden 2017 lopussa työttömyysprosentti oli 11,9 prosenttia ja vuoden 2018 lopussa 10,2 prosenttia, joten suotuisa kehitys jatkui. Pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt lähes ennallaan, mutta työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Pitkäaikaistyöttömien saaminen työmarkkinoille onkin suuri haaste. Lisäksi työttömissä on suhteellisen paljon yli 55-vuotiaita samoin kuin niitä, joiden työkyvyssä on rajoitteita.

Valtionosuudet toteutuvat vuonna 2019 saatujen valtionosuuspäätösten mukaan 332 teur talousarviossa arvioitua pienempinä, ellei tilastointipäivien oppilasmäärissä tapahdu muutoksia.

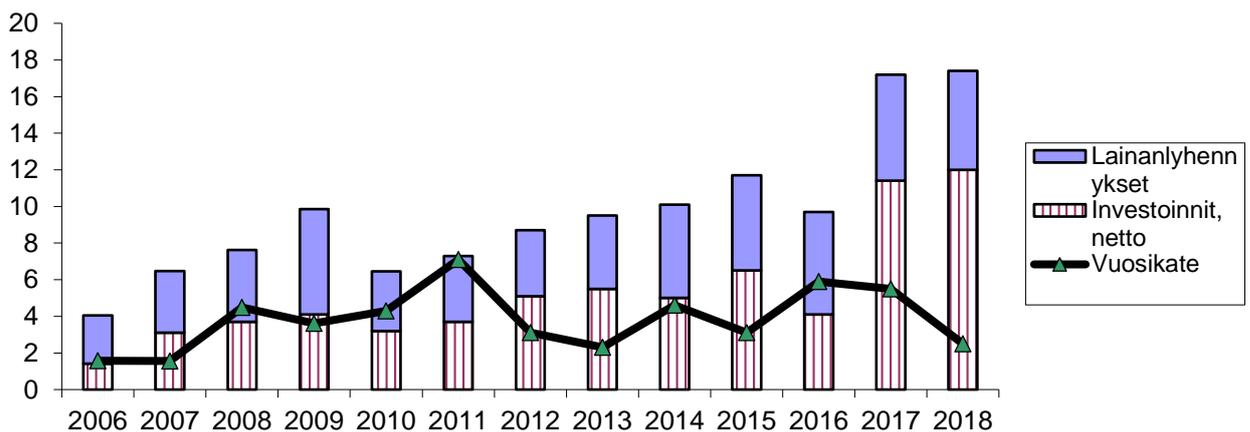
Kaupungin talouden hoidon periaatteiden keskeisenä periaatteena on pitää menojen ja tulojen kehitys samalla kasvu-uralla. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä menot kasvoivat edellisvuodesta 1 prosentin, johon vaikutti menojen lisäykset kaikilla toimialoilla sekä rakentamisratkaisut. Verorahoitus vähentyi 1,38 prosenttia sekä valtionosuuksien, että verotulojen vähentymisen seurauksena. Vuoden 2018 veroperusteet olivat vuoden 2017 tasolla.

Asukasmäärä kasvoi Päijät-Hämeessä ainoastaan Lahdessa ja sielläkin maahanmuuton vaikutuksesta. Orimattilan väkiluku väheni 127 asukkaalla. Väestön vanheneminen aiheuttaa lisääntyvää palvelukysyntää, ja lakisääteiset velvoitteet on pystyttävä täyttämään.

Vuoden 2018 käyttötalouden nettomenot olivat 85,9 milj. euroa. Vuosien 2014 - 2017 tilinpäätöksissä toimintatuotot ja verorahoitus ovat ylittäneet toimintamenot. Tähän päästiin myös vuonna 2018, mutta näiden ero supistui verorahoituksen vähentyessä ja toimintakulujen kasvussa. Verotulot ovat pienentyneet vuoteen 2017 verrattuna, samoin kuin valtionosuudetkin. Menojen hallintaan ovat vaikuttaneet sekä kaupungin omat palveluverkkoon kohdenetut toimenpiteet, että myös kilpailukykysovimuksen vaikutukset. Raskas investointiohjelma lisää poistojen määrää, mikä vaikeuttaa osaltaan tuloksen saamista tasapainoon. Toistaiseksi tasapainottamista on helpottanut poikkeuksellisen matala korkotaso. Korkokulut ovat pysyneet maltillisina lainamäärän noususta huolimatta. Tulevien vuosien palkkaratkaisut ja lomarahaleikkauksen päätyminen tulevat nostamaan henkilöstömenoja, millä on vaikutusta koko kaupungin talouteen. Maakunta- ja sote-uudistus ei mennyt tällä hallituskaudella maaliin, joten sen osalta tulevaisuutta on vaikea ennustaa. Lisäksi väestökehitys on huolestuttava niin Orimattilan kuin koko Päijät-Hämeen kannalta. Syntyvyyden lasku ja ikääntyvän väestön määrän lisääntyminen aiheuttaa muutostarpeita palvelurakenteeseen.

Vuosikate, Investoinnit ja Lainanlyhennykset, milj. eur

Taksoja ja maksuja tarkistetaan vuosittain vastaamaan seudullista tasoa, tuottavuutta lisätään ja omistajaohjaukseen kiinnitetään huomiota. Seudullista yhteistyötä hyödynnetään siltä osin kuin se koetaan toiminnallisesti järkeväksi ja kustannustehokkaaksi ratkaisuksi. Suunnitelmallinen kaavoitus ja tonttitarjonta tuovat onnistuessaan lisää työpaikkoja ja asukkaita, mikä vaikuttaa positiivisesti kaupungin tulokertymään.

I.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä

Kaupunginvaltuusto käsitteli sisäisen valvonnan ohjeet 9.3.2015. Hallintosäännössä on määritelty vastuut sisäisen valvonnan osalta.

Riskit on jaoteltu rahoitusriskeihin, toiminnallisiin riskeihin sekä vahinkoriskeihin.

Rahoitusriskit

Koska matala korkotaso on jatkunut jo pitkään, vaihtuvakorkoisten lainojen korkotason muutos muodostuu riskiksi siinä vaiheessa, kun korkotaso lähtee nousemaan. Kaupungilla ei ole varsinaisia johdannaisia (lukuun ottamatta yksittäisten lainojen kiinteän koron mekaniikkaa katto/lattia –määrityksellä), mutta koronvaihteluun on suojauduttu ottamalla kiinteäkorkoisia lainoja. Kiinteäkorkoisten osuus oli vuoden vaihteessa 75,35 prosenttia koko lainasalkusta, jonka lisäksi viisi prosenttia lainoista oli pitkiin viitekorkoihin sidottuja.

Korkea investointitaso muodostaa rahoituksellisen riskin, jos menot eivät pysy kurissa ja tulorahoitus ei kehity riittävällä tavalla. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä käyttötalouden tulot ja verorahoitus ovat menoja suuremmat, mikä on talouden hallinnan kannalta hyvä. Kuitenkin vuoden 2018 tuloksen kohdalla on jo nähtävissä, että talousarvio tulisi laatia selkeästi ylijäämäiseksi, koska esim. erikoissairaanhoidon kustannukset vaihtelevat vuosittain. Myös odottamattomat menot voivat muodostaa rahoituksen riittävyyden kannalta riskin. Isojen urakoiden valmistelussa tai sopimusten laadinnassa tapahtuva virhe tai jokin ulkoinen tekijä voi aiheuttaa riskin kustannusten kasvusta. Käyttöomaisuuden osalta riskiä kasvattaa tuotantokäytössä olevan ajan muutokset, jolloin aiheutuu purkukustannuksia ja kiinteistöjen arvojen alaskirjauksia arvioitua aikaisemmin.

Toiminnalliset riskit

Hankintaosaamisen puute nähdään edelleen toiminnallisena riskinä. Hankintaosaamisen koulutusta on ollut, mutta hankinnat ovat erilaisia ja niitä tekevät useat henkilöt, mikä tekee kokonaisuudesta haasteellisen. Koko kaupungin tasolla organisaatio on ohut ja henkilöstön vaihtuminen aiheuttaa toiminnallista riskiä – avainhenkilöriskit on tunnistettu ja tähän tulee jatkossa varautua mahdollisuuksien mukaan osaamisen laajentamisella. Tiedon siirtymistä ja säilymistä tietoteknisissä välineissä pidetään riskinä, koska esim. sähkökatkon sattuessa, tietoja ei ole saatavilla. Myös viranomaistoiminnan digitalisoituminen lisää riskiä, että ohjelmistot eivät toimi oikein. Sisäilmaongelmat ovat nousseet riskiksi. Niitä esiintyy sekä uusissa että vanhoissa rakennuksissa. Tietosuojasta voi muodostua riski, ellei asiakirjoja säilytetä ja käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Vahinkoriskit

Omaisuuksien sekä yleisten velvoitteiden hoidosta voi realisoitua riski vahingonkorvausten muodossa. Myös hulevesien käsittelystä voi aiheutua vahingonkorvausvaateita. Näihin on varauduttu vakuutuksilla samoin kuin henkilöstön ja tapahtumiin osallistuvien mahdollisten tapaturmien osalta. Asiakirjojen käsittelyyn on kiinnitettävä huomiota, että asiakkaiden oikeusturva säilyy. Lainsäädännön muuttuessa usein myös valitusprosessit lisääntyvät, kun asiakkaat hakevat uuden lainsäädännön tulkintoja.

Muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Valtakunnallinen maakunta- ja sote-uudistus ei päässyt maaliin tällä hallituskaudella, joten tältä osin valmistelu pysähtyy odottamaan uutta eduskuntaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon kasvavat kustannukset muodostavat kuntakenttään riskin palveluiden supistumisesta. Palveluiden keskittyminen kasvukeskuksiin luo riskin lähipalveluiden pysymiseen ja saatavuuteen pienemmillä paikkakunnilla

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ohjeistetaan, että kaupunginhallituksen tulee antaa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä, havaituista puutteista sekä siitä, miten havaittuja puutteita on tarkoitus korjata. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä. Toimielinten on sisällytettävä vuosittain toimintakertomukseensa arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan kohdealueita ovat säännökset, määräysten ja päätösten noudattaminen, tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys/luotettavuus, riskien hallinnan järjestäminen, omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta, sopimustoiminta sekä arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Kuntalakiin on lisätty 1.7.2012 säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Kaupunginhallitus on käsitellyt sisäisen valvonnan ohjeet 9.2.2015 ja kaupunginvaltuusto 9.3.2015. Hallintosääntö on uudistettu alkuvuodesta 2017.

Hallintokunnat ovat käsitelleet selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä omalta osaltaan

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuuston Villihiiden toiminta-alueita koskevaan päätökseen (5.10.2015 § 38) tuli Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaisu. Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen ja palautti asian uudelleen käsittelyyn. Kaupunginhallitus päätti äänestyksen tuloksena valittaa päätöksestä (kh 19.12.2016 § 412). Korkein hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen ja palautti asian uudelleen kaupunginvaltuuston käsittelyyn päätöksellään nro 209/1/17 27.7.2017. Asia eteni elinvoima- ja teknisen valiokunnan käsittelyn jälkeen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Kaupunginvaltuusto käsitteli asian 12.11.2018 § 53 ja päätti äänestyksen jälkeen, että toiminta-alueita ei vahvisteta. Äänestyksessä 21 valtuutettua oli kaupunginhallituksen esityksen kannalla, että toiminta-alueita ei vahvisteta. Kymmenen valtuutettua kannatti toiminta-alueen vahvistamista ja kaksi äänesti tyhjää. Vesiosuuskunta Villihiisi on valittanut päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. ELY-keskus on neuvotellut asiasta kaupungin edustajien kanssa alkuvuonna 2019.

Kaupunginhallitus teki päätöksen 29.5.2017 § 212 Heinämaan koulun myynnistä korkeimman tarjouksen jättäneelle. Päätöksestä on valitettu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Kaupunginhallitus antoi valitukseen vastineensa 20.11.2017 § 406. Asia oli edelleen kesken vuoden 2018 päättyessä.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 17.9.2018 § 52 äänin 25 – 6, että Kuivannon vesikunnan toiminta-alueen laajennusta ja jäteveden toiminta-alueita ei vahvisteta. Kuivannon vesikunta on valittanut asiasta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Kaupunginhallitus on käsitellyt oikaisuvaatimusta, joka koski julkaisun painatuksen hankinnasta tehtyä viranhaltijapäätöstä.

Vuorovaikutuksen lisäämistä eri hallinnonalojen kesken päätösten valmistelussa on edelleen lisättävä. Ohjeistusten ajantasaisuuteen ja tietoisuuden lisäämiseen olemassa olevasta ohjeistuksesta on edelleen lisättävä.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Vuonna 2016 saatiin hallinto-oikeuden päätös valitukseen, joka koski virkasuhteen purkua koeajalla. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Asiasta on valitettu edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asiaa saatiin päätös vuoden 2018 alussa. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.

Vuoden 2018 aikana valiokunnan päätöksistä ei tehty valituksia eikä oikaisuvaatimuksia. Viranhaltijoiden päätöksistä tehtiin viisi muutoksenhakua. Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi kolmesta päätöksen, jossa valitus hylättiin. Aluehallintovirasto hylkäsi yhden valituksen.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Elinvoima- ja teknisen toimialan alaiset viranhaltijat ja työntekijät ovat noudattaneet sääntöjä, määräyksiä ja päätöksiä, eikä ole tiedossa, että sääntörikkomuksia olisi tapahtunut.

Teknisessä lautakunnassa oli vuonna 2017 käsitelty yksi poikkeamislupaa koskeva asia. Asiasta on valitettu hallinto-oikeuteen, josta on tullut syyskuussa 2018 päätös. Hallinto-oikeus ei muuttanut päätöstä.

Valiokunta on käsitellyt kahta oikaisuvaatimusta, joista toisessa oli kysymys kalustehankinnasta ja toisessa vahingonkorvaushakemuksesta. Näiden lisäksi valiokunta on käsitellyt kahta valitusta yksityistiekokouksen päätöksestä.

Ympäristövaliokunta

Rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa suuri osa tehtävistä on lakisääteisiä ja delegoitu hallintosäännön kautta eri viranomaisille. Hallintosäännön yms. muiden sääntöjen noudattamista seurataan sisäisesti, eikä ole tiedossa, että sääntörikkomuksia olisi tapahtunut.

Ympäristölautakunnassa on annettu kuusi lausuntoa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valitusasiassa koskien vesijohto- ja jätevesiverkostoon liittämismääräyksiä. Lisäksi on käsitelty yksi oikaisuvaatimus, joka koski maisematyölupaa 2018 – 2019. Ympäristövaliokunta on antanut lausunnon Vaasan hallinto-oikeudelle valitusasiassa, joka koskee ympäristönsuojelulain määräystä.

Polttoaineen kylmäaseman pilaantuneen maan kunnostuksen yhteydessä laadittiin riskinarviointi, jossa tarkasteltiin maaperään jääneiden öljyhiilivetyjen mahdollisesti aiheuttamaan kulkeutumisen, terveys- ja ympäristöriskiä. Riskinarvioinnin perusteella toiminnanharjoittaja seuraa pohjavesipitoisuuksia hyväksytyin tarkkailuohjelman mukaisesti.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kaupunginhallitus

Talousarviomäärärahojen seuranta toteutui kohtuullisen hyvin koko organisaation laajuudella ja määrärahamuutokset käsiteltiin niiltä osin oikea-aikaisesti, kun se oli mahdollista. Sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahojen osalta on tuottanut vaikeutta ennustettavuus. Vielä loppusyksystä hyvinvointikuntayhtymä ennakoii, että Orimattilan maksuosuudet riittävät, mutta helmikuussa 2019 saaduissa loppulaskelmissa tuli kuitenkin 715 t€:n ylitys. Talouskatsauksia tehtiin kolme. Määrärahaseurannan lisäksi niissä on lyhyesti otettu kantaa toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen. Kaikilta osin toiminnallisia tavoitteita ei saavutettu ja tavoitteiden asettamiseen tulee edelleen kiinnittää huomiota toiminnan kuvaavuuden näkökulmasta. Investointien kohdentumisessa talousarvioon nähden oli suhteellisen suurta poikkeamaa. Rakenne- ja kunnossapitoa tehtiin huomattavasti suunniteltua enemmän, kun taas yhdyskuntatekniikan kohteita jäi toteutumatta. Suunnitelmallisuutta talousarvion laadinnassa tulee parantaa. Tuloksellisuuteen ja sen kehittämiseen tähtääviin toimenpiteisiin on edelleen kiinnitettävä huomiota koko organisaation laajuudella.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta joutui tekemään marraskuussa 299 t€:n lisämäärärahaesityksen. Tämä aiheutui Järvikunnan ja Jokivarren koulujen sisäilmaongelmista aiheutuvista kuluista, Yhteiskoulun lisätilatarpeesta sekä Myllylän koulun pienryhmästä. Varhaiskasvatuksen tuloarviota laskettiin 150 t€ muuttuneiden maksuperusteiden vuoksi. Järvikunnan koulun opetus saatiin järjestettyä syyslukukaudella Tönnön ja Myllylän koulun väistötiloissa opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetuspalveluissa toteutetaan koulukohtainen toiminnan laatuarviointi lukuvuosittain, mikä perustuu Opetushallituksen määrittämiin peruskoulun laatuksiteereihin. Arviointitulosten perusteella valiokunta päättää seuraavan lukuvuoden koulujen toiminnan painopistealueet. Tuloksellisuutta seurataan esi- ja perusopetuksessa myös seudullisella arvioinnilla, johon osallistuvat huoltajat, oppilaat ja henkilökunta. Tämä maakunnallinen arviointi toteutettiin 22.1. - 5.2.2018. Arvioinnin luotettavuuteen vaikuttaa vastausten kattavuus. Orimattilassa 85 % peruskoululaisista vastasi arviointikyselyyn.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Elinvoima- ja teknisen valiokunnan vuoden 2018 menomäärärahat ylittyivät 276 t€:lla. Tuloja kertyi arvioitua enemmän 290 t€.

Tavoitteet toteutuivat pääosin. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti teknisen johtoryhmässä.

Teknisellä on seurattu määrärahoja projektikohtaisesti, kustannuspaikoittain, tulosalueittain ja kokonaisuutena. Urakoiden osalta määrärahasuranta tehdään vielä erikseen maksuposti- taulukon ja lisätöiden osalta. Investointien osalta määrärahaylityksiä tuli Jokivarren koulun A- ja C-osan investoinnin osalta sekä maankäytösopimukseen perustuvan Arolan alueen kunnallistekniikan rakentamisen osalta.

E erityisen haasteelliseksi on koettu yhdyskuntatekniikan käyttötalouden tulosaluevastuu joukkoliikenteen osalta. Teknisellä johtajalla on talousarviovastuu, mutta määrärahan käyttöoikeus on sivistystoimen talouspäälliköllä. Tilanteeseen tulisi saada korjaus siten, että määrärahavastuu ja rahojen käyttö olisivat yhden toimielimen alaisuudessa.

Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan alaiset tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet tavoiteasetannan mukaisesti.

Taloudellisesti rakennusvalvonnan tulokertymä jäi arvioitua alhaisemmaksi, mikä johtui arvioitua vähäisemmäksi jääneestä rakentamisesta sekä suurten rakennushankkeiden puuttumisesta.

Elinvoima- ja tekninen toimiala on reagoinut ylitysuhiin tasapuolisesti eri tulosalueilla. Talousarviota tarkkaillaan säännöllisesti koko vuoden aikana, jolloin ylitysuhiista raportoidaan hallitusta ja tarvittaessa esitetään lisämäärärahan myöntämistä

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginhallitus

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginvaltuusto käsitteli Sisäisen valvonnan ohjeet maaliskuussa 2015. Kaupunginhallitus seuraa toiminnan riskejä kaikilla tasoilla. Taloustyöryhmässä ja puheenjohtajapalaverissa käydään linjaavaa keskustelua toimenpiteistä, joita tuodaan tarpeen mukaan kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Sivistystoimen yksiköissä on lain edellyttämät vuosittain päivitettävät turvallisuussuunnitelmat, joista tulosityksiköiden esimiehet vastaavat. Uinnivalvonnan sijaisuuden hoidosta on tehty sopimus yksityisen yrityksen kanssa. Talousarviossa muutosrakentamiseen varattujen määrärahojen käytön tärkein kriteeri on toiminnan turvallisuuden parantaminen, esimerkkinä päiväkotien aitojen rakentaminen ja kunnossapito.

Sivistyspalveluiden käytössä olevissa kiinteistöissä on tehty sisäilma-ilmoituksia, jotka on käsitelty sisäilmatyöryhmässä. Järvikunnan koululla sisäilmaongelmat todettiin elokuussa 2018 niin vaikeiksi, että koulu jouduttiin sulkemaan 3.9. lukien koko syyslukukauden kestäneiden korjaustöiden ajaksi. Tänä aikana Järvikunnan koulun oppilaiden opetus järjestettiin Tönnön

ja Myllylän kouluilla. Kiinteistöjen sisäilman seurannasta on muodostunut vakiintunut riskienhallinnan kohde.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Suuremmille hankkeille ja urakoille tulisi tehdä säännönmukaisesti riskiarviointi. Tätä varten olisi hyvä olla valmis pohja, jonka avulla arvioinnin suorittaminen olisi systemaattista ja dokumentoitua. Suurimmissa urakoissa vaaditaan yleensä riskienhallintasuunnitelma.

Orimattilan Vesi Oy vastaa vesihuoltolaitoksen investoinneista niihin liittyvistä riskeistä lukuun ottamatta käyttötalouspuolelle heijastuvia vaikutuksia. Vanhan verkoston aiheuttamat riskit kuuluvat vesihuoltolaitoksen toimintaan. Riskiä pienennetään verkoston jatkuvalla saneerauksella.

Vedenhankinnan, viemärlaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia.

Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunta on laatinut riskienhallinnan parantamiseksi oman ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja vuosittain vaihtuvan valvontaohjelman

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kaupunginhallitus

Omaisuuksien hankinnassa ja luovutuksessa ei ole tapahtunut menetyksiä vuoden 2018 aikana. Hankintaohjeet on päivitetty joulukuussa 2014. Vuoden 2015 alusta otettiin käyttöön kynnysarvot alittaviin hankintoihin Hankinta-Sampo –ohjelma, jolla kilpailutusten dokumentointi paranee. Hankintalain kynnysarvot ylittävät hankinnat on kilpailutettu HILMA –hankintailmoituskanavassa hankintalain mukaisesti. Hankintalaki on muuttunut vuoden 2017 alusta lukien – hankintaohjeiden päivittäminen siirtyi vuoteen 2019. Kynnysarvojen ylittävien hankintojen kilpailuttamiseen ollaan ottamassa vuoden 2019 alusta käyttöön Cludia –kilpailutusjärjestelmää.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Opetuspalveluissa oppikirjat ja koulutarvikkeet on hankittu Kuntahankinnat sopimusten perusteella. Koulukuljetukset kilpailutettiin kesällä 2016 Hilma-hankintailmoituskanavassa ja nyt on käytetty kahden vuoden optiota. Opetuspalveluissa projekteihin saadut avustukset on käytettävissä olevin osin siirretty tilinpäätöksessä seuraavalla vuodelle pyrkien käyttämään kaikki saadut avustukset ehtojen mukaisesti, jolloin palautuksilta on vältytty.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Maaomaisuutta hankittiin vuonna 2018 n. 10,4 ha ja luovutettiin n. 1,35 ha. Luovutuksista saatiin voittoa 161t€ euroa.

Tarpeettomiksi jääneitä rakennuksia ei myyty vuonna 2018. Vuonna 2017 myydyn Heinämaan koulun omistusoikeus ei vielä siirtynyt, koska päätöksestä aiheutunut valitusprosessi on kesken.

Vuonna 2018 rakennettiin uutta katuomaisuutta. Hennassa toteutettiin Länsirinteen alueen katuja (Maustekatu, Sahramikatu, Salviakuja, Korianterikuja ja Korianterinpolku) sekä osa bulevardia. Arolan alueella rakennettiin Pikkuketunkuja ja Peurapolku sekä Metsärinteessä Metsätähdenkuja. Uusia katuja rakennettiin vuonna 2018 yhteensä 5,37 kilometriä. Metsärinteeseen rakennettiin uusi leikkipaikka. Pennalan teollisuusalueen liikennejärjestelyt otettiin vastaan syksyllä 2018.

Olemassa olevan omaisuuden hallintaan liittyvänä riskinä on, että korjausvelka lisää kokonaiskustannuksia pitkällä aikavälillä. Korjausvelan systemaattinen vähentäminen on yksi omaisuuden hallinnan päätavoite.

Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan alainen omaisuus on vähäistä. Merkittävin omaisuus on koekalastus ja hoitokalastusvälineistö ympäristönsuojelun tulosalueella.

Irtaimistosta pidetään luetteloa, joka päivitetään kerran vuodessa. Luetteloon merkitään hankinnat ja luovutukset ja mahdolliset käytöstä poistot

Sopimustoiminta

Kaupunginhallitus

Sopimukset on pääosin viety Dynasty-asianhallintaohjelman sopimusosioon, jossa toimii hälytysjärjestelmä sopimusten vanhentuuessa. Toiminnallisesti järjestelmä on hyvä, mutta tietojen oikeellisuuteen ja tietojen järjestelmään viemiseen on syytä kiinnittää huomiota. Sopimusehtojen noudattamiseen ja sopimusten valvontaan tulee kiinnittää huomiota, että palvelu täyttää ne ehdot, mistä sopimusta tehtäessä on sovittu.

Sivistys ja hyvinvointivaliokunta

Orimattilan yhteiskoulun tarvitsemat lisätilat vuokrattiin Wanhalta Amikselta, (Koulutie 19). Entisen opetuskiinteistön tilat ovat osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi. Palvelubussiliikenne on toiminut vuonna 2018 tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Sopimusten osalta korostuu vastuuhenkilön nimeäminen ja sopimusten seuranta. Sopimusehtojen noudattamisen valvonta on osassa sopimuksissa tarkempaa kuin toisissa. Osassa sopimuksissa kuten kauppakirjoissa ja hankintasopimuksissa riskinä seurannan tekemättä jättämisestä on, että kaupungin toiminta ei olekaan tasapuolista, tai että sillä on kaupungin

taloutta ja kehitystä heikentäviä seurauksia (rakentamisvelvollisuus, vuokraoikeuden kirjaukset, palveluvelvoitteet).

Ympäristölautakunta/Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan alaisuudessa on vain vähän sopimuksia.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kaupunginhallitus

Orimattilan kaupungilla ei ole sisäistä tarkastusta erillisenä organisoitu, vaan se hoidetaan ensisijaisesti esimiesten valvontavelvollisuuteen kuuluvana tarkkailuna. Sisäinen tarkkailu on operatiivisen johtamisen osa, ja sen tehokkuus perustuu valvontaan ja valvonnan reaaliaikaisuuteen sekä tiedon raportointiin organisaatiossa ylöspäin.

Yleisenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että sisäisen tarkastuksen toimivuus vaihtelee eri yksiköissä. Osalla se on hyvin hoidettu ja osalla sisäisen tarkastuksen ja siitä informoimisen osuutta on syytä lisätä. Sisäisen tarkastuksen koulutuksen järjestäminen siirtyi vuodelle 2019 (toteutuu toukokuussa 2019).

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Tarkastusten sijaan sivistystoimessa suoritetaan toiminnan arviointia esimerkkinä opetuspalveluissa tapahtuva perusopetuksen koulukohtainen ja seudullinen arviointi sekä kouluterveyskyselyt. Saatujen arviointitulosten perusteella valiokunta asettaa seuraavalla lukuvuodelle kehittämisen painopistealueen.

Toimintayksiköitä – kouluja ja päiväkoteja – ohjeistetaan rehtorikokouksissa ja päivähoitotyöryhmissä mm. rekrytointiin, virkaehtosopimukseen ja hankintoihin liittyvissä asioissa virheellisyyksien välttämiseksi. Rekrytoinnissa on siirrytty käyttämään Kuntarekryä, mistä on saatu hyviä kokemuksia.

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Elinvoima- ja teknisen valiokunnan tulosalueiden vastuhenkilöt sekä teknisen talouspäällikkö seuraavat ja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden sääntöjen ja annettujen ohjeiden mukaan. Mahdollisesti havaitut virheellisyydet korjataan ja niihin puututaan välittömästi. Lain noudattamisessa ja tulkinnassa ei ole havaittu sellaisia erityisiä ongelmia, joihin tulisi puuttua sisäisen tarkastuksen näkökulmasta. Riskit ovat kohdistuneet lähinnä henkilöstön sisäiseen ohjeistuksen hallintaan.

Ympäristölautakunta/Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan johtava rakennustarkastaja sekä teknisen talouspäällikkö seuraavat ja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden sääntöjen ja annettujen ohjeiden mukaan. Mahdollisesti havaitut virheellisyydet korjataan ja niihin puututaan välittömästi.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	TP 2018	TP 2017
Ulkoiset tuotot ja kulut	1000 Eur	1000 Eur
Toimintatuotot	9 357,90	10 190,00
Toimintakulut	-95 298,30	-94 354,20
Toimintakate	-85 940,40	-84 164,20
Verotulot	55 043,40	55 842,10
Valtionosuudet	31 874,90	32 288,30
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	180,80	213,60
Muut rahoitustuotot	1 712,70	1 675,80
Korkokulut	-366,00	-360,90
Muut rahoituskulut	-12,00	-7,90
Vuosikate	2 493,50	5 486,70
Poistot ja arvonalentumiset	-3 927,20	-3 404,40
Tilikauden tulos	-1 433,60	2 082,40
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	25,90	33,80
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 407,70	2 116,20
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	9,8	10,8
Vuosikate/Poistot, %	63	161
Vuosikate €/asukas	155	338
Asukasmäärä	16094	16225

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista osoittaa, paljonko kaupungin varsinaisen toiminnan kuluista saadaan katetuiksi maksu-, myynti- ja vuokratuotoilla. Prosenttiosuus on pieni, koska suuri osa näistä tuotoista menee kaupungin omistamille tytäryhteisöille ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle.

Vuosikatetta tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen, että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot, että talous on tasapainossa. Rahoituslaskelmassa vuosikatetta arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen. Mikäli vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tällöin tulee ottaa huomioon myös kunnan keskimääräinen vuotuinen investointitaso.

Vuosikatteen suhteessa poistoihin tulisi olla vähintään 100 prosenttia. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä vuosikate oli 63 prosenttia poistoista. Näin ollen tulorahoitus ei ole ollut riittävä.

Vuosikate oli 155 euroa asukasta kohti, kun se vuonna 2017 oli 338 euroa/asukas.

I.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2018	2017
	Milj. €	Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2493,54	5486,73
Tulorahoituksen korjauserät	-280,64	-55,46
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-12535,75	-11576,48
Rahoitusosuudet investointimenoihin	530,70	219,30
Pysyvien vastaavien luovutustulot	383,79	1432,33
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9408,36	-4493,58
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-575,77	-2727,25
Antolainasaamisten vähennykset	876,11	835,30
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13000,0	9000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5403,16	-5755,79
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2500,00	3000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	1441,87	-434,51
Rahoituksen rahavirta	6839,05	3917,76
Rahavarojen muutos	-2 569,31	-575,83
Kassavarat 31.12.	3499,22	6068,52
Kassavarat 1.1.	6068,52	6644,35
	-2569,30	-575,83
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, eur	4 973 119	14 043 042
Investointien tulorahoitus, %	20,8	48,3
Lainanhoitokate	0,5	1,0
Kassan riittävyys pv	11	19
Asukasmäärä	16 094	16 225

Investointien tulo-rahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Mikäli prosentti on alle 100, investointeja on rahoitettu myös lainalla, kassavaroja vähentämällä tai käyttöomaisuutta myymällä. Orimattilan kaupungin tulo-rahoituksella pystyttiin kattamaan 20,8 prosenttia investoinneista vuonna 2018.

Lainanhoitokate kertoo kaupungin tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävä, kun tunnusluku on 1 -2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Orimattilan lainanhoitokate on vielä vuonna 2017 ollut tyydyttävä, mutta vuoden 2018 lopussa lainanhoitokate on 0,5 eli heikko. Pitkäaikaista lainaa nostettiin investointien rahoittamiseen 13 milj. euroa, ja lyhytaikaisia kuntatodistuslainojen määrä väheni edellisvuoden vaihteesta 2,5 milj. Vanhoja lainoja lyhennettiin lyhennyssuunnitelmien mukaisesti.

Kassasta maksut on koottu seuraavista tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut

- valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Antolainojen lisäys

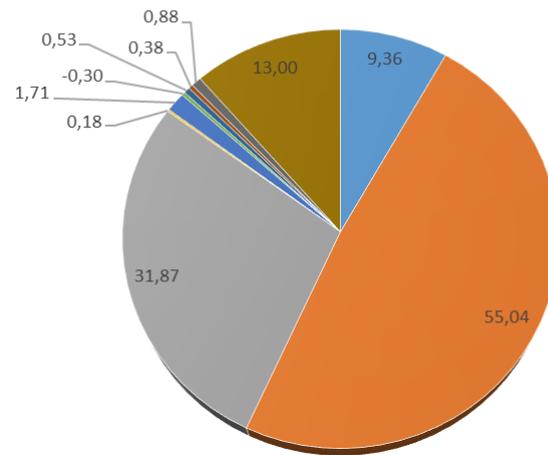
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset (lyhennykset)

Kassan riittävyys on laskettu kaavalla: $365 \text{ pv} \cdot \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

I.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

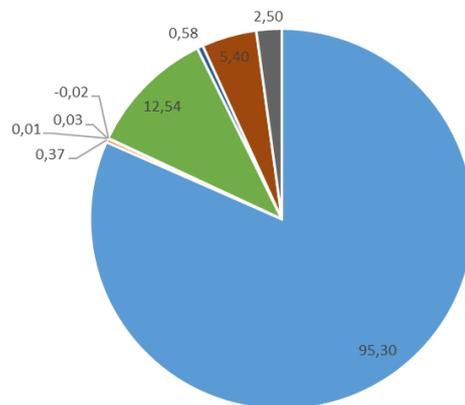
Tase ja sen tunnusluvut	2018	2017		2018	2017
VASTAAVAA	1000 €	1000 €	VASTATTAVAA	1000 €	1000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	103 907,35	96232,98	A OMA PÄÄOMA	51984,11	53 365,31
			I Peruspääoma	41342,26	41 342,26
II Aineelliset hyödykkeet	70 203,99	62 745,71	V Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	12049,58	9 906,94
Maa- ja vesialueet	10 227,55	9 928,72	VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1407,73	2 116,11
Rakennukset	32 070,18	33 924,15			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 224,01	13 010,28	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Koneet ja kalusto	328,81	371,74	VARAUKSET	149,43	175,34
Muut aineelliset hyödykkeet	86,25	86,25	Poistoero	149,43	175,34
Ennakkomaksut ja keskeneräiset han	9 267,19	5 424,57			
III Sijoitukset	33 703,36	33 487,27			
Osakkeet ja osuudet	14 306,56	13 790,12	C PAKOLLISET VARAUKSET	46,06	72,58
Muut lainasaamiset	18 798,42	19 199,53	Muut pakolliset varaukset	46,06	72,58
Muut saamiset	598,38	497,61			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	727,37	952,76	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3031,89	3 132,47
Valtion toimeksiannot	643,88	654,59	Valtion toimeksiannot	619,98	630,69
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	83,48	298,16	Lahjoitusrahastojen pääomat	2411,91	2 501,78
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 620,65	8464,76	E VIERAS PÄÄOMA	55043,88	48904,79
I Vaihto-omaisuus	129,09	120,63	I Pitkäaikainen	36357,44	29 096,11
Aineet ja tarvikkeet	60,10	68,35	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	35496,37	28 260,06
Valmiit tuotteet	68,99	52,28	Siirtovelat	861,07	836,05
II Saamiset	1 992,34	2 275,61			
Pitkäaikaiset saamiset	11,66	20,31			
Siirtosaamiset	11,66	20,31			
Lyhytaikaiset saamiset	1 980,68	2 255,30	II Lyhytaikainen	18686,44	19808,69
Myyntisaamiset	908,01	1 086,48	Joukkovelkakirjalainat	4500,00	7 000,00
Lainasaamiset	14,61	18,30	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5763,68	5 403,16
Muut saamiset	630,56	665,40	Saadut ennakot	216,22	146,16
Siirtosaamiset	427,50	485,13	Ostovelat	3302,76	2 556,93
			Muut lyhytaikaiset velat	874,47	556,30
			Siirtovelat	4029,31	4 146,12
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 499,22	6 068,52			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	110 255,37	105650,50	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	110255,37	105650,50
TASEEN TUNNUSLUVUT			TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	47,4		Omavaraisuusaste, %		50,7
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	56,9		Suhteellinen velkaantuneisuus-%		49,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	57,4				50,0
Lainat, €/asukas	2 843		Lainat, €/asukas		2506
Lainakanta 31.12. Milj. €	45,8		Lainakanta 31.12. Milj. €		40,7
Lainasaamiset 31.12. Milj. €	18,8		Lainasaamiset 31.12. Milj. €		19,2
Kertynyt yli-/alijäämä milj.€	10,6		Kertynyt yli-/alijäämä milj.€		12,0
Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €/asukas	0,7		Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €/asukas		0,7
Asukasmäärä	16 094		Asukasmäärä		16225

KOKONAISTULOT

■ Toimintatuotot	9,36	■ Verotulot	55,04
■ Valtionosuudet	31,87	■ Korkotuotot	0,18
■ Muut rahoitustuoto	1,71	■ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,30
■ Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,53	■ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,38
■ Antolainasaamisten vähennys	0,88	■ Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13,00

KOKONAISMENOT

■ Toimintakulut	95,5	■ Korkokulut	0,37	■ Muut rahoituskulut	0,01
■ Pakollisten varausten muutos	0,03	■ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-0,02	■ Investointimenot	12,54
■ Antolainasaamisten lisäys	0,58	■ Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5,40	■ Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2,50

1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt	Omistusosuus %
Kiinteistö Oy Orimattilan vuokratalot	100
Orimattilan Vesi Oy	100
Orimattilan Lämpö Oy	55
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	100
As Oy Orimattilan Helinänkulma	55
Kuntayhtymät	
Orimattilan seudun terveydenhuollon kiinteistö kuntayhtymä	84,72
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon / hyvinvointi kuntayhtymä	8,15
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	5,20
Eteva kuntayhtymä	4,40
Koulutuskeskus Salpaus ky	7,1
Päijät-Hämeen liitto	7,57
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä 31.12.2018 asti	0,34

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

TYTÄRYHTIÖT

Yleiset tavoitteet:

- kaupungin ja tytäryhtiöiden resurssien yhteiskäytön tehostaminen; tehtävien avautuessa täyttömahdollisuudet konsernin sisältä

Kiinteistö Oy Orimattila Vuokratalot:

- o *Yhtiössä ei ole avautunut tehtäviä, joissa konsernin sisäiset siirrot olisivat olleet mahdollisia.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- o *Ei avoimia tehtäviä.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- o *Ei avoimia tehtäviä toimintavuoden aikana*

Orimattilan Vesi Oy:

- o *Ei avoimia tehtäviä toimintavuoden aikana*

- konsernipankin käyttö lainoituksessa

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- o *Toimittu konserniohjeen mukaisesti ja käytetty konsernipankkia.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- -

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Konsernipankkia on käytetty lainoituksessa konserniohjeen mukaisesti.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Konsernipankkia on käytetty lainoituksessa konserniohjeen mukaisesti.*

- vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut kaupungin kanssa yhtenevästi

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- *Vakuutukset ja tilintarkastus hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- *Vakuutukset ja tilintarkastus hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Vakuutukset ja tilintarkastuspalvelut on hoidettu kaupungin kanssa yhtenevästi.*

- olennaisten investointien ja linjausten tuominen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- *Toiminnan kannalta merkittävät toimenpiteet tuotu kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja pyydetty omistajaohjausta.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- *Ei olennaisia investointeja tilikaudella.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Olennaiset investoinnit ja toiminnan kannalta merkittävät linjaukset on tuotu kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Olennaiset investoinnit ja toiminnan kannalta merkittävät linjaukset on tuotu kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.*

- yhtiökokouskutsut kaupungin edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- *Yhtiökokouskutsut toimitettu kaupungin edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- *Yhtiökokouskutsut toimitettu kaupungin edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Yhtiökokouskutsut on toimitettu edustajien lisäksi myös kaupunginhallitukselle.*

- hallitusten kokouskutsut oikea-aikaisesti kaupunginjohtajalle

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- *Hallituksen kokouskutsut toimitetaan yhtäaikaisesti hallituksen jäsenille ja kaupunginjohtajalle.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- *Hallituksen kokouskutsut toimitetaan yhtäaikaisesti hallituksen jäsenille ja kaupunginjohtajalle.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Hallituksen kokouskutsut on toimitettu samanaikaisesti yhtiön hallituksen jäsenille ja kaupunginjohtajalle.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Hallituksen kokouskutsut on toimitettu samanaikaisesti yhtiön hallituksen jäsenille ja kaupunginjohtajalle.*

- informaation lisääminen siten, että esityslistat ja pöytäkirjat tuodaan kaupunginhallituksen kokoukseen nähtäville

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot:

- *Esityslistoja eikä pöytäkirjoja ole tuotu kaupunginhallitukseen nähtäville.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt:

- *Esityslistoja eikä pöytäkirjoja ole tuotu kaupunginhallitukseen nähtäville.*

Orimattilan Lämpö Oy:

- *Esityslistoja ja pöytäkirjoja ei ole toimitettu kaupunginhallituksen kokoukseen nähtäville.*

Orimattilan Vesi Oy:

- *Esityslistoja ja pöytäkirjoja ei ole toimitettu kaupunginhallituksen kokoukseen nähtäville.*

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot

- monipuolinen vuokra-asuntotarjonta.
- asuntojen täyttöaste noin 98 %.
- vuokra-asuminen turvallista ja kohtuuhintaista.
- asunnot energiatehokkaita.
- selvitys yhteisestä kiinteistöhuollosta kaupungin kanssa.
- selvitys yhtiön mahdollisuudesta osingon maksuun.

Toteutuma:

- *Yhtiö on laatinut suunnitelman kiinteistöjensä kehittämiseen ja talouden tasapainotukseen. Käyttöastetavoite on yhtiölle haasteellinen. Yhtiö tulee luopumaan huonokuntoisista kiinteistöistä ja sopeuttamaan kiinteistökantaansa kysyntää vastaavaksi. Yhtiön kiinteistöt ovat Safetum Oy:n tarkastamia ja turvalliseksi todettuja. Kiinteistöjen turvallisuutta seurataan säännöllisesti. Vuokra-asuminen Orimattilassa on edelleen kohtuuhintaista verraten tilastokeskuksen alle 20.000 asukkaan kuntiin. Energiatehokkuuteen on edellisinä toimivuosina panostettu ja kehitystyö jatkuu edelleen.*

Yhtiö ei näe tarpeelliseksi tehdä lisäselvityksiä yhteisestä kiinteistöhuollosta kaupungin kanssa.

- *Yhtiöllä ei ole mahdollisuutta osingonmaksuun.*

Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy

- taseen vahvistaminen
- vuokratason säilyttäminen alueellisesti käyvällä tasolla

Toteutuma:

Yhtiön toiminta on pysynyt samanlaisena kuin aiempinakin vuosina. Yhtiö ei ole neuvotellut aktiivisesti uusista kohteista. Kahden sopimuksen osalta sopimukset ovat yhtiön kannalta pysyneet aikaisemmassa tasossa ja yhtiön tuloksen voidaan odottaa olevan positiivinen jatkossakin.

Kaupunginvaltuuston linjaus ei anna mahdollisuutta uusien lisävastuiden ottamiseen.

Orimattilan Lämpö Oy

- osinko kaupungille 80 000 euroa

Toteutuma:

Osinko on maksettu pääomistajan määrittämän tavoitteen mukaisesti

Orimattilan Vesi Oy

- riittävä ja oikea-aikainen yhteistyö kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan kanssa

Toteuma:

Vesiyhtiö on tehnyt tiivistä yhteistyötä kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan kanssa. Investointikohteet suunnitellaan ja toteutetaan yhdyskuntatekniikan aikataulutoiveiden perusteella.

I.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

I.4.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Orimattilan kaupungin ero Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä toteutuu vuoden 2018 lopussa. Orimattilan seudun terveydenhuollon kiinteistökuntayhtymä puretaan 30.6.2019 omistajakuntien saman sisältöisillä päätöksillä. Sote- ja maakuntauudistus ei toteutunut vuoden 2019 alkupuolella päättyvällä hallituskaudella. Tytäryhtiöitä koskevia konsernirakennetta muuttavista linjauksista ei ole tehty päätöksiä.

I.4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä**Tytäryhtiöiden toiminnan, tuloksellisuudet ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi**

Yhtiö	Orimattilan Lämpö Oy	
Osakkaat ja sijoitettu pääoma	Orimattilan kaupunki	27 751,01 €
	Kymenlaakson Sähkö Oy	22 705,37 €

Tilikauden toiminta;

Kiinteän polttoaineen laitoksella havaittiin kesän painelaitetarkastusten yhteydessä odottamattomia korjaustarpeita. Laitoksen kesärevisio jatkui pitkälle syksyyn ja kaukolämpö tuotettiin tilapäisesti maakaasulla. Puupolttoaineiden ja maakaasun hintaero on vakuutettu keskeytysvakuutuksella, jonka vuoksi odottamattomalla korjausseisakilla ei ollut merkittävää vaikutusta yhtiön taloudelliseen tulokseen. Kaukolämmön tuotannon uusiutuvan energian osuuteen ja laskennallisiin CO₂ päästöihin korjaustyöllä oli kuitenkin huomattava vaikutus. Uusiutuvien jakeiden osuus putosi lähes 10 % normaalista tasosta ja niiden osuus jäi alle 84 %:iin käytetyistä polttoaineista.

Tilikauden investoinnit;

Vuoden 2018 aikana rakennettiin noin 1,8 km kaukolämpöverkostoa. Aleksinpuiston erillisverkko liitettiin Orimattilan keskustan runkoverkkoon ja sieltä verkstorakentamista jatkettiin edelleen kohti Sampolan teollisuusaluetta.

Tuleva kehitys;

Toimintavuoden aikana metsäenergian hinnankorotuksille oli selvää painetta. Alueellisesti hintaan saattoi vaikuttaa osaltaan Lahden rakenteilla olevan biolaitoksen polttoaineen ennakkohankinta, sekä muutaman lämpimän vuoden jälkeen normalisoitunut puupolttoaineiden talvikulutus. Metsäenergian kestävyyskriteerit ja niiden käsittely poliittisessa päätöksenteossa on ollut mukana julkisissa keskusteluissa. Lämpöyhtiön kannalta kyseessä on hyvin merkittävä asia ja päätöksentekoilmapiirin kehittymistä jäädään seuraamaan tarkasti.

Investointitarpeet ja niihin varautuminen;

Lämpöyhtiöllä ei ole tiedossa suuria kertainvestointeja. Vanhojen kaukolämpöelementtien korvaaminen nykyaikaisilla kaukolämpöelementeillä on otettu suunnitteluun. Vanhat kaukolämpöputkistot eivät ole riskitekijä toiminnallisesti mutta niiden uusiminen on tarkoituksenmukaista energian säästön näkökulmasta. Pennalan teollisuusalueen laajennuksen ja Hennan keskustan osalta odotetaan edelleen alueiden rakentumisen käynnistymistä.

Henkilöstö

4,5 henk.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö;
Konsernitoimintoja ja –palveluita on käytetty konserniohjeen mukaisesti.

Riskienhallinta;

Toiminnan riskikuva on päivitetty ja vakuutusten kattavuus tarkasteltu vuoden 2013 aikana. Tämän jälkeen toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yhtiössä noudatetaan vuonna 2014 laadittua vakuutuspolitiikkaa. Yhtiölle on laadittu vuoden 2016 aikana varautumissuunnitelma, joka kattaa myös yhtiön valmiussuunnitelman. Varautumissuunnitelman laatimisen yhteydessä kaikki turvallisuuteen liittyvät aladokumentit päivitettiin. Varautumissuunnitelma päivitettiin vuoden 2018 aikana.

Tilinpäätös;

Yhtiön liikevaihto kasvoi 4,6 %. Kaukolämmön liikevaihto pieneni hiukan vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä tehdyn energian hinnan laskun vuoksi. Maakaasun liikevaihto sitä vastoin kasvoi sekä energian hinnan että myynnin kasvun seurauksena. Erilliskohteiden osalta kyseessä oli ensimmäinen täysi toimintavuosi ja sen aikana liikevaihto nousi odotetulle tasolle. Taloudellinen tulos oli 288 442,42 € voitollinen, joka oli huomattavasti arvioitua parempi. Käyttötoiminnan osalta vuosi onnistui erittäin hyvin. KPA-laitoksen ylimääräisillä korjaustöillä ja korvaavan polttoaineen käytöllä ei ollut oikeanlaisen keskeytysvakuutuksen vuoksi heikentävää vaikutusta yhtiön tulokseen.

	2018	2017	2016
Liikevaihto €	3 838 045	3 667 544	3 590 182
Muutos %	4,6	2,2	11,1
Käyttökate	906 082	834 671	819 772
% liikevaihdosta	23,6	22,8	22,8
Tilikauden tulos €	288 442	230 258	228 590
% liikevaihdosta	7,5	6,3	6,4
Investoinnit €	424 803	307 048	198 926
Taseen loppusumma €	6 667 432	6 630 930	6 783 699
Muutos %	0,6	-2,25	-0,8
Omavaraisuusaste %	43,9	41,8	39
Suhteellinen velkaantuneisuus %	136,6	145,7	155,4
Maksuvalmius pv	67	61	55

Yhtiö

Osakkaat ja sijoitettu pääoma

Orimattilan Vesi Oy

Orimattilan kaupunki 100 % 3 599 385,66€

Tilikauden toiminta;

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi vuoden viimeisellä neljänneksellä Viiskivenharjun pohjavedenottoon liittyvän erimielisyyden vesiyhtiön hyväksi. Päätöksessä edellytetään, että vedenottamo rakennetaan vuoden 2023 loppuun mennessä ja pohjaveden pumppaamisen voi aloittaa aikaisintaan 1.1.2024. Viiskivenharjun pohjavedenottoluvan käsittelyn ratkeaminen oli yhtiön tulevaisuuden suunnittelun kannalta suuri helpotus, sillä useita verkosto- ja laitossaneerauksiin liittyviä päätöksiä on jouduttu siirtämään Viiskivenharjun hankkeeseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Pohjavesihankkeen toteutuminen antaa myös hyvät edellytykset avata uudelleen keskustelu Myrskylän kunnan jätevesien käsittelemisestä Vääräkosken jätevedenpuhdistamolla.

Tilikauden investoinnit;

Verkostojen uudisrakentaminen kohdistui pääosin Hennan bulevardille ja Länsirinteen asemakaava-alueelle. Myös vuoden 2017 aikana aloitettu Pennalan logistiikka-alueen laajennus rakennettiin toimintavuoden aikana valmiiksi. Toimintavuoden investointien määrä oli edelleen vesilaitoksen liiketoiminnan kokoon nähden merkittävä. Yhtiö investoi kaikkiaan noin 1,1 M€, josta puolet oli korvausinvestointeja. Kaitilantien katusaneeraushankkeen lykkäytymisen vuoksi verkostojen vuosittainen saneeraus määrä jäi etenkin vesijohdon osalta asetetusta yhden kilometrin vuosittaisesta tavoitteesta. Kaikkiaan vesijohtoa saneerattiin Niittytien ja Paakaantien alueella noin 650 metriä ja viemäriä noin 800 metriä.

Tuleva kehitys;

Vesiyhtiön tärkeimpänä tavoitteena on mahdollistaa vesihuollon osalta Hennan ja Pennalan alueiden kehittyminen, tinkimättä kuitenkaan olemassa olevan omaisuuden korjausvelan pienentämisestä. Verkoston korjausvelan saneeraukselle on määritetty minimitaso, jota korotetaan niiden vuosien aikana kun uusinvestointien määrä on vähäisempi.

Investointitarpeet ja niihin varautuminen;

Yhtiön suurin ja samalla pitkäkestoisin investointi on edelleen keskustan vesi- ja viemäriverkostojen saneeraus. Seuraavat yksittäiset kertainvestoinnit tulevat kohdistumaan Viiskivenharjun vedenottamon rakentamiseen ja Herrala-Salpakangas vesihuoltolinjan jatkorakentamiseen. Yhtiölle on laadittu viiden vuoden tarkastelujakson kattava investointiohjelma, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa. Investointien vaikutusta tulevien vuosien vesitaksaan arvioidaan talousarvioprosessin yhteydessä.

Henkilöstö;

1 henkilö

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Konsernitoimintoja ja – palveluita on käytetty konserniohjeen mukaisesti.

Riskienhallinta;

Vedenhankinnan, viemärlaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia. Koko toiminnan riskikuva on päivitetty ja vakuutusten kattavuus tarkasteltu vuoden 2016 aikana. Yhtiöllä on käytössä hallituksen hyväksymä vakuutuspolitiikka. Yhtiölle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma vuoden 2016 aikana. Valmiussuunnitelma on sisällytetty osaksi varautumissuunnitelmaa.

Tilinpäätös

	2018	2017	2016
Liikevaihto €	1 009 200	990 030	988 178
Muutos %	1,94	0,19	3,07
Käyttökate	928 190	913536	913 508
% liikevaihdosta	92	92,3	92,4
Tilikauden tulos €	-6 781	45 243	54 907
% liikevaihdosta	-0,67	4,57	5,56
Investoinnit €	1 136 029	2 200 653	1 016 897
Taseen loppusumma €	13 175 529	12 935 156	11 497 098
Muutos %	1,9	12,51	2,06
Omavaraisuusaste %	74,7	74,3	81,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	949	942	803
Maksuvalmius pv	23	6	6

Yhtiö**Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratilat**

Yhtiön osakkeet omistaa kokonaan Orimattilan kaupunki.

Yhtiön toiminta-ajatus on omistaa ja hallita asumiskiinteistöjä ja asuntoja sekä vuokrata asuntoja niitä tarvitseville kaupungin hyväksymien asukasvalintaperusteiden mukaisesti.

Yhtiö omistaa yhteensä 845 asuinhuoneistoa, joista 121 on palvelutaloasuntoja kolmessa eri vanhustentaloyksikössä.

Tilikauden toiminta; olennaiset tapahtumat

Yhtiön toiminta oli vuoden aikana aikaisempien vuosien kaltaista. Uudiskohteita ei ole rakennettu vuoden aikana. Yhtiö omistaa Asunto Oy Helinänkulmasta 55 %.

Asuntojen vuokrausaste heikkeni edellisestä vuodesta. Vajaakäyttöä aiheuttivat isojen kolkmioiden heikko kysyntä, sekä hissittömien kerrostalokiinteistöjen huoneistojen kysyntä. Artjärven Suurikyläntien rivitalojen, heikkokuntoisten pientalojen, Mallusjoentien rivitalon sekä Koulutien oppilasasuntolan vuokrauksessa oli merkittävää vajaakäyttöä. Koulutien oppilasasuntolan soluasuntojen vajaakäyttöä selittää koulutuspaikkojen puuttuminen Orimattilasta.

Hallitus hyväksyi loppuvuodesta kehityssuunnitelman tuleville vuosille yhtiön talouden tasa-painottamiseen sekä kiinteistökannan kehittämiseen.

Kiinteistöihin uusittiin hissejä, ja lukituksen muuttamista IloQ- lukitusjärjestelmään jatkettiin. Palojoentie 7 aloitettiin parvekeremontti, ja korjattiin myös sokkelin vedeneristystä. Remontti valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2019 keväällä.

Tuleva kehitys

Tulevien vuosien isona haasteena tulee olemaan kiinteistökannan pitäminen teknisesti ja rakenteellisesti hyvässä kunnossa. Kiinteistöjen korjausvelka 1980-luvulla tehdyissä rakennuksissa alkaa realisoitua. Kiinteistökannan kunnan kokonaisvaltainen arviointi ja sen myötä PTS-suunnittelun jatkaminen ja kuntotutkitusten teettäminen korjausta vaativiin kohteisiin ovat oleellisia asioita kunnossapidon näkökulmasta.

Vuokratien pitäminen edelleenkin alhaisella tasolla ja vuokratason kohtuullisuus ovat tärkeitä asioita myös tulevaisuudessa.

Uudiskohteen käynnistäminen on tarkoituksen mukaista lähivuosina.

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa oli vuonna 2018 kaksi huoltomiestä. Osa keskusta-alueen huoltotoista tuotettiin kiinteistöhuolto Tuohenmaa Oy:n kautta ja Kuivannon sekä Artjärven kohteiden huoltoyhtiönä toimi Nahkhiir Ky. Yhtiön palveluksessa toimi kaksi pihatyöntekijää, joista toinen teki myös siivousta. Yhtiön palveluksessa on lisäksi puolitoista siivoojaa.

Asiakaspalvelua hoiti kaksi henkilöä 2.10.2018 asti ja siitä lähtien yksi henkilö. Kesäkuussa 2018 aloitti asumisneuvoja yhtiössä määräaikaisella työsopimuksella ja Aran asumisneuvoja-avustuksella vuoden loppuun asti. Asumisneuvoja on merkittävä yhtiölle asiakkaiden maksujärjestelysopimusten laadinnassa ja asumisen ohjauksessa. Asumisneuvonnalla vähennetään oleellisesti luottotappioiden syntymistä sekä lisätään asumisviihtyvyyttä. Toimistosiheteereistä toinen irtisanoutui huhtikuussa 2018 ja toinen lokakuussa 2018. Yhtiössä työskenteli myös tekninen isännöitsijä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Yhtiö käytti konsernipankkia konserniohjeen mukaisesti.

Riskienhallinta

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratulojen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty konsernin ohjeistuksen mukaan. Hallitus valvoo toimitusjohtajaa, jonka tehtävänä on hallituksen

ja konserniohjeiden mukaan hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa. Yhtiö antaa konserniohjeistuksen mukaan neljännesvuosittain raportin toiminnastaan ja taloudestaan. Puolivuotisraporttiin sisältyy tuloslaskelman ja rahoituslaskelman toteutuminen sekä toiminnallinen katsaus. Tämän lisäksi kaupunginjohtaja voi pyytää erillistä selvitystä yhtiön toiminnasta ja taloudesta. Yrityksen kirjanpidon hoitaa ulkopuolinen yritys, joka vähentää talouden pitoon kohdistuvia riskejä.

Suurimpina toimintaan ja tulevaisuuteen vaikuttavina riskeinä Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokrataloille ovat suurten huoneistojen vajaakäyttö, Artjärven palvelutalo sijainniltaan sekä Artjärvellä sijaitsevat huonokuntoiset kiinteistöt. Koko yhtiön kiinteistöjen kunnan rapistuminen ja korjausvelan kasvu sekä korkotason oleellinen nousu ovat riskejä. Korkotason oleellinen nousu voi vaikuttaa rahoitusriskiin ja sen myötä yhtiön taloudelliseen tilanteeseen

Vahinkoriskin näkökulmasta yhtiön kiinteistöt on vakuutettu täysarvovakuutuksella.

Tilinpäätös

	2016	2017	2018
Liikevaihto €	4 758 750	4 760 000	4 651 915
muutos %	1,6	0,02	-2,3
Muut tuotot €	38 015	34 506	6 196
muutos %	-3,1	-9,2	-82
Käyttökate €	1 524 151	1 726 293	1 635 170
% liikevaihdosta	32,0	36,3	-5,3
Poistot €	954 440	945 049	918 221
Tulos €	-10 349	-34 724	436 212
Tase €	30 052 182	29 395 542	28 643 861
muutos %	-2,6	-2,2	-2,6
Omavaraisuusaste %	20,4	25,8	27,6

Yhtiö **Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy**

Yhtiön osakkeet omistaa kokonaan Orimattilan kaupunki.

Yhtiön toiminta on pysynyt samanlaisena kuin aiempinakin vuosina. Yhtiö ei ole neuvotellut aktiivisesti uusista kohteista. Kahden muun sopimuksen osalta sopimukset ovat yhtiön kannalta pysyneet aikaisemmassa tasossa ja yhtiön tuloksen voidaan odottaa olevan positiivinen jatkossakin. Kaupungin valtuuston linjaus ei anna mahdollisuutta uusien lisävastuiden ottamiseen.

Tilikauden toiminta; olennaiset tapahtumat

Yhtiö toimii kaupungin alueella niin, että sillä on tällä hetkellä omistuksessaan seuraavat kiinteistöt:

Jokimäentie 1
Käkeläntien kioski

Tuleva kehitys

Yhtiön tavoitteena on ollut seurata yhdessä kaupungin elinkeinotoimen kanssa paikkakunnalla olevien tai paikkakunnalta sijoituspaikkaa etsivien yritysten toimitilojen hankkimista ja ryhtyä tarpeen mukaan aktiivisesti neuvottelemaan yritysten kanssa toimitilavaihtoehtoista. Tällä hetkellä tavoitteena on olemassa olevien kiinteistöjen vuokrausasteen pitäminen korkealla.

Yhtiön kannalta oleellisin asia on se, että toimitilat on vuokrattu ja vuokrien maksu toimii suunnitellusti. Tästä voi todeta, että tavoitteet on tältä osin saavutettu

Henkilöstö

Yhtiöllä ei ole päätoimista henkilökuntaa.

Riskienhallinta

Orimattilan Yrityskiinteistöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty konsernin ohjeistuksen mukaan. Hallitus valvoo toimitusjohtajaa, jonka tehtävänä on hallituksen ja konserniohjeiden mukaan hoitaa käytännön toimintaa. Yhtiö antaa konserniohjeistuksen mukaan neljännesvuosittain raportin toiminnastaan ja taloudestaan. Puolivuotisraporttiin sisältyy tuloslaskelman ja rahoituslaskelman toteutuminen sekä toiminnallinen katsaus. Tämän lisäksi kaupunginjohtaja voi pyytää erillistä selvitystä yhtiön toiminnasta ja taloudesta. Suurimpina toimintaan ja tulevaisuuteen vaikuttavia riskeinä on Yrityskiinteistöjen kiinteistöjen toimitilojen vuokrasopimusten loppuminen.

Vakuutusriskin näkökulmasta yhtiön kiinteistöt on vakuutettu täysarvovakuutuksella.

Tilinpäätös

	2016	2017	2018
Liikevaihto €	418 524	414 578	414 730
muutos %	-0,9	-0,9	0,04
Liiketoim. muutos tuotot €		0	0
Käyttökate €	358 218	332 263	361 666
% liikevaihdosta	85,6	80,1	87,2
Poistot €	184 415	184 415	184 415
muutos %	-10,3	0,0	0,0
Tulos €	24 474	70 111	114 406
Tase €	4 325 452	4 125 302	4 015 526
muutos %	-4,6	-5,0	-2,7
Omavaraisuusaste %	9,5	12,1	15,3

I.4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2018	2017
	Milj.€	Milj.€
Toimintatuotot	82,60	81,38
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	0,00	0,01
Toimintakulut	-162,79	-159,41
Toimintakate	-80,20	-78,02
Verotulot	55,04	55,84
Valtionosuudet	31,87	32,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,01	0,02
Muut rahoitustuotot	1,62	1,55
Korkokulut	-0,64	-0,70
Muut rahoituskulut	-0,03	-0,03
Vuosikate	7,68	10,96
Suunnitelman mukaiset poistot	-8,45	-7,84
Omistuksen eliminointierot	0,04	0,00
Arvon alentumiset	-0,01	-0,18
Satunnaiset erät	0,48	0,11
Tilikauden tulos	-0,25	3,04
Tilikauden verot	-0,10	-0,11
Laskennalliset verot	-0,13	-0,09
Vähemmistöosuudet	-0,13	-0,10
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,62	2,73
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	50,7	51,1
Vuosikate/Poistot, %	91,3	136,5
Vuosikate €/asukas	477	675
Asukasmäärä	16 094	16 225

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2018 Milj. €	TP 2017 Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7,68	10,96
Satunnaiset erät	0,48	0,11
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-0,10	-0,11
Tulorahoituksen korjauserät	-0,32	-0,05
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-16,61	-17,58
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,81	0,49
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,57	2,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7,49	-3,97
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-0,11	-1,21
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13,09	9,62
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6,83	-7,20
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2,50	3,03
Oman pääoman muutokset	-0,07	-0,38
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,03	1,00
Rahoituksen rahavirta	5,61	4,88
Rahavarojen muutos	-1,88	0,91
Kassavarat 31.12.	13,56	15,44
Kassavarat 1.1.	-15,44	-14,53
	-1,88	0,91
KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-3 830 654	111 745
5 vuodelta, eur		
Investointien tulorahoitus, %	48,6	64,1
Lainanhoitokate	1,1	1,5
Kassan riittävyys pv	28	32
Asukasmäärä	16 094	16 225

Konsernitase 31.12.2018

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	135,97	128,89	OMA PÄÄOMA	63,90	65,01
Aineettomat hyödykkeet	0,12	0,28	Peruspääoma	41,34	41,34
Aineettomat oikeudet	0,10	0,20	Arvonkorotusrahasa	3,23	3,27
Muut pitkäaikaiset menot	0,02	0,08	Muut omat rahastot	2,82	2,95
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17,12	14,72
Aineelliset hyödykkeet	130,76	123,93	Tilikauden yli-/alijäämä	-0,62	2,73
Maa- ja vesialueet	12,65	12,34			
Rakennukset	72,79	76,19	VÄHEMMISTÖSUUS	0,90	0,52
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29,89	24,44			
Koneet ja kalusto	4,55	4,61			
Muut aineelliset hyödykkeet	0,28	0,33			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10,59	6,03			
Sijoitukset	5,09	4,67			
Osakkuusyhteisöosuudet	0,07	0,24	PAKOLLISET VARAUKSET	1,03	1,03
Muut osakkeet ja osuudet	3,47	2,99	Muut pakolliset varaukset	1,03	1,03
Muut saamiset	1,56	1,45			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,84	1,11	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3,35	3,45
Valtion toimeksiannot	0,72	0,78	Valtion toimeksiannot	0,78	0,83
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,11	0,33	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,44	2,50
Muut toimeksiantojen varat	0,01	0,00	Muut toimeksiantojen pääomat	0,14	0,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22,38	24,72	VIERAS PÄÄOMA	90,01	84,71
Vaihto-omaisuus	0,75	0,74	Pitkäaikainen	57,47	51,53
Aineet ja tarvikkeet	0,57	0,56	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	50,02	44,37
Keskeneräiset tuotteet	0,11	0,12	Lainat julkisyhteisöiltä	0,02	0,02
Valmiit tuotteet	0,07	0,06	Ostovelat	6,64	6,38
Ennakkomaksut	0,00	0,01	Siirtovelat	0,79	0,77
Saamiset	8,07	8,53	Lyhytaikainen	32,51	33,18
Pitkäaikaiset saamiset	0,75	0,85	Joukkovelkakirjalainat	4,52	7,00
Myyntisaamiset	0,73	0,83	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7,73	7,15
Lainasaamiset	0,00	0,00	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	Saadut ennakot	0,25	0,18
Siirtosaamiset	0,01	0,02	Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	7,32	7,69	Ostovelat	6,69	6,20
Myyntisaamiset	4,80	4,96	Muut lyhytaikaiset velat	2,26	2,44
Lainasaamiset	0,01	0,03	Siirtovelat	10,23	9,46
Laskennalliset verosaamiset	0,02	0,02	Laskennalliset verovelat	0,83	0,75
Siirtosaamiset	1,87	2,11	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	159,19	154,72
Muut saamiset	0,62	0,57			
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1,00	0,67	Omavaraisuusaste %	40,8	42,4
Osakkeet ja osuudet	0,03	0,03	Suhteellinen velkaantuneisuus %	53,0	49,9
Sijoitukset rahamarkkina instrumentteihin	0,92	0,57	Velat ja vastuut käyttötuloista %	69,1	60,2
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,06	0,07	Kertynyt yli/alijäämä, Milj. eur	16,5	17,5
Rahat ja pankkisaamiset	12,55	14,77	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 025	1 076
VASTAAVAA YHTEENSÄ	159,19	154,72	Konsernin lainat, €/asukas	3 872	3 608
			Konsernin lainakanta 31.12., Milj. €	62,3	58,5
			Konsernin lainasaamiset 31.12., Milj. €	1,3	1,3
			Kunnan asukasmäärä	16 094	16 225

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottaminen

Tuloslaskelman osoittama tulos on 1 433 644,72 euroa alijäämäinen. Poistoeron lisäyksen, 25 911,63 euroa, jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostuu 1 407 733,09 euroa. Alijäämä kirjataan Tilikauden ylijäämä/alijäämä –tilille.

Talouden tasapainottaminen

Orimattilan kaupungin taseen 31.12.2017 kumulatiivinen ylijäämä oli 12 milj. euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksen vuosikate kattoi poistot vain 63 prosenttisesti poistot. Vuonna 2018 käyttötalouden menot kasvoivat yhden prosentin ja tulot (toimintatuotot + verorahoitus) pienentyivät 2,11 prosenttia. Menot kasvoivat kaikilla toimialoilla ja tulot vähentyivät sekä verorahoituksen että toimintatuottojen osalta.

Tilikauden tulos oli alkuperäistä talousarviota 1 418 844 euroa heikompi ja muutettua talousarviota 1 166 734 euroa heikompi. Tulokseen vaikutti erikoissairaanhoidon menojen ylittyminen ennakoidusta, sekä kaupunginhallituksen marraskuussa tekemä päätös yhteiskoulun toteuttamisesta uudisrakentamisvaihtoehdon mukaisesti. Vuonna 2018 toteutetut korjauskustannukset kirjattiin kaikki käyttötalouden menoiksi ja lisäksi vuoden 2017 keskeneräisiin hankintoihin jäänyt erä lisäpoistona. Korkotaso pysyi edelleen poikkeuksellisen matalana, joten lainarahoituksen kustannukset eivät nousseet, vaikka lainamäärä lisääntyikin.

Tulevien vuosien tavoitteena on menojen sopeuttaminen takaisin tulojen tasolle. Vuosittaisen investointien määrä on edelleen seuraavat vuodet korkealla tasolla, joten kumulatiivinen ylijäämä tarvitaan tasearvojen alaskirjauksiin ja purkukustannuksiin. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kuntamaksusuodet ovat kasvamassa jo vuoden 2019 osalta, joten talouden haasteita on edessä.

2 Talousarvion toteutuminen

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kaupunginhallitus, -valtuusto ja konsernihallinnon toimiala

Aimo Ryyänen, pj
Tero Nieminen, 1 vpj.
Tuula Koivunen, 2 vpj.
Ville-Petteri Erola, jäsen
Juha Hirvonen, jäsen

Ida Jokinen, jäsen
Riitta Karjalainen, jäsen
Jukka Mölsä, jäsen
Sari Sikkilä, jäsen

KOKONAI SARVIO KAUPUNGINHALLITUKSEN ALAISESTA TOIMINNASTA

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategioihin

Vuosi 2018 alkoi haastavasti urheilutalon työmaan osalta, kun urheilutalon urakoitsija ajautui taloudellisiin ongelmiin ja lopulta konkurssiin. Töiden jatkuminen lähes viivytyksettä pysyttiin turvaamaan irrottamalla urakkasopimuksesta sekä elementtiasennus että maanrakennustyöt. Näistä tehtiin erilliset suora hankintapäätökset. Elementtiasennuksen keskeytyminen olisi keskeyttänyt elementtien valmistamisen tehtaalla, ja se olisi aiheuttanut hankkeelle huomattavan viivästymisen. Nopealla ja oikea-aikaisella toiminnalla vältettiin huomattavilta lisäkustannuksilta.

Strategia hyväksyttiin helmikuussa 2018. Strategian painopistealueita tarkennettiin valtuustoseminaarissa elokuussa 2018 Perlaconin johdolla. Valtuuston työskentelyn pohjalta nousi seuraavat neljä teemaa keskeisiksi tavoitteiksi: kaavoitus, markkinointi, lapset ja nuoret ja henkilöstön hyvinvointi. Nämä teemat otettiin huomioon vuoden 2019 talousarvion valmistelussa. Toimialojen kehittämissuunnitelmien valmistelu käynnistyi. Konsernihallinnon toimialan kehittämissuunnitelmaa on valmistelu ja siihen sisältyvään henkilöstön kehittämissuunnitelmaan on kerätty materiaalia marraskuussa toteutetulla työhyvinvointikyselyllä, loppuvuodesta toteutetulla työyksikkökohtaisella kyselyllä sekä esimieskoulutuksen koostemateriaalilla.

Kaupungin tilikauden tulos ei muodostunut yhtä hyväksi kuin aikaisempina vuosina. Tilikauden tulos oli 1,4 milj. euroa alijäämäinen. Käyttötalouden menot nousivat edellisvuodesta 1 prosentin ja verorahoitus vähentyi 1,38 prosenttia edellisvuoden tasosta. Suhteellinen velkaantuneisuus nousi yli 50 prosentin ja omavaraisuusaste putosi alle 50 prosentin.

Investointien toteutuma oli 12,5 milj. euroa (82,1 prosenttia). Suurimmat investoinnit olivat Urheilutalon 1. vaihe (4,9 milj. euroa), Pennalan liikennejärjestelyt (2,1 milj. euroa), Hennan alueen maa- ja vesirakentaminen (1,9 milj. euroa), Jokivarren koulun korjaukset

(715 teur) sekä Kymenlaakson Sähkö Oy:n osakkeiden osto Askolan kunnalta (600 teur). Maanostoihin käytettiin 318 teur. Kaupunginhallitus teki kaksi merkittävää linjausta kokouksessaan 5.11.2018. Silloin päätettiin sekä paloaseman että yhteiskoulun toteuttamisesta uudisrakennusvaihtoehtona.

Valtuusto päätti vuoden 2018 keväällä, että Ladec Oy:n sopimusta jatketaan. Nykyinen sopimus on irtisanottavissa vuoden 2020 lopussa. Lahti Regionin toiminnasta jäätin pois vuoden 2018 alusta lukien. Tämän päätöksen pohjalta tehtiin kaupungin oma markkinointistrategia ja siihen liittyvä toimenpidesuunnitelma.

Vuonna 2018 Kuivannon vesikunta haki vesihuollon toiminta-alueen laajentamista ja jäteveden toiminta-alueita, ja Vesiosuuskunta Villihiiden toiminta-alueen vahvistamista käsiteltiin uudelleen korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen. Kaupunginvaltuusto ei vahvistanut toiminta-alueita kummankaan hakemuksen perusteella. Lisäksi kaupunginvaltuusto jätti kesäkuussa pöydälle Artjärven sote-kiinteistöjä koskevan esityksen. Kaupunginhallitus veti syksyllä pois pöydälle jääneen esityksen.

Hennan neljäs hanke Henna – maaseudun asumisen ja elinvoiman pilottihanke sai Hämeen ELY:ltä myönteisen rahoituspäätöksen joulukuussa 2016. Hankkeen ylin tavoite on luoda Hennan yhteisöllinen arvo, jolla pyritään maaseudun vetovoiman lisäämiseen, uusien asukkaiden ja aktiivisen yrityskannan saamiseen Orimattilan Hennaan. Hankeaika on 1.1.2017 - 30.6.2019.

Valtuusto hyväksyi Hennan asemaa koskevan toteuttamissopimuksen 25.4.2016 ja sopimus allekirjoitettiin 20.6.2016. Hennan asema avautui joulukuussa 2017. Asema on löytänyt käyttäjänsä – pysäköintialue on vilkkaassa käytössä. Sen sijaan Hennan yhdysliikenne ei ole saanut riittävää matkustajamäärää, joten siihen haetaan vuonna 2019 uusia ratkaisuja.

Hennan ensimmäiset pientalot ovat rakenteilla ja kerrostaloista on käyty neuvotteluja vuoden 2018 aikana.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän menot ylittyivät 715 teur talousarvion mukaisesta maksuosuudesta Orimattilan osalta. Ylitys aiheutui pääosin erikoissairaanhoidon kustannuksista. Hyvinvointikuntayhtymän kustannukset toteutuivat lähes saman suuruisina kuin vuonna 2017. Rakenteellisena muutoksena Artjärven vastaanotto toiminta päättyi alkuvuonna 2018, ja Artjärvellä ollut hammaslääkärin vastaanotto siirtyi Kankaanmäen terveystieteiden keskuksen tiloihin.

Maahanmuuttajien kotouttamishanke käynnistyi keväällä 2017 ja kestää helmikuuhun 2020. Hanke on Sisäasiainministeriön osarahoittaman hanke, jolla mallinnetaan maahanmuuttajien kotouttamista.

Maaseututoimen yhteistoiminta-alueen toiminta on sujunut edelleen kustannustehokkaasti ja sähköisen asioinnin lisääntyminen on tehostanut toimintaa ja vähentänyt kustannuksia. Seudullisella tasolla on aloitettu valmistelut maaseututoimen tukihallinnon siirtymisestä maakuntahallinnon järjestettäväksi. Maakunta-sote ei kuitenkaan valmistunut kuluvalle hallituskaudella.

Vuoden 2018 aikana rekrytoitiin toimitilajohtaja, kehittämisspäällikkö, liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja ja kaavoituspäällikkö (kv:n ja kh:n päätökset).

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2019 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Vuoden 2018 tuloksen perusteella on syytä arvioida tulevien vuosien menokehitystä. Investointisuunnitelma on raskas ja siihen liittyy käyttötaloutta rasittavia purku- ja alaskirjauskustannuksia. Uudisrakentamisratkaisut aiheuttavat väistötalokustannuksia. Omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukujen osalta tase vaatii tarkastelua. Lainat asukasta kohti ovat kuitenkin vielä maan keskiarvojen alapuolella. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän sopeuttamisratkaisujen vaikutuksia tulee arvioida sekä taloudellisesta että palvelujen saatavuusnäkökulmasta.

Talouden liikkumavara on vuoden 2019 talousarviossa lähes yhtä pieni kuin vuoden 2018 talousarviossa oli. Asukasmäärän vähentyminen ja väestön ikääntyminen luovat omat haasteensa talouden tasapainossa pitämiseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2018

Toiminnallinen tavoite 1

Kaupungin talouden tasapainon säilyttäminen

Mittari/ Arviointitapa

Vuosikatteen suhde käyttötalouden poistoihin

Tavoitetaso 2018

Vuosikate kattaa poistot

Toteutuma

Vuosikate oli 2,49 milj. euroa ja poistot 3,9 milj., joten tavoite ei toteutunut. Vuosikate kattoi poistot ainoastaan 63 prosenttisesti.

Mittari/ Arviointitapa

Verotuksen kilpailukykyinen taso

Tavoitetaso 2018

Verotus pysyy kilpailukykyisenä sekä seudullisesti, että saman kokosiin verrokki-kuntiin nähden

Toteutuma

Tavoite toteutui. Verotukseen tehtiin vuodelle 2019 ainoastaan kiinteistöveroon pieni korotus.

Toiminnallinen tavoite 2

Henkilöstöohjelman laatiminen uuden strategian pohjalta. Henkilöstöohjelmassa esitetään henkilöstövoimavarojen johtamisen strategiset linjaukset ja keskeiset toimenpiteet

Mittari/ Arviointitapa

Henkilöstöohjelman valmistelu etenee

Tavoitetaso 2018

Henkilöstöohjelma on valmis huhtikuun loppuun mennessä

Toteutuma

Strategia hyväksyttiin helmikuussa 2018, joten kehittämisohjelmien valmistelu ei käynnistynyt suunnitellun mukaisesti. Henkilöstön kehittämisohjelman aineistoa on kerätty vuoden 2018 aikana.

Toiminallinen tavoite 3

Työllisyyspalvelujen kehittäminen ammatillisesti ja tavoitteellisesti työllisyysuunnitelmaa toteuttaen. Työmarkkinatuen maksuosuutta pienennetään ja aktivointiasennetta nostetaan aktiivisella verkosto- ja yhteistyöllä kaikkien alueen työllisyystoimijoiden kanssa.

Mittari/ Arviointitapa

- Edelleen sijoittuminen yrityksiin
- Orimattila-lisä
- Nuorten työllistämistuki
- Aktivointiaste (lähtö kk vertailu elokuu 2017 19/20)
- Kaupungin maksama työmarkkinatuen maksuosuus

Tavoitetaso 2018

- Vähintään 8 henkilöä
- Vähintään 15 henkilöä
- Vähintään 20 henkilöä
- Aktivointiaste lähtökuukauden tasoa korkeammaksi
- Työmarkkinatuen maksuosuus pienempi kuin vuonna 2017

Toteutuma

- Edelleen sijoittuminen yrityksiin: 7 henkilöä, joista 4 alkanut vuonna 2017
- Orimattila-lisä: 22 henkilöä, joista 4 alkanut vuonna 2017
- Nuorten työllistämistuki: 22 henkilöä
- Aktivointiaste: joulukuu 24,7 %, 17/20 ja elokuu 29 %, 14/20
- Kaupungin maksama työmarkkinatuen maksuosuus: Vuoden 2018 toteutuma 1 146 048 euroa, vuoden 2017 toteutuma 1 298 778 €

Toiminnallinen tavoite 4

Kaupungin vaikuttamistoimielimet (hallintosääntö 7§: nuva, vanhus- ja vammaisneuvosto, veteraaniasiain neuvottelukunta) sekä aluejohtokunnat toimivat säännöllisesti. Aluejohtokuntien toiminnan käynnistämistä seurataan aktiivisesti.

Mittari / Arviointitapa

Vaikuttamistoimielinten kokousten määrä

Tavoitetaso 2018

Vähintään kaksi kokousta vuodessa.

Toteutuma

Nuorisovaltuusto on pitänyt kymmenen kokousta vuoden 2018 aikana. Veteraaniasiain neuvottelukunta on kokoontunut kaksi kertaa. Vanhus- ja vammaisneuvosto on pitänyt kuusi kokousta ja Itäinen, Pohjoinen ja Läntinen aluejohtokunta neljä kokousta vuonna 2018. Keskustan aluejohtokunta on kokoontunut viisi kertaa. Aluejohtokuntien toiminta on käynnistynyt, mutta selkiyttämistä ja suunnitelmallisuutta asioiden käsittelyyn/lausuntopyyntöjen kohdentamiseen vielä tarvitaan.

Toiminnallinen tavoite 5 Konserniohjauksen kehittäminen siten, että yhteiset tavoitteet välittyvät kaupungin omiin yhtiöihin sekä kuntien yhteisiin organisaatioihin.	
<u>Mittari/ Arviointitapa</u> Yhteiset tilaisuudet konsernin johdon ja konserniin kuuluvien kesken	<u>Tavoitetaso 2018</u> Toteutuneita yhteisiä tilaisuuksia vähintään yksi/konserniin kuuluva yhtiö/yhtymä
<u>Toteutuma</u> Kiinteistö Oy Orimattilan vuokratilojen, Orimattilan Vesi Oy:n ja Orimattilan Lämpö Oy:n osalta tavoite on toteutunut. Yhteisistä tavoitteista on keskusteltu taloustyöryhmässä ja puheenjohtajapalaverissa toimitusjohtajien kanssa, ja Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratilojen osalta mukana on ollut myös hallituksen puheenjohtaja.	

Toiminnallinen tavoite 6 Lähellä tuotetun ruoan määrän lisääminen.	
<u>Mittari/ Arviointitapa</u> Lähihuokapäivien säännöllinen toteuttaminen	<u>Tavoitetaso 2018</u> Lähihuokapäivä kerran kuukaudessa.
<u>Toteutuma</u> Toiminta on saatu käyntiin syyslukukauden alusta. Lähihuokapäiviä on ollut yksi kuuden viikon periodissa, joten tavoite on toteutunut käytännössä kerran kuukaudessa syyslukukauden alusta lähtien.	

Toiminnallinen tavoite 7 Hukkakaura maastotarkastusten tehostaminen	
<u>Mittari / Arviointitapa</u> Käytetty työaika maastossa	<u>Tavoitetaso 2018</u> 160 h.
<u>Toteutuma</u> Hukkakauran maastotarkastuksiin käytettiin aikaa 198 h, joten tavoite toteutui.	

Toiminnallinen tavoite 8 Kaupungin ja muiden toimijoiden (Phhyky, yhdistykset, seurakunnat, viranomaistahot, seudulliset hankkeet) välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joilla varmistetaan hyte-toiminnan (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) jatkuvuus maakunta- ja sote-uudistuksessa.	
<u>Mittari / Arviointitapa</u> <ul style="list-style-type: none"> osallistuminen maakunnalliseen hyte- valmisteluun 	<u>Tavoitetaso 2018</u> <ul style="list-style-type: none"> kaupungin ja maakunnan toimintojen rajapinnat on selvitetty ja turvattu esim. yhteistyöryhmien jatkuvuus

<ul style="list-style-type: none"> • kaupungin moniammatillinen hyte-työryhmä kokoontuu säännöllisesti • hyvinvointisuunnitelma valmistuu keväällä 2018 • yhteistyö 3. sektorin kanssa (yhteiset tilaisuudet, tapahtumat, työryhmät) • hyte-työtä tukevat hankkeet (mm. yhteinen Päijät-Häme-hanke, LAPE-hanke, kaupungin kotouttamis-hanke) / yhteistyömuodot, uudet rakenteet (määrä) 	<ul style="list-style-type: none"> • kaupungin hyte-toiminta pohjautuu kaupunkistrategiaan ja on suunnitelmallista • hyvinvointisuunnitelma tukee ja ohjaa hyte-työtä kaikilla kaupungin toimialoilla • yhteistyö 3. sektorin kanssa on vahvistunut eri hallinnonaloilla • hanketoiminnoissa on kehitetty/käynnistetty uusia toimintoja, jotka tukevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
<p><u>Toteutuma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointipäällikkö on osallistunut maakunnalliseen hyte-valmisteluun säännöllisesti (seudullinen hyte-työryhmä). • Kaupungin hyte-työryhmä valmisteli kevään 2018 aikana kaupungin laajan hyvinvointikertomuksen ja valtuusto hyväksyi sen syyskuussa. Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet pohjautuivat kaupungin strategiaan. • 3. sektorin kanssa on yhteistyötä tehty mm. ehkäisevän päihdetyön työryhmässä, LAPE-työryhmässä, kotouttamishankkeen vapaaehtoistoimijoiden työryhmässä (esim. World Cafe-tilaisuus, ravintolapäivä) sekä esim. sivistystoimen iltapäivätoimintaa järjestetään yhteistyössä 3. sektorin toimijoiden kanssa. • LAPE-hankkeessa on käynnistetty mm. perhekeskus-toimintamallin suunnittelu sekä lapsivaikutusten arvioinnin kehittäminen. Yhteinen Päijät-Häme hankkeessa on saatu tukea kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön edelleen kehittämiseen. Kotouttamishankkeessa on koordinoitu paikallista vapaaehtoistoimintaa ja saatu voimavaroja maahanmuuttajien arjen tukeen ja ohjaukseen. Hankkeet yhteistyökumppanit ovat yhdessä järjestäneet tapahtumia ja tilaisuuksia (seurakunnat ja yhdistykset). 	

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018				
KAUPUNGINVALTUUSTO				
Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos -9,99 %	137 640	184 880	152 915	101 142
TULOT muutos %	27 729	45 000		
NETTO muutos -28,12%	109 911	139 880	152 915	101 142

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018				
KAUPUNGINVALTUUSTO				
Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos 8,28 %	2 786	2 500	2 573	2 211
TULOT				
NETTO muutos 8,28 %	2 786	2500	2 573	2 211

KAUPUNGINHALLITUS				
Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos 68,15 %	61 336 521	61 057 060	36 477 906	9 021 257
TULOT muutos -27,07%	2 314 226	2 144 550	3 173 266	3 034 690
NETTO muutos 77,22 %	59 022 295	58 912 510	33 304 680	5 986 568

KAUPUNGINHALLITUS				
Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos 9,99 %	683 995	680 110	621 863	539 323
TULOT muutos 7,15 %	2 459 323	2 448 310	2 295 194	2 459 744
NETTO muutos - 6,1 %	-1 775 328	-1 708 200	-1 673 331	-1 920 421

SELVITYS OLEELLISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän maksuosuudet ylittyivät talousarvion mukaisesta 715 teur. Ylitys tuli tietoon vasta lopullisten maksuosuuksien valmistuttua helmikuussa 2019.

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN (vakinaiset ja määräaikaiset, ei työllistämistuella palkattuja, htv)				
Tulosalue	TP 2018	TA 2018	TP2017	TP2016
Hallitus				
- kaupunginjohtaja	1	1	1	1
- viestintäsuunnittelija			0,9	1
Elinkeinotoimi ja projektit				
- hankeasiamies	1	1	1	1
- elinkeino- ja kehittämisjohtaja			0,42	0,7
- yksilövalmentaja (m.a.)				1,25
- ryhmävalmentaja (m.a.)				1
- työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1
- työhönvalmentaja	1	1	1	0,75
- palveluohjaaja, ma	0,5	0,5	0,5	0,92
Yleishallinto				
- elinkeino- ja kehittämisjohtaja				0,3
- talousjohtaja- ja hallintojohtaja	1	1	1	1
- viestintäsuunnittelija	0,6	1	1	
- laskentasihteeri	1	1	1	0,16
- toimistosihteeri	4	4	4	5
- atk-päällikkö				1
- tietohallintopäällikkö	1	1	1	
- järjestelmäasiantuntija	2	2	2	2
Hyvinvointipalvelut			0,58	
- hyvinvointipäällikkö	1	1		
- maahanmuuttokoordinaattori	1			
Asuntotoimi (asuntosihiteeri 0,3 ja toimitosihteeri 0,3)		0,3	0,3	0,3
Ruokapalvelut		39,88	39,9	37,5
- ruokapalvelupäällikkö	1			
- ravitsemisesimies	8,9			
- kokki	6,1			
- dieetikokki	3			
- ravitsemistyöntekijä	26,2			
- keittiöapulainen	0,4			
Siivouspalvelut		21,2	42,02	39
- siivoustyönohjaaja	1			
- siivooja	19,8			
Maatalouselinkeinohallinto				
- maaseututoimenjohtaja	1	1	1	1
- maaseutusihiteeri	1,6	2	1,6	1,6
Konsernihallinnon toimiala yht.	85	79,88	101,22	95,23

SUORITTEET JA TUNNUSLUVUT				
Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2018	TP2017	TP2016
Kaupunginhallitus				
- kokousten lukumäärä	23	24	22	23
- käsiteltyjen asioiden lukumäärä	428	440	468	413
Ruokapalveluiden ateriamäärä	945 000	914 075	931 623	929 00
Maatilojen lukumäärä (aktiivivilat)*	810	805	810	820
Maksetut tuet, milj. euroa*	27,5	30,5	27,5	27,3
Atk-työasemien lukumäärä				
- hallinto	259	247	247	250
- opetus	750	850	751	728
- opetus, tabletit	300	300	264	283
- kiinteistöt	24	20	20	27

*Yhteistoiminta-alue Orimattila, Iitti, Pukkila, Myrskylä

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

Jussi Vahe, pj.

Sanna Heikkinen, vpj

Esa Heinonen, jäsen

Tuomo Jussila, jäsen

Jade Sivèn, nuorisovaltuutettu, kokouksissa puheoikeudella

Sirikka-Liisa Papinaho, jäsen

Niina Saarinen, jäsen.

Arja Simola, jäsen

Aki Henriksson, Myrskylän edustaja yläkoulusopimus

KOKONAISARVIO VALIOKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA**Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategioihin**

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan 2018 toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Tavoitteet on johdettu Orimattilan strategiasta 2018-2021 ja monia niistä yhdistää lasten ja nuorten hyvinvointi sekä syrjäytyminen ehkäiseminen.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2019 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan 2018 tilinpäätöksen 248 t€ menojen ylitykset aiheutuivat pääosin virka- ja työehtosopimusten mukaisen tammikuun 2019 kertaerän 9,2% kirjaamisesta vuodelle 2018. Näin ollen tilinpäätökseen ei sisällynyt sellaisia toimintamenojen lisäyksiä, joita ei olisi huomioitu vuoden 2019 talousarvion laadinnassa. Osa 2019 talousarviossa asetetuista tavoitteista – esimerkiksi Erkko-lukion kehittäminen ja nuorten työpajat – sisältyivät jo vuodelle 2018 ja niiden toteuttaminen aloitettiin rajallisin resurssein.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2018**Toiminnallinen tavoite 1/ Varhaiskasvatuspalvelut**

Varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisen parantaminen kysyntää vastaavaksi, jotta päiväkotipaikkojen kysyntään pystytään vastaamaan.

Mittari/ Arviointitapa

Tarveselvitykset valmiina seuraavan vuoden 2019 talousarvion laadintavaiheessa.

Tavoitetaso 2018

Laaditaan selvitys esiopetusikäisten lasten esiopetuksen ja sen lisäksi tarvittavan muun varhaiskasvatuksen järjestämisestä koulujen yhteyteen.

Toteutuma

Tavoite toteutui osittain, laadittu Länsi-Orimattilan varhaiskasvatuksen ja opetuspalvelujen tarveselvitys. Selvitystyö jatkuu kevään 2019 aikana palveluverkkoselvityksessä.

Toiminnallinen tavoite 2/ Opetuspalvelut

Opetussuunnitelmien mukainen toiminnan kehittäminen esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

<p><u>Mittari/ Arviointitapa</u> Yrittäjyyskasvatus ja teknologiakasvatusohjelmat ovat valmiita elokuussa 2018 ja niiden toteuttaminen aloitetaan lukuvuonna 2018-2019. Oppimisympäristöjen kehittämisohjelma on valmis toukokuussa 2018. Oppimisympäristöjen ensimmäiset kehittämistoteutukset syksyllä 2018.</p>	<p><u>Tavoitetaso 2018</u> Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien yhteyteen tehdään toteuttamisohjelmat yrittäjyys- ja teknologiakasvatukseen sekä tuetaan opetussuunnitelmaan liittyvien oppimisympäristöjen kehittämistä.</p>
<p><u>Toteutuma</u> Yrittäjyystutorit viimeistelivät yrittäjyyskasvatusohjelmaa Orimattilan yrittäjien kanssa. Valiokunta hyväksyi yrittäjyyskasvatusohjelman huhtikuun kokouksessa ja se otettiin käyttöön lukuvuoden 2018-2019 alkaessa. Teknologiakasvatusohjelman kirjaus tehtiin syksyllä. Joustavan perusopetuksen toiminta ja oppilaaksiottoperiaatteet sekä 3. ja 4. luokkien lukuvuositodistuksen muutokset valmisteltiin alkusyksystä ja hyväksyttiin Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa 16.10.2018 opetussuunnitelmaan 1. marraskuuta käyttöönotettaviksi. Syksyllä 2018 rehtoreilta kerättiin oppimisympäristöjen kehittämisehdotukset ja vuoden 2019 talousarvioon esitettiin määräraha oppimisympäristöjen kehittämiseksi. Erkkö-lukion kehittämisohjelman mukaiset satsaukset tehtiin lukion oppimisympäristön kehittämiseen vuoden 2018 aikana.</p>	

<p>Toiminallinen tavoite 3/ Nuorisopalvelut Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen.</p>	
<p><u>Mittari/ Arviointitapa</u> Duunaripajan perustaminen ja toiminnan aloittaminen keväällä 2018. Moottoripajan perustaminen ja toiminnan aloittaminen keväällä 2018.</p>	<p><u>Tavoitetaso 2018</u> Matalan kynnyksen ammatillisten työpajojen perustaminen, joissa nuoret pääsevät tekemään osaamista kehittäviä harjoitusta ja tilaustöitä sekä saamaan vahvistusta alavalinnoilleen.</p>
<p><u>Toteutuma</u> Moottoripaja aloitti toimintansa 16.8. Salon Korjaamolla, josta saatiin toiminnalle tilat, välineitä sekä autoalan osaaja moottoripajan käyttöön tuntiveloituksella. Toimintaa oli yhtenä päivänä viikossa kolmen tunnin ajan. Toiminta herätti mielenkiintoa ja nuoria osallistui toimintaan 2-5 nuorta / kerta. Moottoripaja toimii 15-17 vuotiaille suunnattuna erityisnuorisotyön muotona, mutta sen toiminta on kaikille avointa. Pienryhmätoiminnan mahdollisuuksia ja tarpeita kartoitettiin syksyn aikana. Duunaripaja avasi ovensa Wanhan Amiksen tiloissa 12.9. ja pajalla oli yhteensä 6 työkokeilupaiikkaa 1-5 kuukauden jaksoille. Työaika on maanantaista torstaihin 6 tuntia päivässä. Duunaripajalla 17 – 28 vuotias nuori pääsi tekemään osaamista kehittäviä harjoitus- ja tilaustöitä turvallisessa ympäristössä. Duunaripajalla tehtiin pienimuotoisia puutarhatöitä, kiinteistön- ja irtaimiston kunnostus ja huoltotöitä. Nuorten innostus oli hyvää ja kaikki työkokeilupaiikat olivat olleet syksyn aikana täynnä. Työpajalla toimi työpajavalmennustajan lisäksi palkkatukityöllistetty.</p>	

Toiminnallinen tavoite 4/ Liikuntapalvelut Kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien parantaminen.	
<u>Mittari / Arviointitapa</u> Liikuntasalien yhtenäinen hinnasto eri käyttäjäryhmille valmis kesäkuussa 2018 ja se otetaan käyttöön syksyllä toimintavuoden alusta lähtien.	<u>Tavoitetaso 2018</u> Liikuntapalvelujen ja Tilapalvelujen työryhmä tekee ehdotukset valiokunnille liikuntapaikkavuorojen vuokrauksen ja hinnastojen yhtenäistämistä.
<u>Toteutuma</u> Liikuntapalvelut ja tilapalvelu valmistelivat yhtenäistä liikuntatilojen hinnastoa. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi omien tilojensa osalta yhdessä valmistellun hinnaston joulukuussa 2018. Hinnasto astuu voimaan 1.1.2019. Tilapalvelu jatkaa osaltaan liikuntapalveluiden hyväksytyyn hinnaston pohjalta oman hinnaston valmistelua elinvoima- ja tekniseen valiokuntaan.	

Toiminnallinen tavoite 5 / Kirjastopalvelut Kuntalaisten tiedonhankinta mahdollisuuksien parantaminen ja kirjastopalvelun saattaavuuden laajentaminen.	
<u>Mittari/ Arviointitapa</u> Omatoimisopimusten määrä	<u>Tavoitetaso 2018</u> Omatoimikirjastopalvelun markkinointi. 1000 sopimusta vuoden 2018 lopussa.
<u>Toteutuma</u> 31.12.2018 mennessä omatoimisopimuksen solmineiden asiakkaiden määrä oli 1388. Omatoimiaikana tehtyjä kirjastokäyntejä oli vuoden aikana 9284. Omatoimikirjaston käyttöaika on ollut yhteensä koko vuonna 3351 tuntia. Kirjasto oli suljettuna huhtikuussa 2 viikkoa kirjastojärjestelmän vaihtumisen vuoksi, jolloin omatoimikirjastokaan ei ollut käytettävissä. Tämä huomioiden omatoimiaikoina tehtyjä kirjastokäyntejä oli 800 käyntiä kuukaudessa.	

Toiminnallinen tavoite 6/ Kulttuuripalvelut Kulttuurimatkailun palvelupakettien kehittäminen.	
<u>Mittari/ Arviointitapa</u> 3-4 kulttuuripakettia tarjottavana yksittäisille ja/tai ryhmämatkailijoille kesästä 2018 alkaen. Kulttuuripakettien käyttäjien määrä vuonna 2018.	<u>Tavoitetaso 2018</u> Orimattilan kulttuuritoimen, yritysten ja muiden kulttuuritoimijoiden yhteistyön lisääminen ja positiivisen Orimattila kuvan rakentaminen.
<u>Toteutuma</u> Kulttuurimatkailupakettien kehittämistyö on käynnistynyt. Kulttuuripalvelut keskittyi vuonna 2018 Orimattilan Taidemuseon 40. juhluvuoteen, joka huipentui lokakuun 7. - 13. juhla viikkoon. Juhluvuoteen liittyen uudistettiin myös Orimattilan Erkot –perusnäyttely sekä valmistettiin kirjaa Taidemuseosta. Taidemuseon juhluvuoden tapahtumat lisäsivät kävijöitä ja saivat laajaa positiivista huomiota mediassa.	

Toiminnallinen tavoite 7/ Sivistystoimen hallinto Sivistystoimen kehittämisohjelma 2019-2021.	
<u>Mittari / Arviointitapa</u> 1. Kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja henkilöstön osallistaminen kehittämisohjelman laadintaan. - kysely, vähintään 1 kpl - tilaisuudet, vähintään 3 kpl - kommentointimahdollisuus luonnoksesta järjestetty 2. Kehittämisohjelma valmis vuoden 2018 lopussa.	<u>Tavoitetaso 2018</u> Sivistystoimen kehittämisohjelma tehdään yhteistyössä kuntalaisten, asiakkaiden, luottamushenkilöiden ja henkilöstön kanssa. Kehittämisohjelma pohjautuu uuteen kaupunkistrategiaan.
<u>Toteutuma</u> Valiokunta käsitteli 18.9. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kehittämisohjelma 2019-2021 luonnosta. Valiokunta päätöksen mukaan kehittämisohjelmasta järjestettiin kolme erillistä työpajaa – valtuutetuille, kuntalaisille ja toimialan yksiköiden johtajille - syksyn aikana. Kehittämisohjelmasta teetettiin kuntalaisille ja päättäjille kyselyt. Kehittämisohjelmasta pyydettiin myös lausunnot yhteistyötahoilta ja aluejohtokunnialta ennen sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan päätöksentekoa 20.11.2018. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kehittämisohjelman joulukuussa. Kehittämisohjelmaan liitetään palveluverkkoselvitys, jonka valmistelu alkoi joulukuussa.	

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018				
Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Menot muutos 2,61 %	24 789 660	24 252 890	24 165 156	24 549 725
TULOT muutos -10,18 %	2 374 797	2 612 500	2 643 368	2 659 681
NETTO muutos 4,66 %	22 414 863	21 640 390	21 521 788	21 890 044

Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Menot muutos 3,66 %	7 164 267	7 157 440	6 911 518	7 166 968
TULOT muutos 24,82 %	7 477	4 700	6 000	7 996
NETTO muutos 3,64 %	7 156 790	7 152 740	6 905 519	7 158 972

SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA TULOSALUEITTAIN				
Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Lapsia varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen piirissä	688	725	690	725
Perusopetuksen kustannukset €/ oppilas	8 350	7 938	8 180	8 329
Perusopetuksen oppilasmäärä	1 856	1 872	1 851	1 841
Lukiokoulutuksen kustannukset €/ opiskelija	12 184	9 131	10 580	9 247
Opiskelijamäärän keskiarvo	125	160	144	160
Opetuskiintiöt	10	10	11	11
Kirjastolainan hinta €	2,5	2,3	2,5	2,4
Kokonaislainaus	225 009	300 000	229 159	285 000
Uimahallin kävijät	26 904	43 000	34 449	35 534
Kuntosalin kävijät	21 614	30 000	25 950	29 694
Liikuntaryhmien kävijät	6 211	7 500	7 000	6 576
Kävijät nuorisopalvelujen tapahtumissa	5793	1 800	1 780	1 850
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	119	100	132	120
Nuorten työpajan asiakasmäärä	25	30	24	22
Taidemuseon kävijämäärä	2 515	3 000	2 839	2 974
Wellamo-opiston Orimattilalaiset opiskelijat	1 545	1 500	1 520	1 658
Avoin päiväkotikiinpan toimintaan osallistuneet perheet	329	330	327	320
Avoin päiväkotikiinpan kävijät	6727	10 000	9 732	7 090

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN (vakinaiset ja määräaikaiset, ei työllistämistuella palkatut)				
Tulosalue	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Hallinto	6	6	6	6
Opetuspalvelut	229	223	224	216
Kulttuuripalvelut	1,5	1,5	1,5	1,5
Kirjastopalvelut	8	8	8	9
Liikuntapalvelut	5,5	5,5	5,5	6,5
Nuorisopalvelut	7,5	7,5	7,5	7,5
Päivähoitopalvelut	155,5	155,5	155,5	152,5
Palvelukeskus yht.	413,0	407,0	408,0	399,0

Elinvoima- ja tekninen valiokunta

Tapio Malmiharju, pj.

Saija Hakonen, vpj.

Juha Hämäläinen, jäsen

Jari Kaitaranta, jäsen kv. 11.6.2018 alkaen

Tuula Koivunen, jäsen kv. 17.11.2018 alk.

Heli Lehtelä, jäsen kv. 17.9.2018 asti

Jouni Räsänen, jäsen kv. 11.6.2018 asti

Susanna Särkinen, jäsen

Markku Viljanen, jäsen

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA VUONNA 2018**Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämisohjelmaan**

Elinvoima- ja teknisen toimialan kehittämisohjelmaluonnos 2018-2021 valmistui joulukuussa varsinaisen hyväksyntäkäsittelyn siirtyessä vuodelle 2019.

Kehittämisohjelmassa korostuvat toiminnan suunnitelmallisuuden lisääminen erilaisten ohjelmien ja suunnitelmien avulla sekä henkilöstön pysyvyyteen panostaminen, asiakaslähtöisyys sekä pitkäaikaiset ja kestävät taloudelliset ratkaisut.

Kehittämisohjelmaan liittyvät kiinteästi myös mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista seurataan. Mittareiden osalta elinvoima- ja tekninen toimiala on tehnyt erillistä selvitystyötä, jota jatketaan vielä tulevinakin vuosina.

Osana kaupungin strategisista tavoitteista on edistää aktiivisesti asukasluvun kääntymistä kasvuun sekä vahvistaa yritystoimintaa kaupungin alueella hyödyntämällä moottoritien, oikoradan sekä Lahdentien kasvumahdollisuuksia sekä mahdollistaa sujuvalla kaavoituksella asukkaiden ja yritysten tarpeiden mukaiset ratkaisut. Näihin tavoitteisiin voidaan vaikuttaa kaavoituksellisin toimenpitein, markkinointiviestinnän-, yritysyhteistyön - ja elinkeinotoimen kehittämisen keinoin. Elinkeinopuolella on tehostettu entisestään kaupungin ja yrittäjien yhteistyötä. Kaupungin omaa yritysrekisteriä alettiin päivittää ja kaupungin oma sähköinen uutiskirje yrittäjille saatettiin alkuun. Ensimmäinen uutiskirje on tavoitteena saada liikkeelle maaliskuussa 2019.

Asuinrakentamisen tavoitteena oli saada kaavoitettua 28-45 tonttia Orimattilan keskustaan, Pennalaan, Artjärvelle ja Hennaan. Työpaikkatonttien tavoitetasona oli 3-5 hehtaaria uutta tonttimaata. Vuonna 2018 valmistui valtuustokäsittelyyn viisi asemakaavaa. Kaavoituksen osalta uusi tontteja valmistui Pennalaan, yhteensä 24. Olemassa olevia teollisuustontteja laajennettiin Sampolassa ja Orimattilan keskustassa 1,3 ha verran, lisärakennusoikeutta tuli lähes 3 800 k-m². Lisäksi keskustassa muutettiin Wanhan amiksen kouluvaraus yleispiirteiseksi KTYAL-varaukseksi, mikä mahdollistaa käytännössä yritystoimintaa, liiketiloja ja kerrostalorakentamista asumiseen. Yleispiirteisestä kaavamääräyksestä johtuen kaavan vaikutukset yritystoimintaan ja asuntorakentamiseen selviävät vasta kaavan toteutuessa. Kaavoitustoimi oli vailla henkilökuntaa suuren osan vuotta, joten valmistuneiden kaavojen määrää voidaan pitää hyvänä.

Orimattilan keskustan Arolan Metsärinteestä luovutettiin yhteensä 7 uutta omakotitonttia, joista neljälle rakennusprojekti aloitettiin vuoden 2018 aikana. Lisäksi alueelle toteutettiin uusi tonttikatu (Metsätähdenkuja), josta saatiin myyntiin 5 uutta omakotitonttia.

Vuonna 2018 Hennaan rakennettiin uutta katuomaisuutta, Korianterikuja ja Salviakuja, sekä Bulevardi Länsirinteen itäpuoli ja aseman alueen lisäpaikoitus. Hennan Länsirinteen pientaloalueelta luovutettiin neljä omakotitalotonttia ja aloitettiin kolme omakotitalon rakennusprojektia. Näiden lisäksi kaksi tonttia varattiin loppuvuodesta ja myytäväksi valmistui 19 uutta tonttia. Hennan Asemarinteen kortteliin nro. 3001 kaavaillun hybridikerrostalohankkeen osalta käytiin neuvotteluja. Hybridikerrostaloon on asuntojen ja toimistotilojen ohella suunniteltu sijoitettavaksi mm. Länsi-Orimattilan päiväkotipalveluja sekä aseman odotustilana toimiva ”Henna-info”.

Hennan alueen markkinoinnin ja myynnin edistämiseksi suunniteltiin uusi Henna-esite, uudistettiin Hennaan.fi –internet-sivut, sijoitettiin Asemarinteelle ja Länsirinteen sisäänajoväylälle Hennan alueen toiminnoista ja saatavilla olevista tonteista kertovat info-taulut, sekä asennettiin Lahti-Helsinki-moottoritien ja Oikoradan varteen ”Tulevaisuuden puutarhakaupunki” –mainoskyltit.

Vuonna 2018 päättyneen Resurssifiksi Henna –hankkeen tuloksena kirjoitettiin yksityisille rakentajille ja rakennusyriyksille suunnattu Hennan kestävän rakentamisen opas, Asemarinteelle avattiin yhteiskäyttöautojen parkkipaikka ja Hennan alueelle laadittiin Vihreä Henna -kehittämissuunnitelma. Hankkeen tulosten pohjalta aloitettiin HAMK:n Lepaan yksikön kanssa julkisen ja yksityisen viherympäristön rakenteen ja prosessien suunnitteluhankkeen valmistelu.

Pennalassa tuettiin yritystoimintaa rakentamalla Pennalan teollisuusalueelle uudet toimivammat liikennejärjestelyt. Pennalaan on lisäksi rakenteilla uusi asuinalue, jonka infrastruktuurin suunnittelu käynnistettiin syksyllä 2018. Alue on tarkoitus saada käyttöön kesällä 2019.

Toimitilarakentamisen osalta peruskorjaustarpeet näkyvät monessa kiinteistökohteessa. Korjausvelkaa pyritään edelleen purkamaan ja kiinnittämään huomioita omaisuuden hyvään hoitoon. Toimitilojen käytön tehostamiseen on kiinnitetty myös erityistä huomioita. Kiinteistöverkkoselvitystyö on aloitettu.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2019 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta ulko- ja piha-alueiden hoidon palvelun laadun mittausta ja tilapalvelun toimitilojen iltakäytön tehostamista, joiden toteuttaminen siirtyi vuodelle 2019. Myös Pennalan asuintontit loppuivat. Asukasmäärä ei myöskään kasvanut tavoitellusti. Lisäksi mittarityötä jatketaan osana kehittämisohjelmaa myös ensi vuonna.

Vuoden 2019 tavoitteissa mainittu strategisen maankäytön suunnitelman valmistuminen vuoden 2018 osalta ei toteutunut. Suunnitelman toteuttaminen alkaa vuonna 2019.

Urheilutalon vastaanotto siirtyi vuodelle 2019, mikä vaikuttaa osaltaan investointipuolen määrärahojen jakautumiseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2018**Toiminnallinen tavoite 1**

Hennan asuinalueen kehittäminen

Osatavoite: Hennan bulevardin jatkorakentaminen Minttukujalta kiertoliittymään asti päällystettynä sekä valaistuksen rakentaminen asemalta kiertoliittymälle asti. Lisäksi rakennetaan Maustekatu, Sahramikatu (välillä Maustekatu- Minttukuja), Salviakuja, Korianterikuja, Korianteripolku.

Mittari/ Arviointitapa

Valmistautumisaikataulu

Tavoitetaso 2018

Katujen valmiiksi saattaminen vuoden loppuun mennessä.

Toteutuma

Hennan bulevardi on rakennettu kiertoliittymään asti suunnitellulla tavalla. Lisäksi on toteutettu tavoitteena esitetyt katuosuudet Länsirinteen asuinalueella.

Toiminnallinen tavoite 2

Ulko- ja piha-alueiden palvelun laadun määrittäminen asiakaskyselyllä. (Tilapalvelun ja yhdyskuntatekniikan tulosalueet)

Mittari/ Arviointitapa

Analyysit ja toimenpide-ehdotukset tehty kyselyistä 31.12.2018 mennessä.

Tavoitetaso 2018

Sisäinen kysely piha-alueiden hoidosta (tilapalvelu) sekä ulkoinen kysely kaupungin katu- ja viheralueiden osalta.

Toteutuma

Kysely jäi toteuttamatta.

Toiminnallinen tavoite 3

Tilapalvelun toimitilojen iltakäytön toiminnan kehittäminen (Tilapalvelun tulosalue)

Mittari/ Arviointitapa

Toteutusaikataulu

Tavoitetaso 2018

Selvitys asiasta valmistuu vuoden loppuun mennessä.

Toteutuma

Selvitystä ei ole laadittu. Selvitys valmistuu, kun sivistys- ja hyvinvointitoimialan tekee ratkaisut kaupungin kiinteistötarpeiden osalta. Laadittava selvitys on osa tekeillä olevaa palveluverkkoselvitystä.

Toiminnallinen tavoite 4

Asuintonttien turvaaminen ja työpaikkatonttien kaavoittaminen. (Elinkeino ja maankäyttö)

Mittari / ArviointitapaTavoitetaso 2018

Keskusta 15-20 tonttia

Asuintonttien osalta tonttien lukumäärä ja työpaikkatonttien osalta kaavoitettu pinta-ala.	Pennala 5- 10 tonttia Artjärvi 3-5 tonttia Henna 5-10 tonttia Työpaikkatontit 3-5 hehtaaria
<p><u>Toteutuma</u> Keskusta 26 tonttia Pennala 0 tonttia Artjärvi 10 tonttia Henna 7 tonttia Työpaikkatontit: n. 37,78 ha</p>	

<p>Toiminnallinen tavoite 5 Teknisen toimialan mittarien kehittämistyö (opinnäytetyönä) (Elinkeino ja maankäyttö)</p>	
<p><u>Mittari/ Arviointitapa</u> Aikataulu</p>	<p><u>Tavoitetaso 2018</u> Mittarit on luotu kesäkuuhun 2018 mennessä, jolloin ne ovat otettavissa käyttöön talousarvion laadintaan mennessä.</p>
<p><u>Toteutuma</u> Elinvoima- ja teknistä toimialaa koskevien keskeisten mittareiden kehittämistyö käynnistettiin osana kehittämisohjelman laatimista syksyllä 2018. Mittareiden kehitystyön tuloksena valmistui alustava mittarikehikko, jonka avulla mittareiden toteutumista tullaan seuraamaan vuoden 2019 aikana. Mittareiden kehitystyö kuitenkin jatkuu ja se on otettu osaksi elinvoima- ja teknisen toimialan kehittämisohjelmaa.</p>	

<p>Toiminnallinen tavoite 6 Elinvoiman vahvistaminen. Osatavoite 1: Yritysten toimintaedellytysten kehittäminen Osatavoite 2: Houkuttelevammat asuin, yritys ja logistiikkatontit (Elinkeino ja maankäyttö)</p>	
<p><u>Mittari/ Arviointitapa</u> Asukasmäärän muutos Yritysten määrän muutos Yrityskierrokset ja yhteiset tilaisuudet yrittäjien kanssa Ulkopuoliset rahoituspäätökset Työpaikkojen määrän kasvu Työttömyysaste</p>	<p><u>Tavoitetaso 2018</u> Asukasmääränmuutos +30 Yritysten määrän nettomuutos +15/v Yrityskierrokset ja yhteiset tilaisuudet yrittäjien kanssa 10 Ulkopuoliset rahoituspäätökset 2 Työttömyysaste enintään 11% Työpaikkojen määrän kasvu</p>
<p><u>Toteutuma</u> Joulukuun lopussa 2018 asukasmäärä oli 16094, joten asukasmäärä laski 131 asukkaalla. Yrityskierroksia ei toteutettu vuoden 2018 loppupuolella, vaan kierrokset korvattiin erilaisilla tilaisuuksilla, joita oli yhteensä 9 kpl. Ulkoisia rahoituspäätöksiä oli 2 kpl. Työttömyysaste oli 10,2% joulukuun lopussa.</p>	

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018

Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos 15,0 %	8 751 086	8 158 880	7 597 570	7 336 962
TULOT muutos 6,9 %	4 494 801	4 266 880	4 203 966	4 417 984
NETTO muutos 25,4 %	4 256 285	3 892 000	3 393 604	2 918 978

(sisältää vesilaitoksen)

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018

Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT muutos 3,2 %	467 120	546 240	539 000	489 721
TULOT muutos 3,2 %	5 849 259	5 931 280	5 806 821	5 729 630
NETTO muutos 2,3 %	5 382 139	5 385 040	5 267 821	5 239 908

SELVITYS OLEELLISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Merkittävin menopoikkeama suhteessa talousarvioon oli tilapalvelun tulosalueella, jossa Yhteiskoulun investointipuolella olevia menoja siirrettiin käyttötalouteen. Siirto johtui siitä, että menot eivät ole investointiluonteisia koska rakennusta ollaan purkamassa. Myös tilapalvelun tuloissa oli poikkeama, mikä johtui tilavuokrien arvioitua vähäisemmästä toteutumisesta.

Lisäksi elinvoima- ja maankäytön tulosalueella tulot jäivät arvoidusta, mikä johtui ResursiFiksu Henna –hankkeelle budjetoiduista tukituloista, jotka jäivät osin toteutumatta.

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN (vakinaiset ja määräaikaiset, ei työllistämistuella palkattuja)

Tulosalue	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Hallinto ja maankäyttö	10	10,3	11,06	10,1
Hallintopalvelut		-	-	-
Maankäytön palvelut		-	-	-

Yhdyskuntatekniikan palvelut	2,95	4,4	3,1	2,4
Tilapalvelu	13,63	14,5	13,8	14,05
Yhteensä	26,58	29,1	27,96	27,0
Vesilaitos	10,97	10,25	11	10
Toimiala yht.	37,55	39,35	38,96	37,0

HALLINNON SUORITTEITA JA TUNNUSLAKUJA				
Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset			-	-
Koulutuspäivät/hlö	Elinvoima- ja maankäyttö:2 Yhd.kuntatekniikka: 2,5 Tilapalvelu: 1,4 Vesilaitos:1,5 Lupa- ja valvontapalv : 6,3		Elinvoima- ja maankäyttö: 3 Yhd.kuntatekniikka:5 Tilapalvelu: 1 Vesilaitos:2 Lupa- ja valvontapalv : 7	Hallinto –ja maankäyttö: 1 Yhd.kuntatek: 2 Tilapalvelu :1 Vesilaitos: 3 Lupa- ja valvontapalv: 7

MAANKÄYTÖN SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA

Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
myydyt omakotitontit	Keskusta 7 (1 vuokrattu) Henna 4 (2 vuokrattu)	Keskusta 2 Pennala 1 Artjärvi 1	6 myyty (sis. 2 vuokratontin lunastusta) 3 vuokrattu	3 myyty 9 vuokrattu (keskusta: 2+2 Pennala: 0+7 Artjärvi: 1+0)
vapaat omakotitontit	43	52	49, joista 11 varattuna vuoden lopussa	34 kpl (Keskusta: 21 Pennala: 3 Artjärvi: 10)
kaavoitetut uudet asuintontit	24	30	0	12 (yksityisiä)
hyväksytyt kaavat	5	4	3	4 (3 ak ja 1 yk)
Hyväksytyt kaavat (k-m ²)	5	1 500 –m ²	-	-
kaavaehdotusten muistutukset	4	10	1	0 asemakaava 7 yleiskaava
kaavavalitukset	0	0	0	0
vähämerkityk-	10 kk		7 kk	11kk

sellisen asema- kaavan kierto-no- peus				
asemakaavan kiertonopeus	20 kk	12 kk	11 kk	9 kk
poikkeamisluvat/ suunnittelu-tarve- ratkaisut	3 kpl	10 kpl	8 kpl	6 kpl

YHDYSKUNTATEKNIIKAN SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA

Suorite, tunnus- luku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
kunnossapidettä- vät kaavatiet ja kevytväylä, km	159,59	154,22	156,775	153
metsät (ha)	413	404		

Suorite, tunnus- luku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
rakennetut toimi- tilakiinteistöt lu- kumäärä	40	40	43	41
rakennusten yh- teenlaskettu huoneala	66703 hum ²	66 703 hum ²	65 176 hum ²	66 309 hum ²
lämmitysener- gian kulutus / normitettu keski- kulutus	10275 MWh 154,0 KWh/hum ²	10 780 MWh	10 048 MWh 154,17 KWh/hum ²	9 430 MWh 142 kWh/hum ²
sähkön kulutus	5392 MWh 80 KWH/hum ²	5 323	5 393 MWh 82,74 KWh/hum ²	5 311 MWh 80k KWh/hum ²
x) kiinteistön- hoito- ja kunnos- sapito-kulut	2 698 767 40,46 €/ hum ² /v	2 281 950 34,23 €/ hum ² /v	2 174 337 €/v 33,36 €/hum ² /a	2 281 869€/v 34,41€/hum ² /v
) Kiinteistön yllä- pitokulut	3 044 464 45,64 €/ hum ² /v	2 561 340 38,40 €/hum ² /v	2 442 541 €/v 37,48 €/hum ² /a ₃ 7,48 hum ² / a	2 558 659€/v 38,59€/hum ² /v
käyttäjäpalvelut	130 150 €/v	129 320 €/v	123 424 €/vuosi	122 714 €/v

x) sisältää myydyn lämmitysenergian menot (Tietävälän-Kuivannon asuntolat)

1) normeeraus muuttunut

x) kiinteistöjen ylläpitokuluihin ei sisälly toimitilojen saneeraus eikä käyttäjäpalvelut

*) lämmitystarveluvun normaalivuosi vaihtunut 2013, tunnusluvut päivitetty (ulkoiset menot)

Ympäristövaliokunta

Seppo Venesjärvi, pj
 Jarkko Jokinen, vpj
 Anssi Huhtala, jäsen
 Riitta Karjalainen, jäsen
 Johanna Kyrö, jäsen

KOKONAISARVIO LAUTAKUNNAN ALAISESTA TOIMINNASTA VUONNA 2018**Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämisohjelmaan**

Elinvoima- ja teknisen toimialan kehittämisohjelmaluonnos hyväksyttiin elinvoima- ja teknisessä valiokunnassa, mutta varsinainen käsittely siirtyy vuodelle 2019. Ohjelma pitää sisällään runsaasti sekä elinvoima- ja teknistä valiokuntaa että ympäristövaliokuntaa koskevia toimenpiteitä.

Rakentamisen kokonaismäärä oli kertomusvuonna pienin viiteen vuoteen, vaikka omakotitaloja rakennettiinkin 8 enemmän kuin edellisvuonna. Kolme rivitaloa sai rakennusluvan, mutta suurempia rakennuksia oli luvilla selvästi edellisvuosia vähemmän. Urheilutalo valmistui joulukuussa.

Rakennusvalvonta on kehittämässä palvelutarjontaansa sähköisen asioinnin suuntaan. Vuonna 2018 selvitettiin sähköisen asioinnin käyttöönottoon liittyviä teknisiä asioita ja ohjelman hankinta tehdään vuonna 2019.

Vuonna 2018 Orimattilaan saatiin omat ympäristönsuojelumääräykset. Loppuvuodesta ympäristövaliokuntaa työllisti vesihuoltolain mukaiset kiinteistökohtaiset vesi- ja viemäriverkostoon liittymisasiat (236 kpl). Teboilin kiinteistön ennalta arvaamaton maaperän ja pohjaveden pilaantumisasia aiheutti poikkeuksellisen paljon valvontatehtäviä ympäristönsuojelusihteerille. Vuonna 2018 valmistui kolme opinnäytetyötä. NEUVO-hanke neuvoi haja-alueen kiinteistönomistajia jätevesiasioissa. Ympäristönsuojelusihteeri osallistui maakunnalliseen vesienhoidon yhteistyöryhmän toimintaan, maakunnalliseen ilmasto- ja energiatyöhön, jätelautakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön, Päijät-Hämeen jätehuollon kanssa tehtävään yhteistyöhön ja Päijät-Hämeen liiton kanssa tehtävään ympäristöyhteistyöhön. Osallistuttiin Porvoonjoen toimenpideohjelman laadintaan. Toimittiin aktiivisesti Orimattilan vesiosuuskuntien riskienhallinnan edistämiseksi yhdessä Hämeen ELY-keskuksen, terveydensuojelun ja pelastuslaitoksen kanssa. Uusi riski: valvontasuunnitelmaan kirjatun vesihuollon valvonnan toteutuminen vaarantui keskeisen viranhaltijan vaihtuessa loppuvuodesta.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2019 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Ympäristölupien osalta jouduttiin päivittämään jätelain 124 §:n mukaista toimintojen ja laitosten kartoitusta, riskinarviointia sekä valvontaohjelman päivitystavoitetta johtuen henkilöstövoimavarojen muutoksesta.

Lisäksi vuodelle 2019 budjetoitu luontopolku -hanke jäänee toteuttamatta.

Toiminnallinen tavoite 1

Rakennustarkastuksessa sähköiseen asiointiin siirtyminen.

Vaihe 1 (2018): Sähköisen asioinnin käyttöönoton alkuselvitykset (kustannusarvio, muutoksen toteuttavuus ja sähköisen pysyväisarkistoinnin tilanne, hyödyt ja haitat).

Vaihe 2 (2019): Sähköisen asioinnin käyttöönoton käytännön valmistelut.

Mittari/ Arviointitapa

Toteutusaika.

Tavoitetaso 2018

Vaihe 1 (2018): Alkuselvitys on laadittu vuoden 2019 talousarvion valmistelun aloittamiseen eli 31.7. 2018 mennessä.

Toteutuma

Alkuselvitykset on laadittu.

Toiminnallinen tavoite 2

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman toteuttaminen.

Mittari/ Arviointitapa

Valvontakäyntien määrä.

Tavoitetaso 2018

8

Toteutuma

Tavoitetaso saavutettu.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018

Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT Muutos 8 %	283 370	300 100	262 221	277 399
TULOT Muutos -13,6 %	146 324	156 000	169 397	154 435
NETTO Muutos 47 %	137 046	144 100	92 824	122 964

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018

Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT Muutos - 98 %	337	0	29 432	3 879
TULOT Muutos 17 %	2446	2 000	2 084	4 887
NETTO Muutos -92 %	2109	2 000	27 348	1 008

SELVITYS OLENNAISISTA POIKKEAMISTA TILINPÄÄTÖS/TALOUSARVIO

Menojen osalta ympäristövaliokunta pysyi annetussa talousarviossa.

Rakennusvalvonnan lupatulot jäivät n. 10 000 euroa alle budjetoidun, mikä johtui arvioitua vähäisemmästä rakentamisesta (vuonna 2017 kerrosala 17 834 m², kun vuonna 2018 vain 12 100 m²)

SUORITTEITA JA TUNNUSLUKUJA TULOSALUEITTAIN

Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Rakennusluvut	241	200	186	199
Uudet asunnot luvilla	50	50	43	49
Kerrosala	12100	22 000	17 800	22 080
Ympäristölupapäätökset	9	8	6+1 rekisteröinti	2

HENKILÖSTÖ TULOSALUEITTAIN

Tulosalue	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
Rakennustarkastus	2 *)	2 *)	2+1*)	2
Ympäristönsuojelu	2**+0,3	2 *)	2	2
Pelastustoimi		0	-	0

*) rakennustarkastuksessa ja ympäristönsuojelussa on lisäksi toimistosihteeri, jonka palkkakulut maksetaan elinkeino – ja maankäytön tulosalueelta

***) ympäristönsuojelussa 6.11.-31.12.2018 ympäristötarkastajana sijainen ja harjoittelija 1.5-6.7.2018

Käyttötalouden toteutuminen Toimielimittäin ja tulosalueittain 2018 (sitovuustaso tummennetulla)

- ulkoiset menot ja tulot

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
10 Kaupunginvaltuusto						
Tulot	45 000	0	45 000	27 729	61,6	-17 271
Menot	184 880	0	184 880	137 640	74,4	-47 240
Netto	-139 880	0	-139 880	-109 911	78,6	-29 969
13 Kaupunginhallitus						
110 Päätöksenteko ja yhteistoiminta						
Tulot	120 100	0	120 100	334 724	278,7	-214 624
Menot	3 093 390	54 250	3 147 640	3 057 762	97,1	89 878
Netto	-2 973 290	-54 250	-3 027 540	-2 723 038	89,9	-304 502
130 Hallinto ja tukipalvelut						
Tulot	130 670	0	130 670	127 551	97,6	3 119
Menot	1 247 490	0	1 247 490	1 153 636	92,5	93 854
Netto	-1 116 820	0	-1 116 820	-1 026 085	91,9	-90 735
150 Hyvinvointi- ja työllisyyspalvelut						
Tulot	177 690	0	177 690	200 781	113,0	-23 091
Menot	1 778 740	0	1 778 740	1 593 987	89,6	184 753
Netto	-1 601 050	0	-1 601 050	-1 393 206	87,0	-207 844
160 Ateria- ja puhtauspalvelut						
Tulot	1 523 170	0	1 523 170	1 480 404	97,2	42 766
Menot	3 520 620	0	3 520 620	3 565 543	101,3	-44 923
Netto	-1 997 450	0	-1 997 450	-2 085 139	104,4	87 689
170 Maaseututoimi						
Tulot	111 000	0	111 000	87 013	78,4	23 987
Menot	220 070	0	220 070	167 106	75,9	52 964
Netto	-109 070	0	-109 070	-80 093	73,4	-28 977
180 Sosiaali- ja terveystalot						
Tulot	81 920	0	81 920	83 753	102,2	-1 833
Menot	51 196 750	0	51 196 750	51 798 487	101,2	-601 737
Netto	-51 114 830	0	-51 114 830	-51 714 734	101,2	599 904
13 Kaupunginhallitus						
Tulot	2 144 550	0	2 144 550	2 314 226	107,9	-169 676
Menot	61 057 060	54 250	61 111 310	61 336 521	100,4	-225 211
Netto	-58 912 510	-54 250	-58 966 760	-59 022 295	100,1	55 535
Konsernihallinto						
Tulot	2 189 550	0	2 189 550	2 341 955	107,0	-152 405
Menot	61 241 940	54 250	61 296 190	61 474 161	100,3	-177 971
Netto	-59 052 390	-54 250	-59 106 640	-59 132 206	100,0	25 566

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
40 Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta						
410 Sivistystoimien hallinto						
Tulot	0	0	0	219	0,0	-219
Menot	402 990	0	402 990	398 115	98,8	4 875
Netto	-402 990	0	-402 990	-397 896	98,7	-5 094
420 Opetuspalvelut						
Tulot	1 263 500	70 000	1 333 500	1 198 256	89,9	135 244
Menot	14 401 110	239 290	14 640 400	14 795 672	101,1	-155 272
Netto	-13 137 610	-169 290	-13 306 900	-13 597 416	102,2	290 516
440 Aikuiskoulutus						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	89 310	0	89 310	75 274	84,3	14 036
Netto	-89 310	0	-89 310	-75 274	84,3	-14 036
460 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
Tulot	57 500	0	57 500	34 172	59,4	23 328
Menot	681 260	0	681 260	700 502	102,8	-19 242
Netto	-623 760	0	-623 760	-666 330	106,8	42 570
470 Liikunta- ja nuorisotoimi						
Tulot	415 500	0	415 500	409 480	98,6	6 020
Menot	1 007 060	11 000	1 018 060	1 053 103	103,4	-35 043
Netto	-591 560	-11 000	-602 560	-643 623	106,8	41 063
320 Varhaiskasvatuspalvelut						
Tulot	876 000	-150 000	726 000	732 670	100,9	-6 670
Menot	7 671 160	48 570	7 719 730	7 766 994	100,6	-47 264
Netto	-6 795 160	-198 570	-6 993 730	-7 034 324	100,6	40 594
40 Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta						
Tulot	2 612 500	-80 000	2 532 500	2 374 797	93,8	157 703
Menot	24 252 890	298 860	24 551 750	24 789 660	101,0	-237 910
Netto	-21 640 390	-378 860	-22 019 250	-22 414 863	101,8	395 613

	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
51 Elinvoima- ja tekninen valiokunta						
510 Elinvoima- ja maankäytönpalvelut						
Tulot	105 380	54 200	159 580	146 453	91,8	13 127
Menot	1 297 960	102 500	1 400 460	1 311 866	93,7	88 594
Netto	-1 192 580	-48 300	-1 240 880	-1 165 413	93,9	-75 467
530 Yhdyskuntatekniikka						
Tulot	444 000	-18 000	426 000	683 437	160,4	-257 437
Menot	1 937 630	-14 000	1 923 630	1 872 658	97,4	50 972
Netto	-1 493 630	-4 000	-1 497 630	-1 189 221	79,4	-308 409
540 Tilapalvelu						
Tulot	1 372 700	0	1 372 700	1 355 740	98,8	16 960
Menot	2 630 940	175 000	2 805 940	3 166 446	112,8	-360 506
Netto	-1 258 240	-175 000	-1 433 240	-1 810 706	126,3	377 466
500 Vesilaitos						
Tulot	2 344 800	-100 000	2 244 800	2 309 171	102,9	-64 371
Menot	2 292 350	52 700	2 345 050	2 400 116	102,3	-55 066
Netto	52 450	-152 700	-100 250	-90 945	90,7	-9 305
51 Elinvoima- ja tekninen valiokunta						
Tulot	4 266 880	-63 800	4 203 080	4 494 801	106,9	-291 721
Menot	8 158 880	316 200	8 475 080	8 751 086	103,3	-276 006
Netto	-3 892 000	-380 000	-4 272 000	-4 256 285	99,6	-15 715
52 Ympäristövaliokunta	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	Toteutuma	Toteutuma %	Poikkeama
560 Lupa- ja valvontapalvelut						
Tulot	176 000	-20 000	156 000	146 324	93,8	9 676
Menot	310 100	-10 000	300 100	283 370	94,4	16 730
Netto	-134 100	-10 000	-144 100	-137 046	95,1	-7 054
52 Ympäristövaliokunta						
Tulot	176 000	-20 000	156 000	146 324	93,8	9 676
Menot	310 100	-10 000	300 100	283 370	94,4	16 730
Netto	-134 100	-10 000	-144 100	-137 046	95,1	-7 054
Käyttötalous Yhteensä						
Tulot	9 244 930	-163 800	9 081 130	9 357 877	103,0	-276 747
Menot	93 963 810	659 310	94 623 120	95 298 277	100,7	-675 157
Netto	-84 718 880	-823 110	-85 541 990	-85 940 400	100,5	398 410

Kaupunginvaltuuston hyväksymät muutokset vuoden 2018 talousarvioon

Päätös: toimielin, päivämäärä ja pykälä	Tulosalue Määrärahamuutoksen peruste <i>Toimielin</i>	Lisäys (+) tai vähennys (-) euroa		Toimielimen kokonaismääräraha ennen/jälkeen	
		Menot	Tulot	Menot	Tulot
KÄYTTÖTALOUS					
	<i>Kaupunginvaltuusto</i>	0	0	184 880	45 000
	<i>Kaupunginhallitus</i>	0	0	61 057 060	2 144 550
Kv 16.4. § 25	Kaupunginhallitus (1111)	56 250			
kv 10.12. §77	Viestintä (1113)	- 2 000			
	<i>Kaupunginhallitus</i>	54 250	0	61 111 310	2 144 550
	Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta: alkuperäinen TA			24 252 890	2 612 500
kv 10.12. § 76	Perhepäivähoitoalueet 4 5 6 (3222)	48 570	-40 000		
	Perhepäivähoitoalueet 1 2 3 (3224)		-20 000		
	Peltolan päiväkoti (3241)		-30 000		
	Lintulan päiväkoti (3251)		-30 000		
	Pennalan päiväkoti (3281)		-30 000		
	Myllylän koulu (4217)	72 860	30 000		
	Järvikunnan koulu (4226)	20 000			
	Koulujen yhteiset (4240)	146 430	40 000		
	Liikuntapalvelut (4710)	11 000			
	<i>Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta</i>	298 860	-80 000	24 551 750	2 532 500

Päätös: toimielin, päivämäärä ja pykälä	Tulosalue Määrärahamuutoksen peruste <i>Toimielin</i>	Lisäys (+) tai vähennys (-) euroa		Toimielimen kokonaismääräraha ennen/jälkeen	
		Menot	Tulot	Menot	Tulot
	Elinvoima- ja tekninen valiokunta	0	0	8 158 880	4 266 880
kv 10.12. §77	Tekninen hallinto (6111)	10 000			
	Maaomaisuuden hallinta (6213)	15 000			
	Vesilaitoksen hallinto (6000)	-7 300			
	Liikennealueet (6311)	-14 000			
	Yleinen elinkeinotoimi (6221)	-20 200			
	Kaavoitus (6211)	-10 700			
	Resurssifiksu Henna	108 400	54 200		
	Jätevedenpuhdistamo (6055)	40 000			
	Jätevedenpumppaamot (6054)	20 000			
	Vesilaitos (6010)		-100 000		
	Maankaatopaikat (6319)		100 000		
	Seutuliikenne (6324)		-118 000		
	Kiinteistön kunnossapito (6414)	65 000			
	Sisäilma (6418)	60 000			
	Kiinteistönhoito (6413)	50 000			
	<i>Elinvoima- ja tekninen valiokunta</i>	316 200	-63 800	8 475 080	4 203 080
	Ympäristövaliokunta	0	0	310 100	176 000
kv 10.12. §77	Ympäristönsuojelu (6610)	-10 000			
	Rakennustarkastus (6510)		-20 000		
	<i>Ympäristövaliokunta</i>	-10 000	-20 000	300 100	156 000
	Käyttötalous yhteensä	659 310	-163 800	94 623 120	9 081 130
	Rahoitus: alkuperäinen TA			707 200	89 110 190
Kv 10.12. § 80	Valtionosuudet 9999/5863 vähennys		-196 000		
	Tulovero 9999/5000 lisäys		950 000		
	Yhteisövero 9999/5200 vähennys		-353 000		
	Korkotuotot 9999/6000 vähennys		-120 000		
	Korkokulut 9999/6210 vähennys	-300 000			
	Muut rahoituskulut 9999/6380 lisäys	10 000			
	<i>Rahoitus muutos</i>	-290 000	281 000		
	Rahoitus yhteensä		571 000	417 200	89 391 190

2.3 Tuloslaskelman toteutuminen

		Talousarvio	Ta+muutokset	toteutuma	Tot-%
Toimintatuotot	+	9 244 930	9 081 130	9 357 877	103,0
Myyntituotot		5 310 920	5 310 920	5 396 056	101,6
Maksutuotot		1 241 400	1 071 400	1 147 406	107,1
Tuet ja avustukset		1 001 690	1 007 890	1 008 546	100,1
Muut Tulot		1 690 920	1 690 920	1 805 869	106,8
Valmistus omaan käyttöön		0	0	0	
Toimintakulut	-	93 963 810	94 623 120	95 298 279	100,7
Henkilöstökulut		25 109 170	25 267 030	25 303 444	100,1
Palveluiden ostot		60 442 500	60 783 950	61 509 608	101,2
Aineet, tarvikkeet, tavarat		3 614 280	3 774 280	3 842 453	101,8
Avustukset		3 179 090	3 179 090	3 052 542	96,0
Muut toimintakulut		1 618 770	1 618 770	1 590 232	98,2
Toimintakate		-84 718 880	-85 541 990	-85 940 402	100,5
Verotulot	+	55 030 000	55 627 000	55 043 375	99,0
Valtionosuudet	+	32 126 690	31 930 690	31 874 925	99,8
Rahoitustuotot ja -kulut		1 246 300	1 416 300	1 515 639	107,0
Korkotuotot	+	300 000	180 000	180 837	100,5
Muut rahoitustuotot	+	1 653 500	1 653 500	1 712 727	103,6
Korkokulut	-	700 000	400 000	365 964	91,5
Muut rahoituskulut	-	7 200	17 200	11 961	69,5
Vuosikate		3 684 110	3 432 000	2 493 537	72,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-	3 700 000	3 700 000	3 927 183	106,1
Arvon alentumiset	-	0	0	0	
Satunnaiset erät	+/-	0	0	0	
Satunnaiset tuotot		0	0	0	
Satunnaiset kulut		0	0	0	
Tilikauden tulos		-15 890	-268 000	-1 433 646	534,9
Poistoeron lisäys / Vähennys	-/+	27 000	27 000	25 912	96,0
Varausten lisäys / Vähennys	-/+	0	0		0,0
Rahastojen lisäys / Vähennys	-/+	0	0		0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	+/-	11 110	-241 000	-1 407 734	584,1
Verotulojen erittely					
Yhteensä		55 030 000	55 627 000	55 043 375	98,95
Tilitetty kunnallisvero		47 953 000	48 903 000	48 357 526	98,9
Osuus yhteisöveron tuotosta		2 651 000	2 298 000	2 367 902	103,0
Kiinteistövero		4 426 000	4 426 000	4 317 947	97,6
Valtionosuuksien erittely					
Yhteensä		32 126 690	31 930 690	31 874 925	99,8
Kunnan ja peruspalv. Vos		24 391 380	24 391 380	24 391 383	100,0
Verotulojen vos -tasaus		9 435 310	9 435 310	9 435 315	100,0
Järjestelmämuutoksen tasaus		0	0	0	
Opetus- ja kulttuuritoimi		-1 700 000	-1 896 000	-1 951 773	102,9

2.4. Investointien toteutuminen

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2018 TOIMIELIMITTÄIN JA HANKKEITTAIN						
	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
Kaupunginhallitus						
Aineeton käyttöomaisuus						
Tulot	0	0	0	83 946		-83 946
Menot	0	600 000	600 000	600 382	100,1	-382
Netto	0	-600 000	-600 000	-516 436	86,1	-83 564
Kiinteä omaisuus						
Kiinteistöjen osto ja myynti						
Tulot	110 000	0	110 000	19 204	17,5	90 796
Menot	350 000	0	350 000	318 030	90,9	31 970
Netto	-240 000	0	-240 000	-298 826	124,5	58 826
Kiinteät rakennukset ja laitteet						
Koneet ja kalusto						
Urheilutalon 1.vaiheen siivouskoneet ja -välineet						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	30 000	0	30 000	15 029	50,1	14 971
Netto	-30 000	0	-30 000	-15 029	50,1	-14 971
Kaupunginhallitus						
Tulot	110 000	0	110 000	103 150	93,8	6 850
Menot	380 000	600 000	980 000	933 441	95,2	46 559
Netto	-270 000	-600 000	-870 000	-830 291	95,4	-39 709
Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta						
Koneet ja kalusto						
Urheilutalon irtaimisto						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	130 000	0	130 000	139 769	107,5	-9 769
Netto	-130 000	0	-130 000	-139 769	107,5	9 769
Oppimisyhmäristön uusiminen						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	100 000	0	100 000	0	0,0	100 000
Netto	-100 000	0	-100 000	0	0,0	-100 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Lähiliikuntapaikka keskustaan						
Tulot	50 000	0	50 000	0	0,0	50 000
Menot	150 000	0	150 000	12 662	8,4	137 338
Netto	-100 000	0	-100 000	-12 662	12,7	-87 338
Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta						
Tulot	50 000	0	50 000	0	0,0	50 000
Menot	380 000	0	380 000	152 431	40,1	227 569
Netto	-330 000	0	-330 000	-152 431	46,2	-177 569

	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Ylitys-/alitus+
Elinvoima- ja tekninen valiokunta						
Rakennukset						
Yhteiskoulun tilamuutokset						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	215 000	190 000	405 000	0	0,0	405 000
Netto	-215 000	-190 000	-405 000	0	0,0	405 000
Tilapalvelujen kiinteistöjen tekn. tasoa ylläpitävä rak.						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	500 000	0	500 000	173 611	34,7	326 389
Netto	-500 000	0	-500 000	-173 611	34,7	-326 389
Urheilutalon uudisrakennus						
Tulot	500 000	0	500 000	530 700	106,1	-30 700
Menot	4 770 000	750 000	5 520 000	4 905 402	88,9	614 598
Netto	-4 270 000	-750 000	-5 020 000	-4 374 702	87,1	-645 298
Peltolan päiväkoti						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	30 000	30 000	0	0,0	30 000
Netto	0	-30 000	-30 000	0	0,0	-30 000
Myllylän koulu						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	400 000	400 000	299 375	74,8	100 625
Netto	0	-400 000	-400 000	-299 375	74,8	-100 625
Länsi-Orimattilan koulu ja pk						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	20 000	20 000	0	0,0	20 000
Netto	0	-20 000	-20 000	0	0,0	-20 000
Jokivarren koulun A ja C osat						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	0	650 000	650 000	740 101	113,9	-90 101
Netto	0	-650 000	-650 000	-740 101	113,9	90 101
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Yhdyskuntatekniikan maa- ja vesirakentaminen						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	250 000	0	250 000	71 908	28,8	178 092
Netto	-250 000	0	-250 000	-71 908	28,8	178 092

	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Yitys-/alitus+
Katuvalojen saneeraus						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	150 000	0	150 000	125 377	83,6	24 623
Netto	-150 000	0	-150 000	-125 377	83,6	24 623
Pennalan teoll.alueen liikennejärjestelyt						
Tulot	0	0	0	0	0,0	0
Menot	2 090 000	0	2 090 000	2 010 950	96,2	79 050
Netto	-2 090 000	0	-2 090 000	-2 010 950	-96,2	79 050
Arolan alueen rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	0	100 000	74 940	74,9	25 060
Netto	-100 000	0	-100 000	-74 940	74,9	-25 060
Uusien katuvalojen rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	10 000	60 000	50 121	83,5	9 879
Netto	-50 000	-10 000	-60 000	-50 121	83,5	-9 879
Henna-Tuuliharjan teollisuusalueen katurak.						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	0	50 000	16 236	32,5	33 764
Netto	-50 000	0	-50 000	-16 236	32,5	-33 764
Katujen peruskorjaukset						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	630 000	-440 000	190 000	126 612	66,6	63 388
Netto	-630 000	440 000	-190 000	-126 612	66,6	-63 388
Hennan maa- ja vesirakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	2 977 000	-750 000	2 227 000	1 932 299	86,8	294 701
Netto	-2 977 000	-750 000	-2 227 000	-1 932 299	86,8	-294 701
Katujen päällystäminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	265 000	30 000	295 000	263 344	89,3	31 656
Netto	-265 000	-30 000	-295 000	-263 344	89,3	-31 656
Hulevesijärjestelmien peruskorjaukset						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	150 000	0	150 000	1 963	1,3	148 037
Netto	-150 000	0	-150 000	-1 963	1,3	-148 037
Pennalan hulevesijärjestelyt						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	412 000	0	412 000	395 064	95,9	16 936
Netto	-412 000	0	-412 000	-395 064	95,9	-16 936

	Talousarvio	Muutokset	Ta+Muutokset	Toteutuma	Toteuma %	Poikkeama Yitys-/alitus+
Virenojan asuinalueen kadut						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	-50 000	0	0		0
Netto	-50 000	50 000	0	0		0
Pennalan asuinalueen kadut						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	500 000	-400 000	100 000	30 778	30,8	69 222
Netto	-500 000	400 000	-100 000	-30 778	30,8	-69 222
Sarvelan alueen katurakentaminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	500 000	-500 000	0	0		0
Netto	-500 000	500 000	0	0		0
Sampolan teollisuusalueen liikenne						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	0	50 000	0		50 000
Netto	-50 000	0	-50 000	0		-50 000
Arolan alue						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	0	100 000	169 168	169,2	-69 168
Netto	-100 000	0	-100 000	-169 168	169,2	69 168
Keskustan kehittäminen						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	-50 000	50 000	10 730	21,5	39 270
Netto	-100 000	50 000	-50 000	-10 730	21,5	-39 270
Kankaanmäen ja Hgintien liikennejärjestelyt						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	100 000	-50 000	50 000	13 697	27,4	36 303
Netto	-100 000	50 000	-50 000	-13 697	27,4	-36 303
Siltojen saneeraukset						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	10 000	-10 000	0	0		0
Netto	-10 000	10 000	0	0		0
Leikkipaikat						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	50 000	0	50 000	38 203	76,4	11 797
Netto	-50 000	0	-50 000	-38 203	76,4	-11 797
Irtaimisto						
Urheilutalo/kiinteistöhuolto						
Tulot	0	0	0	0		0
Menot	10 000	0	10 000	0		10 000
Netto	-10 000	0	-10 000	0		10 000
Elinvoima- ja tekninen valiokunta						
Tulot	500 000	0	500 000	530 700	106,1	-30 700
Menot	14 839 000	-170 000	13 909 000	11 449 879	82,3	2 459 121
Netto	-13 579 000	170 000	-13 409 000	-10 919 179	24	-2 489 821
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Tulot	660 000	0	660 000	633 850	96,0	26 150
Menot	14 839 000	430 000	15 269 000	12 535 751	82,1	2 733 249
Netto	-14 179 000	-430 000	-14 609 000	-11 901 901	81,5	-2 707 099

Kaupunginvaltuuston hyväksymät muutokset vuoden 2018 talousarvion investointeihin

Päätös: toimielin, päivämäärä ja pykälä	Toimielin Hanke Määrärahamuutoksen peruste	Hankkeen		Lisäys (+) tai		Hankkeen	
		alkup. määräraha		vähennys (-)		kokonaismääräraha	
		euroa		euroa		muutoksen jälkeen	
		Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot
INVESTOINNIT							
	Kaupunginhallitus	0	0	600 000	0	600 000	0
	Aineettomat hyödykkeet 909						
Kv. 11.6. § 41	Arvopaperit (9050)	0	0	600 000		600 000	0
	Kaupunginhallitus yhteensä	0	0	600 000	0	600 000	0
	Elinvoima- ja tekninen valiokunta	9 592 000	500 000	-50 000	0	9 542 000	500 000
	Investointiryhmä 952 rakennukset						
Kv. 12.11. § 64	Myllylän koulu (9451)	0	0	400 000	0	400 000	0
Kv. 12.11. § 64	Yhteiskoulun korjaukset (9433)	215 000	0	190 000	0	405 000	0
Kv. 12.11. § 64	Jokivarren koulu (9452)	0	0	650 000	0	650 000	0
Kv. 12.11. § 64	Peltolan päiväkotit (9427)	0	0	30 000	0	30 000	0
Kv. 12.11. § 64	Länsi-Orimattilan koulu ja pk (9448)	0	0	20 000	0	20 000	0
Kv. 12.11. § 64	Urheilutalon uudisrakennus (9441)	4 770 000	500 000	750 000	0	5 520 000	500 000
	Investointiryhmä 955 kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kv. 12.11. § 64	Katujen peruskorjaukset (9551)	630 000	0	-440 000	0	190 000	0
Kv. 12.11. § 64	Hennan maa- ja vesirakentaminen (9566)	2 977 000	0	-750 000	0	2 227 000	0
Kv. 12.11. § 64	Sarvelan alueen kunnallistekniikka (9603)	500 000	0	-500 000	0	0	0
Kv. 12.11. § 64	Pennalan uuden asuinalueen kadut (9605)	500 000	0	-400 000	0	100 000	0
	Elinvoima- ja tekninen valiokunta yhteensä	9 592 000	500 000	-50 000	0	9 542 000	500 000
	Muut kuin valtuuston tekemät määrärahamuutokset			-120 000			
	Kokonaisinvestointimäärärahat	9 592 000	500 000	430 000	0	10 142 000	500 000
	Investoinnit netto					9 642 000	

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelman toteutuminen 2018					
	Talousarvio	Muutokset	Ta+muutokset	toteutuma	Tot-%
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta					
Tulorahoitus	3 807 110	-252 110	3 555 000	2 212 900,52	62,2
Vuosikate	3 684 110	-252 110	3 432 000	2 493 538,22	72,7
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	123 000	0	123 000	-280 637,70	
Investoinnit	-14 056 000	-430 000	-14 486 000	-11 621 260,40	80,2
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-14 839 000	-430 000	-15 269 000	-12 535 748,28	82,1
Rah.osuudet invest. menoihin	550 000	0	550 000	530 700,00	
Käyttöomaisuuden myyntitulot	233 000	0	233 000	383 787,88	164,7
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-10 248 890	-682 110	-10 931 000	-9 408 359,88	86,1
Rahoitustoiminnan rahavirta	8 910 000	600 000	9 510 000	5 397 182,68	56,8
Antolainauksen muutokset	-450 000	0	-450 000	300 344,32	-66,7
Lainakannan muutokset	9 360 000	600 000	9 960 000	5 096 838,36	51,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000	600 000	13 600 000	13 000 000,00	95,6
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-5 640 000	0	-5 640 000	-5 403 161,64	95,8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	0	2 000 000		0,0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-2 500 000,00	
Oman pääoman muutokset	0		0	0,00	
Muut maksuvalm. muutokset	0		0	1 441 874,39	0,0
Rahoitustoim. nettokassavirta	8 910 000	600 000	9 510 000	6 839 057,07	71,9
Kassavirtojen muutos	-1 338 890		-1 421 000	-2 569 302,81	180,8
Kassavarojen muutos	-1 610 000	0	-1 610 000	-2 569 302,81	159,6
Kassavarat 31.12.18	647 000	0	647 000	3 499 217,48	540,8
Kassavarat 1.1.18	2 257 000	0	2 257 000	6 068 520,29	268,9

Hennan seuranta

	TILANNE 31.12.2017 asti			Toteuma 31.12.2018			TA 2019			YHTEENSA		
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto				Menot	Tulot	Netto
Länsi-Orimattilan osayleiskaavan muutos, Viljanemi-Henna	30 000	5 000	25 000							30 000	5 000	25 000
Asema Hennaan 2004 - hanke	29 040	13 500	15 540							29 040	13 500	15 540
Hennan alueen kehityskuvan ja osayleiskaavaluonnoksen vaikutusarviointi	9 000	4 500	4 500							9 000	4 500	4 500
Hennan keskustan ja asuntoalueiden ideasuunnittelu arkkitehtikilpailuna	33 807	23 000	10 807							33 807	23 000	10 807
Hennan osayleiskaavan muutos ja laadinta /Arkkitehtitoimisto Vuorinen	9 880	-	9 880							9 880	-	9 880
Hennan alueen liikenne-ennuste	10 985	-	10 985							10 985	-	10 985
Hennan pinta- ja pohja vesiselvitys	14 060	-	14 060							14 060	-	14 060
Hennan luonnokset	6 619	-	6 619							6 619	-	6 619
Hallintokuluja	850	-	850							850	-	850
SRV- Intotutkimushanke /kaupungin osuus	50 000	-	50 000							50 000	-	50 000
Masterplan/Orimattilan osuus	15 693	-	15 693							15 693	-	15 693
Hennan asema-alueen jatkosuunnittelu	2 000	-	2 000							2 000	-	2 000
Hennan 1.asemakaavan laatiminen	26 727	-	26 727							26 727	-	26 727
Hennan koordinaatiohanke (6115)	256 665	180 182	76 483							256 665	180 182	76 483
Yhteistoimintaympäristön kehittäminen Hennassa (1220)	73 835	45 607	28 228							73 835	45 607	28 228
Hennan vähähiil. Puutarhakaup.pilottihanke (6116)	254 554	210 743	43 811	2 635	226	2 409				257 189	210 969	46 220
Henna-maaseudun asumisen ja elinvoiman pilottihanke (6222)	69 062	50 056	19 006	89 286	69 573	19 713	49 460	34 640	14 820	207 808	154 269	53 539
ResurssiFiksu Henna (toteutusvuosi 2018)				63 715	34 350	29 365				63 715	34 350	29 365
Maaomaisuuden osto ja myynti, vuokraus	2 096 035	17 216	2 078 819	11 303	23 916	- 12 613				2 107 338	41 132	2 066 206
Tuuliharjan alue	13 498	-	13 498	16 236	-	16 236	100 000	-	100 000	129 734	-	129 734
Länsi-Orimattilan alakoulu ja päiväkotit	-	-	-	-	-	-	725 000	-	725 000	725 000	-	725 000
Hennan länsirinteen asemakaava	378	-	378	-	-	-	-	-	-	378	-	378
Infran toteuttaminen (yleiset tiet, kadut, maankaatopaikka)	5 512 169	-	5 512 169	1 876 005	-	1 876 005	1 100 000	-	1 100 000	8 488 173	-	8 488 173

	TILANNE 31.12.2017 asti			Toteuma 31.12.2018			TA 2019			YHTEENSÄ		
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto				Menot	Tulot	Netto
Yleisselvitykset ja -suunnitelmat												
Yhteensä yleisselvitykset ja -suunnitelmat	95 152	-	95 152	-	-	-				95 152	-	95 152
Katu- ja rakennussuunnittelu												
Yhteensä katu- ja rakennussuunnittelu	94 758	-	94 758	-	-	-				94 758	-	94 758
Hennan liityntäpysäköintialueen suunnittelu ja toteutus												
Yhteensä liityntäpysäköintialue	119 223	-	119 223	-	-	-	40 000	-	40 000	159 223	-	159 223
Hennan kevyen liikenteen silta												
Yhteensä kevyen liikenteen silta	1 401 420	-	1 401 420	-	-	-				1 401 420	-	1 401 420
Hennan asema												
Yhteensä asema	1 661 790	-	1 661 790	303	-	303				1 662 093	-	1 662 093
Hennan bulevardi												
Yhteensä Bulevardin kustannukset	1 989 355	-	1 989 355	37 017	-	37 017	920 000	-	920 000	2 946 372	-	2 946 372
Asemanrinne												
							60 000		60 000	60 000	-	60 000
Minttukuja, Maustekatu, Sahramikatu (Maustekatu -Minttukuja), Salviakuja, Korianterikuja ja Korianteripolku (2018), Timjamikuja (2019)												
	51 170	-	51 170	1 793 305	-	1 793 305	-	-	-	1 844 475	-	1 844 475
Koulumäki												
	-	-	-	5 914	-	5 914	-	-	-	5 914	-	5 914
Maankaatopaikan suunnittelu ja toteutus												
Yhteensä maankaatopaikan kustannukset	72 575	-	72 575	-	-	-				72 575	-	72 575
Maantien 140 parannus												
Yhteensä	25 808	-	25 808	25 809	-	25 809	60 000	-	60 000	111 617	-	111 617
Sekalaiset (rakennuttajapalvelut)												
Sekalaiset yhteensä	918	-	918	13 657	-	13 657	20 000		20 000	34 575	-	34 575
Hallinto, markkinointi, joukkoliikenne ja katujen hoito												
	20 068	-	20 068	121 886	-	121 886	204 500	25 000	179 500	346 454	25 000	321 454
YHTEENSÄ	8 534 924	549 804	7 985 120	2 181 065	128 065	2 053 000	2 178 960	59 640	2 119 320	12 894 949	737 509	12 157 440

	TILANNE 31.12.2017 asti			Toteuma 31.12.2018			TA 2019		YHTEENSA			
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto			Menot	Tulot	Netto	
Vesi Oy:n menoerät												
Hennan vesihuoltohanke 2007 kp 206												
- vesijohtoverkosto	210 213		210 213						-	-	-	
- jätevesiviemäriverkosto	215 267		215 267						210 213	-	210 213	
	425 480		425 480						215 267	-	215 267	
Herrala-Salpakangas 2010 -2011 kp 269									425 480	-	425 480	
- vesijohtoverkosto	485 662		485 662						-	-	-	
- jätevesiviemäriverkosto	486 615		486 615						485 662	-	485 662	
Yhteensä	972 277		972 277						486 615	-	486 615	
									972 277	-	972 277	
Herrala-Henna-yhdyslinja kp 176	12 012		12 012						12 012	-	12 012	
Hennan vesihuollon yleissuunnittelu 2013- kp 158	58 400		58 400						-	-	-	
Hennan eteläinen vesihuoltoalinja kp 163	157 083		157 083						58 400	-	58 400	
Hennan pohjoinen JVP-asemanseutu kp 165	216 741		216 741						-	-	-	
Bulevardi-Minttukuja (Länsirinne 1-vaihe) kp 222	414 434		414 434	-		-			157 083	-	157 083	
Sähköliittymät/JVP Asemanrinne ja Korianterikuja	6 930		6 930						216 741	-	216 741	
Henna 3. vaihe kp234				356 178		356 178			-	-	-	
Hennan vh yleissuunnittelu 2017-18 kp 243				10 959		10 959			414 434	-	414 434	
Timjamikuja ja Bulevardin loppuosa							20 000	20 000	6 930	-	6 930	
Koulumäki				3 225		3 225	-	-		-		
Liittymismaksut vesi+jätevesi					12 200	- 12 200				12 200	- 12 200	
YHTEENSÄ	2 263 357	-	2 263 357	370 362	12 200	358 162	20 000	-	20 000	2 653 719	12 200	2 641 519
Vesilaitos												
Vesijohtoverkoston kapasiteettitarkastelu/Henna	5 975		5 975						5 975	-	5 975	
Jätevesipumppaamo/sähkö- ja kaukovalvontakulut	231		231	593		593			824	-	824	
Jätevesipumppaamo/huoltokulut				249		249			249	-	249	
Vesijohtoverkosto/kunnossapitokulut				262		262			262	-	262	
YHTEENSÄ	6 206	-	6 206	1 104	-	1 104	-	-	7 310	-	7 310	
KAIKKI YHTEENSÄ	10 804 487	549 804	10 254 683	2 552 531	140 265	2 412 266	2 198 960	59 640	2 139 320	15 555 978	749 709	14 806 269

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Toimintatuotot	9 357 878,05	10 189 956,16
Myyntituotot	5 396 055,87	6 355 896,00
Maksutuotot	1 147 406,27	1 210 411,37
Tuet ja avustukset	1 008 546,48	801 917,11
Muut toimintatuotot	1 805 869,43	1 821 731,68
Toimintakulut	-95 298 278,29	-94 354 173,02
Henkilöstökulut	-25 303 444,09	-25 160 562,61
Palkat ja palkkiot	-19 810 883,38	-19 495 551,18
Henkilösivukulut	-5 492 560,71	-5 665 011,43
Eläkekulut	-4 737 087,92	-4 778 548,84
Muut henkilösivukulut	-755 472,79	-886 462,59
Palvelujen ostot	-61 509 607,64	-60 690 381,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 842 453,27	-3 620 468,31
Avustukset	-3 052 541,70	-3 203 428,80
Muut toimintakulut	-1 590 231,59	-1 679 331,69
Toimintakate	-85 940 400,24	-84 164 216,86
Verotulot	55 043 374,83	55 842 088,40
Valtionosuudet	31 874 925,00	32 288 323,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 515 638,63	1 520 536,17
Korkotuotot	180 836,55	213 576,68
Muut rahoitustuotot	1 712 727,36	1 675 774,78
Korkokulut	-365 964,32	-360 888,37
Muut rahoituskulut	-11 960,96	-7 926,92
Vuosikate	2 493 538,22	5 486 730,71
Poistot ja arvonalentumiset	-3 927 182,94	-3 404 376,49
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 927 182,94	-3 362 376,49
Arvonalentumiset	0,00	-42 000,00
Tilikauden tulos	-1 433 644,72	2 082 354,22
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	25 911,63	33 754,42
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 407 733,09	2 116 108,64

3.2 Rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Toiminnan rahavirta	2 212 900,52	5 431 274,36
Vuosikate	2 493 538,22	5 486 730,71
Tulorahoituksen korjaukset	-280 637,70	-55 456,35
Investointien rahavirta	-11 621 260,40	-9 924 858,44
Investointimenot	-12 535 748,28	-11 576 484,63
Rahoitusosuudet investointimenoihin	530 700,00	219 300,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	383 787,88	1 432 326,19
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 408 359,88	-4 493 584,08
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-575 770,00	-2 727 251,14
Antolainasaamisten vähennykset	876 114,32	835 303,70
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000,00	9 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 403 161,64	-5 755 792,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 500 000,00	3 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	124 805,33	-39 257,48
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 466,87	6 720,65
Saamisten muutos	278 056,92	-179 575,91
Korottomien velkojen muutos	1 047 479,01	-222 392,32
Rahoituksen rahavirta	6 839 057,07	3 917 755,50
Rahavarojen muutos	-2 569 302,81	-575 828,58
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	3 499 217,48	6 068 520,29
Kassavarat 1.1.	-6 068 520,29	-6 644 348,87
	-2 569 302,81	-575 828,58

3.3 Tase

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	103 907 353,53	96 232 982,69
Aineelliset hyödykkeet	70 203 991,01	62 745 711,78
Maa ja vesialueet	10 227 548,13	9 928 722,66
Rakennukset	32 070 177,60	33 924 151,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 224 010,62	13 010 277,57
Koneet ja kalusto	328 807,86	371 736,44
Muut aineelliset hyödykkeet	86 253,66	86 253,66
Keskenkäynteiset hankinnat	9 267 193,14	5 424 569,46
Sijoitukset	33 703 362,52	33 487 270,91
Osakkeet ja osuudet	14 306 560,73	13 790 124,80
Muut lainasaamiset	18 798 417,21	19 199 531,53
Muut saamiset	598 384,58	497 614,58
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	727 366,18	952 756,94
Valtion toimeksiannot	643 882,91	654 592,82
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	83 483,27	298 164,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 620 654,38	8 464 758,70
Vaihto- omaisuus	129 094,34	120 627,47
Aineet ja tarvikkeet	60 100,05	68 346,03
Valmiit tuotteet	68 994,29	52 281,44
Saamiset	1 992 342,56	2 275 610,94
Pitkäaikaiset saamiset	11 663,73	20 313,73
Siirtosaamiset	11 663,73	20 313,73
Lyhytaikaiset saamiset	1 980 678,83	2 255 297,21
Myyntisaamiset	908 005,81	1 086 475,04
Lainasaamiset	14 607,00	18 297,00
Muut saamiset	630 561,26	665 400,07
Siirtosaamiset	427 504,76	485 125,10
Rahat ja pankkisaamiset	3 499 217,48	6 068 520,29
	110 255 374,09	105 650 498,33

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA	51 984 104,20	53 365 311,08
Peruspääoma	41 342 257,46	41 342 257,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 049 579,83	9 906 944,98
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 407 733,09	2 116 108,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET	149 427,11	175 338,74
Poistoero	149 427,11	175 338,74
PAKOLLISET VARAUKSET	46 055,50	72 581,71
Muut pakolliset varaukset	46 055,50	72 581,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 031 888,43	3 132 473,86
Valtion toimeksiannot	619 981,02	630 690,93
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 411 907,41	2 501 782,93
VIERAS PÄÄOMA	55 043 898,85	48 904 792,94
Pitkäaikainen	36 357 441,38	29 096 106,07
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	35 496 373,67	28 260 058,36
Lainat julkisyhteisöiltä	861 067,71	0,00
Lyhytaikainen	18 686 457,47	19 808 686,87
Joukkovelkakirjalainat	4 500 000,00	7 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 763 684,69	5 403 161,64
Saadut ennakot	216 223,76	146 164,76
Ostovelat	3 302 764,44	2 556 934,37
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	874 470,18	556 303,72
Siirtovelat	4 029 314,40	4 146 122,38
	110 255 374,09	105 650 498,33

3.4 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut			
KONSERNITULOSLASKELMA 31.12.2018			
		2018	2017
Toimintatuotot		82 597 792,17	81 379 870,30
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		-192,32	7 135,82
Toimintakulut		-162 794 024,66	-159 405 785,61
TOIMINTAKATE		-80 196 424,81	-78 018 779,49
Verotulot		55 043 374,83	55 842 088,40
Valtionosuudet		31 874 925,00	32 288 323,00
Rahoitustuotot ja -kulut		959 647,03	843 818,58
Korkotuotot		14 286,69	18 149,50
Muut rahoitustuotot		1 615 969,09	1 550 763,95
Korkokulut		-640 218,03	-697 959,71
Muut rahoituskulut		-30 390,72	-27 135,16
VUOSIKATE		7 681 522,05	10 955 450,49
Poistot ja arvonalentumiset		-8 414 253,85	-8 027 147,46
Suunnitelman mukaiset poistot		-8 450 021,14	-7 844 654,71
Omistuksen eliminointierot		41 876,92	
Arvonalentumiset		-6 109,62	-182 492,74
Satunnaiset erät		482 230,34	112 353,19
TILIKAUDEN TULOS		-250 501,45	3 040 656,23
Tilinpäätössiirrot		0,00	0,00
Tilikauden verot		-103 422,49	-111 198,71
Laskennalliset verot		-134 967,53	-92 948,42
Vähemmistöosuudet		-130 899,98	-102 462,41
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		-619 791,46	2 734 046,68

Konsernin rahoituslaskelma	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 681 522,06	10 955 450,49
Satunnaiset erät	482 230,34	112 353,19
Tilikauden verot	-103 422,49	-111 198,71
Tulorahoituksen korjaukset	-316 123,39	-47 644,37
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 678 399,21	-17 575 193,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	807 733,95	487 828,68
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	517 385,73	2 208 247,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 609 073,01	-3 970 156,90
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-112 225,60	-1 208 858,27
Antolainasaamisten vähennys	0,00	1 580,22
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 566 445,67	9 623 726,70
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 703 390,56	-7 195 108,54
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 501 223,56	3 033 804,83
Oman pääoman muutokset	-73 310,41	-375 895,83
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	144 263,47	10 340,73
Vaihto-omaisuuden muutos	-9 961,77	-30 219,18
Saamisten muutos	465 753,15	-2 324 142,28
Korottomien velkojen muutos	1 949 666,94	3 347 167,61
Rahoituksen rahavirta	5 726 017,32	4 882 395,98
Rahavarojen muutos	-1 883 055,69	912 239,08
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	13 556 348,07	15 439 403,76
Kassavarat 1.1.	-15 439 403,76	-14 527 164,67
	-1 883 055,69	912 239,08

Konsernitase

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	135 973 001,42	128 889 676,04	OMA PÄÄOMA	63 698 201,37	65 012 010,47
Aineettomat hyödykkeet	115 932,18	281 475,11	Peruspääoma	41 342 257,46	41 342 257,46
Aineettomat oikeudet	98 368,71	202 408,35	Arvonkorotusrahasto	3 234 942,59	3 268 386,07
Muut pitkävaikutteiset menot	16 384,37	79 066,76	Muut omat rahastot	2 824 498,54	2 949 543,55
Ennakkomaksut	1 179,10	0,00	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 916 294,24	14 717 776,71
			Tilikauden yli-/alijäämä	-619 791,46	2 734 046,68
Aineelliset hyödykkeet	130 760 205,93	123 933 237,53			
Maa- ja vesialueet	12 651 083,15	12 338 850,05			
Rakennukset	72 790 964,82	76 185 877,46	VÄHEMMISTÖSUUS	1 099 976,30	515 429,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 891 407,21	24 443 547,35			
Koneet ja kalusto	4 554 840,52	4 612 846,71			
Muut aineelliset hyödykkeet	282 577,92	325 114,93			
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	10 589 332,31	6 027 001,03			
Sijoitukset	5 096 863,30	4 674 963,39	PAKOLLISET VARAUKSET	1 033 207,60	1 032 264,26
Osakkuusyhteisöosuudet	67 057,94	235 750,22	Muut pakolliset varaukset	1 033 207,60	1 032 264,26
Muut osakkeet ja osuudet	3 465 123,89	2 986 652,10	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 353 061,00	3 448 978,49
Joukkovelkakirjalainasaamiset	25 684,95				
Muut lainasaamiset	1 304 379,82	1 304 343,27	Valtion toimeksiannot	775 601,34	825 975,83
Muut saamiset	234 616,70	148 217,80	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 436 898,29	2 501 782,93
			Muut toimeksiantojen pääomat	140 561,37	121 219,73
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	841 441,72	1 111 321,35			
Valtion toimeksiannot	723 027,37	781 658,35	VIERAS PÄÄOMA	90 009 487,71	84 710 652,74
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	108 474,15	327 862,80			
Muut toimeksiantojen varat	9 940,20	1 800,20	Pitkäaikainen	57 496 956,23	51 534 073,34
			Joukkovelkakirjalainat	18 158,76	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 379 490,85	24 718 337,91	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	50 024 585,27	44 365 259,68
Vaihto-omaisuus	754 615,56	744 653,78	Lainat julkisyhteisöiltä	17 391,12	20 031,12
Aineet ja tarvikkeet	569 830,61	560 519,09	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	6 639 271,75	6 380 872,71
Keskeneräiset tuotteet	112 079,35	115 259,73	Siirtovelat	790 976,81	767 909,83
Valmiit tuotteet	72 705,60	56 342,91	Laskennalliset verovelat	6 572,53	0,00
Ennakkomaksut	0,00	12 532,06	Lyhytaikainen	32 512 531,48	33 176 579,40
			Joukkovelkakirjalainat	4 515 772,38	7000000
Saamiset	8 068 527,22	8 534 280,37	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 731 240,79	7 145 438,93
Pitkäaikaiset saamiset	745 686,11	847 909,19	Lainat julkisyhteisöiltä	2 640,00	2 640,00
Myyntisaamiset	734 022,38	827 595,46			
Siirtosaamiset	11 663,73	20 313,73	Saadut ennakot	248 656,38	179 341,15
Lyhytaikaiset saamiset	7 322 841,11	7 686 371,18	Ostovelat	6 692 090,94	6 200 519,19
Myyntisaamiset	4 799 435,73	4 959 441,94	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	2 256 093,55	2 440 948,65
Lainasaamiset	14 607,00	32 484,73	Siirtovelat	10 231 790,51	9 457 383,02
Laskennalliset verosaamiset	18 425,27	18 425,27	Laskennalliset verovelat	834 246,93	750 308,46
Muut saamiset	1 868 153,35	2 106 662,14			
Siirtosaamiset	622 219,77	569 357,10			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	159 193 933,99	154 719 335,30
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 002 865,68	672 886,36			
Osakkeet ja osuudet	25 306,02	33 563,30			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	915 637,06	565 137,06			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	61 922,60	74 186,00			
Rahat ja pankkisaamiset	12 553 482,39	14 766 517,40			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	159 193 933,99	154 719 335,30			

4 Tilinpäätöksen liitetiedot**RAHOITUSLASKELMA**

Rahoituslaskelma on esitetty tilinpäätöslaskelmissä.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT****Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät****Pysyvien vastaavien arvostus**

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginhallituksen 11.2.2019 hyväksymällä päätöksellä §39 on tehty poistosuunnitelman muutokset urheilutaloon 1.1.2018 alkaen ja yhteiskouluun 1.12.2018 alkaen. Poistosuunnitelman muutokset huomioitu lisäpoistoina seuraavasti:
Urheilutalo 125.784,90 ja yhteiskoulu 13.542,99 yhteensä 139.327,90.

Lisäksi keskeneräisissä hankkeissa olleita yhteiskoulun korjauskuluja vuodelta 2017 on kirjattu lisäpoistona, vaikutus 216 471,50 euroa.

Pysyvien vastaavien sijoitusten osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS JA OIKAISUT

Tuloslaskelman ja taseen tiedot ovat vertailukelpoiset, eikä ole tehty aikaisemmille vuosille kuuluvia oikaisuja.

Tuloslaskelman liitetiedot		
TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN	2018	2017
Keskushallinto	2 341 955	3 173 224
Sivistystoimi	2 374 798	2 643 368
Tekninen toimi	2 185 630	1 912 744
Vesihuoltolaitos	2 309 171	2 291 222
Ympäristötoimi	146 324	169 397
	9 357 878	10 189 955
PALVELUJEN OSTOT	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	52 636 212,65	52 719 334,47
Muut palvelut	8 873 394,99	7 971 047,14
Yhteensä	61 509 607,64	60 690 381,61

VEROTULOJEN ERITTELY	2018	2017
Kunnan tulovero	48 357 525,81	48 770 351,45
Kiinteistövero	4 317 946,87	4 380 415,72
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 367 902,15	2 691 321,23
Yhteensä	55 043 374,83	55 842 088,40

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	33 826 698,00	34 111 184,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	9 435 315,00	9 386 443,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 951 773,00	-1 822 861,00
Valtionosuudet yhteensä	31 874 925,00	32 288 323,00

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 LUKIEN			
Kaupunginhallitus voi määrittää hyödykekohtaisen poistoajan ajarajaa ylemmäksi suosituksen liukumaraajojen sisällä, mikäli perusteet pitemmälle poistoajalle ovat olemassa.			
	Suositus	Poistomenetelmä	Poisto aika vuosina
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	5 - 20	Tasapoisto	5
Muut pitkävaikutteiset menot			
	2 - 5	Tasapoisto	2 - 5
Perustamis- ja järjestelymenot	2 - 5	Tasapoisto	2
Tutkimus- ja kehittämismenot	2 - 5	Tasapoisto	2
Konserniliikearvo	2 - 5	Tasapoisto	2
Liikearvo	2 - 5	Tasapoisto	2
Atk-ohjelmistot	2 - 5	Tasapoisto	2
Muut	2 - 5	Tasapoisto	2
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50	Tasapoisto	20 - 50
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Kalliotilat		Tasapoisto	50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	Tasapoisto	20 - 30
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Talousrakennukset	10 - 20	Tasapoisto	10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	Tasapoisto	20 - 30
Kivirakennus		Tasapoisto	30
Puurakennus		Tasapoisto	20
Asuinrakennukset	30 - 50	Tasapoisto	30 - 50
Kivirakennus		Tasapoisto	40
Puurakennus		Tasapoisto	30
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
		Tasapoisto	10 - 35
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20	Tasapoisto	15
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30	Tasapoisto	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30	Tasapoisto	15
Vedenjakeluverkosto	30 - 40	Tasapoisto	30
Viemäriverkosto	30 - 40	Tasapoisto	30
Kaukolämpöverkosto	20 - 30	Tasapoisto	20
Sähköj., muuntoasemat, ulkovalaistusl.	15 - 20	Tasapoisto	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakesk.	10 - 12	Tasapoisto	10
Maakaasuverkosto	20 - 25	Tasapoisto	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20	Tasapoisto	15
Sähkö-, vesi- yms. laitojen l. koneet jalait	10 - 20	Tasapoisto	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20	Tasapoisto	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15	Tasapoisto	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15	Tasapoisto	10

Koneet ja kalusto		Tasapoisto	
Rautaiset alukset	15 - 20	Tasapoisto	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15	Tasapoisto	8
Muut kuljetusvälineet	4 - 7	Tasapoisto	4
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10	Tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	10 - 15	Tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	5 - 10	Tasapoisto	5
Sairaala-, terv.huolto- yms. laitteet	5 - 15	Tasapoisto	5
Atk-laitteet	3 - 5	Tasapoisto	3
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5	Tasapoisto	3
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat		Käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat			
		ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitusten arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa	

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET		2018	2017
Osuus jäsenkuntayhtymien alijäämästä	1.1.	72 581,71	100 583,35
Vähennykset		-26 526,21	-28 001,64
Osuus jäsenkuntayhtymien alijäämästä 31.12.		46 055,50	72 581,71
Osuus Lsht Oy:n shekkilimiitistä 1.1.		0,00	28 200,00
Vähennys tilikauden aikana		0,00	-28 200,00
Osuus Lsht Oy:n shekkilimiitistä 31.12.		0,00	0,00

PYSYVIEN VASTAAVIEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT		2018	2017
Muut toimintatuotot			
Maa-alueiden luovutusvoitot		161 638,67	98 397,91
Rakennusten luovutusvoitot		0,00	0,00
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot		0,00	19 047,43
Muut luovutusvoitot		138 911,22	
Luovutusvoitot yhteensä		300 549,89	117 445,34
Muut toimintakulut			
Maa-alueiden luovutustappiot		0,00	64 601,27
Rakennusten luovutustappiot		0,00	25 587,72
Muut luovutustappiot		19 912,19	0,00
Luovutustappiot yhteensä		19 912,19	90 188,99

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY	2018	2017
Orimattilan seudun th-kiinteistöjen ky.	79 883,14	106 510,84
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy osinko	18 660,00	18 660,00
Kymenlaakson Sähkö Oy:ltä osinkoa	1 479 258,00	1 431 443,60
Orimattilan Lämpö Oy:ltä osinkoa	80 000,25	80 000,25
Php-Holding oy osinko	39 960,00	22 200,00
Kuntarahoitus osinko	396,00	0,00
	1 698 157,39	1 658 814,69

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT			
PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET			2018
Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja -laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet							
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 928 722,66	33 924 151,99	13 010 277,57	371 736,44	86 253,66	5 424 569,46	62 745 711,78
Lisäykset tilikaudenaikana	318 029,80	0,00	0,00	0,00	0,00	11 617 336,70	11 935 366,50
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00		0,00	-530 700,00	-530 700,00
Vähennykset tilikaudenaikana	-19 204,33	0,00	0,00	0	0,00	0,00	-19 204,33
Siirrot erien välillä -/+	0,00	620 603,08	6 468 612,12	154 797,82	0,00	-7 244 013,02	0,00
Tilikaudenpoisto	0,00	-2 474 577,47	-1 254 879,07	-197 726,40	0,00	0,00	-3 927 182,94
Arvonlennukset ja niiden palautukset		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	10 227 548,13	32 070 177,60	18 224 010,62	328 807,86	86 253,66	9 267 193,14	70 203 991,01
Arvonkorotukset		0,00	0,00	0,00			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 227 548,13	32 070 177,60	18 224 010,62	328 807,86	86 253,66	9 267 193,14	70 203 991,01
Olenneiset lisäpoistot		355 799,39					355 799,39

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET					
Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet, tytäryhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä	
Hankintameno 1.1.	1 862 772,55	11 069 309,41	858 042,84	13 790 124,80	
Lisäykset		421,78	599 960,00	600 381,78	
Vähennykset		-78 143,37	-5 802,48	-83 945,85	
Siirrot erien välillä -/+					
Arvon alentumiset					
Hankintameno 31.12.	1 862 772,55	10 991 587,82	1 452 200,36	14 306 560,73	
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Saamiset, tytäryhteisöt	Saamiset, muut yhteisöt	Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä		
Hankintameno 1.1.	18 476 344,35	1 220 801,76	33 487 270,91		
Lisäykset	0,00	100770,00	701 151,78		
Vähennykset	-401 114,32		-485 060,17		
Siirrot erien välillä -/+			0,00		
Arvon alentumiset			0,00		
Hankintameno 31.12.	18 075 230,03	1 321 571,76	33 703 362,52		

SAAMISTEN ERITTELY		2018	2017
		Lyhyt- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä			
Myyntisaamiset		13 599,34	19 271,11
Muut saamiset		0,00	39,63
Siirtosaamiset		52 808,86	56 520,35
Yhteensä		66 408,20	75 831,09
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä			
Myyntisaamiset		64 800,79	270 995,13
Siirtosaamiset		109 198,73	107 230,84
Yhteensä		173 999,52	378 225,97
Saamiset yhteensä		240 407,72	454 057,06
SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			
Tulojäämät			
Siirtyvät korot		132 692,00	163 031,19
Projektisaatavia		92 690,52	139 580,98
Itä-Uudenmaan koulutusky erokorvaus		29 115,59	0,00
Kela työterveydenhuollon korvaus		113 971,28	131 385,60
Muut tulojäämät		59 035,37	51 127,33
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä		427 504,76	485 125,10

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT			
OMA PÄÄOMA			
		2018	2017
Peruspääoma 1.1.		41 342 257,46	41 342 257,46
Peruspääoma 31.12.		41 342 257,46	41 342 257,46
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.		12 023 053,62	9 878 943,34
Osuus kuntayhtymien alijäämästä muutoksista		26 526,21	28 001,64
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.		12 049 579,83	9 906 944,98
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.		-1 407 733,09	2 116 108,64
Oma pääoma yhteensä		51 984 104,20	53 365 311,08
ERITTELY POISTOEROSTA			
		2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoero 1.1.		175 338,74	209 093,16
Tilikauden poistoeron muutos		-25 911,63	-33 754,42
Poistoero yhteensä 31.12.		149 427,11	175 338,74
PAKOLLISET VARAUKSET			
		2018	2017
Muut pakolliset varaukset			
Osuus shekkilimiitistä		0,00	0,00
Osuus kuntayhtymien alijäämistä		46 055,50	72 581,71
		46 055,50	72 581,71
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
tilinpäätös 2018			
MYÖHEMMIN KUIN 5 VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT LAINAT			
Lainantaja	Nosto-		
Lainanumero	vuosi		
Kuntarahoitus			
17350/14	2014	300 000	
17888/15	2015	1 000 000	
18970/17	2017	2 105 273	
19399/18	2018	3 157 899	
Päijät-Hämeen Op			
561211-80575299	2017	1 473 684	
Handelsbanken			
313160-760515	2014	100 000	
313160-1052425	2016	2 100 000	
Danske Bank			
81179710036652	2018	3 684 211	
Yhteensä		13 921 067	

VIERAS PÄÄOMA				
Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, osakkuus-sekä muille omistusyhteisöille joissa kunta on osakkaana.				
	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		99 685,20		119 221,84
Muut velat		21 496,61		62 485,84
Yhteensä	0,00	121 181,81	0,00	181 707,68
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		101 314,21		26 880,06
Siirtovelat	861 067,71	715 131,00	836 047,71	1 260 327,00
Yhteensä	861 067,71	816 445,21	836 047,71	1 287 207,06
Vieras pääoma yhteensä	861 067,71	937 627,02	836 047,71	1 468 914,74
MUIDEN VELKOJEN ERITTELY			2018	2017
Muut velat erittelemättömät			874 470,18	544 769,32
SIIRTOVELKOKIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT			2018	2017
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset			2 533 743,70	2 289 360,21
Valtionosuusennakot			55 544,00	105 735,00
Korkojaksotus			73 178,33	54 984,30
Lakisääteiset työnantajamaksut			410 331,13	402 959,39
P-H hyvinvointikuntayhtymälle			715 131,00	1 260 327,00
Verohallinto 12/2018			238 820,49	0,00
Muut siirtovelat			2 565,75	32 756,48
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			4 029 314,40	4 146 122,38
Siirtovelat yhteensä			4 029 314,40	4 146 122,38
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT			2018	2017
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat			4 500 000,00	7 000 000,00
-korko			-1 755,68	-2 334,11
Joukkovelkakirjalainat yhteensä			4 500 000,00	7 000 000,00

VUOKRAVASTUUT					2018	2017	
Vuokravastuut yhteensä					0,00	0,00	
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus							
-sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet							
Leasingvastuut yhteensä					427 627,56	368 216,45	
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus					198 565,15	172 604,05	
- myöh. erääntyvät					229 062,41	195 612,40	
Yhteensä					427 627,56	368 216,45	
VASTUUSITOUMUKSET SAMAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA							
Myönnetyt takaukset 31.12.2018							
Valtuusto		Alkup.takaussumma		Lainan myöntäjä	Takausvastuu	Takausvastuu	Muutos
Pvm	§	mk	€		31.12.2018	31.12.2017	edell.tp:stä
Orimattilan Lämpö Oy							
14.12.2009	96		1850000,00	OKO/Pohjola	1 110 000,00	1 202 500,00	-92 500,00
				598001-80877543	1 110 000,00	1 202 500,00	-92 500,00
Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot							
28.8.2000	72	1 800 000,00	302738,27	OKO/Pohjola 80002007	30273,71	45 410,63	-15 136,92
11.6.2001	50	1 500 000,00	252281,89	OKO/Pohjola 80106745	80730,13	90 821,41	-10 091,28
					111003,84	136 232,04	-25 228,20
Myönnetyt takaukset yhteensä (ilman nostamattomia)					1 221 003,84	1 338 732,04	-117 728,20
MUUT KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET/PANTIT OMIEN LAINOJEN VAKUUTENA							
Orimattilan Vanhustentaloyhdistys ry							
8.6.2015	21		536241,26	OP Orimattila	99 038,58	152 956,67	-53 918,09
				530807-81289424			
Piikainkyrön Vesiosuuskunta							
16.6.2008	46		300000,00	OP Orimattila	0,00	9 017,42	-9 017,42
				830807-81344518			
				530807-8135584			
Kuivannon Vesikunta							
19.12.2011	111		400000,00	Op Orimattila	176 000,00	240 000,00	-64 000,00
				530807-81367006			
Vesiosuuskunta Villihiisi							
A11.11.2009	70		500000,00	Artjärven Osuuspankki	330 936,93	337 230,27	-6 293,34
				FI515010383452817			
Muut vastuusitoumukset yhteensä (ilman nostamattomia)					605 975,51	739 204,36	-133 228,85
Nostamattomat myönnetyt takaussummat:							
Kunta-aravat Oy							
12.11.2012	74		44430,50				
Nostamattomat yhteensä			44430,50				

MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
Arvonlisäveron palautusvastuut		
Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa arvonlisäveron palautusvastuuta.		
Valtionosuuden palautusvastuu		
Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa valtionosuuden palautusvastuuta.		
Kuntien takauskeskuksen takausvastuu		
	2018	2017
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	92 604 498,00	91 132 445,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	59 494,12	60 230,75
Yhteensä 31.12.	92 663 992,12	91 192 675,75
MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
	2018	2017
Kaupungin Kiint. Oy Orimattilan Vuokratiloille antamia vuokratakauksia	1 923	2 955
Toistaiseksi voimassa oleva sitoumus Artjärven Kaakonsuon kaato- paikan jätehuollon ja jälkihoitotoimenpiteiden vakuudeksi HAM-2005-Y-253-121, YSO/133/2006	10 000	10 000

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot			
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		2018	2017
	Orimattilan kaupunki	569	588
	Vesilaitos	11	11
		580	599

Henkilöstön määrä tulosalueittain sisältyy toimintakertomukseen.

HENKILÖSTÖKULUT		2018	2017
Henkilöstökulut			
	Palkat ja palkkiot	19 810 883	19 495 551
	Henkilöstösivukulut		
	Eläkekulut	4 737 088	4 778 549
	Muut henkilöstösivukulut	755 473	886 463
Yhteensä tuloslaskelman mukaan		25 303 444	25 160 563
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		79 684	69 894
Yhteensä henkilöstökulut		25 383 128	25 230 456
	Luontoisedut	225 470	211 385
	Tapaturma- ja sairasmakuutuskorvaukset	- 236 270	- 197 079

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitettyt luottamushenkilömaksut		2018	2017
	Kokoomus	6 724,14	5 769,37
	Kristillisdemokraatit	98,00	143,25
	Keskusta	7 341,38	6 721,37
	Sos.dem	4 421,25	4 201,38
	Vasemmistoliitto	0,00	79,50
	Vihreät	766,00	246,67
	Perussuomalaiset	2 513,40	2 011,94
	Sitoutumaton Orimattila ry	919,70	291,00
Yhteensä		22 783,87	19 464,48

Tilintarkastajan palkkiot		2018	2017
PWC Julkistarkastus Oy			
	Tilintarkastuspalkkiot	16 220,07	14 795,60
	Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	6 929,00	6 765,00
	Muut palkkiot	1 140,00	0,00
Palkkiot yhteensä		24 289,07	21 560,60

Kunnan ja intressitahojen väliset olennaiset liiketoimet

Olennaisia liiketoimia kaupungin ja intressitahojen välillä ei ole.

Kaupunginjohtajan kanssa on sovittu kuntalain mukainen johtajasopimus (kv 22.5.2017 1 38). Sopimukseen ei ole tehty muutoksia vuonna 2018.

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ							
Nimi			Kaupungin omistus- osuus-%	Konsernin omistus- osuus-%	Kuntakon- sernin osuus (1000 euroa) omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt							
Asuminen							
Kiint. Oy Orimattilan Vuokratalot	Orimattila		100	100	4 267	20 738	436
Asunto Oy Orimattilan Helinäkulma - Kiint. Oy Orimattilan Vuokratalot om.os. 55%	Orimattila		0	55	491	20	0
Liiketoiminta							
Orimattilan Lämpö Oy	Orimattila		55	55	778	2 882	159
Orimattilan Vesi Oy	Orimattila		100	100	3 599	9 576	-7
Muut kiinteistöyhtiöt							
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	Orimattila		100	100	615	3 401	114
					0	0	0
				Yhteensä	9 750	36 617	702
<u>Yhdistely suhteellisen peruspääomaosuuden mukaan:</u>							
Kuntayhtymät							
Orimattilan seudun terveydenhuollon kiinteistö ky.	Orimattila		84,72	84,72	2 676	153	27
Päijät-Hämeen hyvinvointiky.	Lahti		8,14	8,14	5 187	10 383	59
Uudenmaan Päihdehuollon ky	Hyvinkää		5,20	5,20	108	25	4
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä		4,40	4,40	738	2 200	68
Koulutuskeskus Salpaus ky.	Lahti		7,01	7,01	4 813	1 351	147
Päijät-Hämeen Liitto	Lahti		7,57	7,57	298	550	50
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Porvoo		0,34	0,34			0
30.11.2018 asti				Yhteensä	13 820	14 662	355

Omistukset muissa yhteisöissä				
	osakkeiden /osuuksien kpl-määrä	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	
Tytäryhteisöt				
Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratalot	2118	100,00 %	100,00 %	
Asunto Oy Orimattilan Helinänkulma - Kiint Oy Orimattilan Vuokratalot om.os. 55%		0,00 %	55,00 %	
Orimattilan Vesi Oy	600	100,00 %	100,00 %	
Orimattilan Lämpö Oy	165	55,00 %	55,00 %	
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy	200	100,00 %	100,00 %	
Kuntayhtymät				
Orimattilan seudun th-kiinteistö ky.		84,72 %	84,72 %	
Päijät-Hämeen hyvinvointiky.		8,15 %	8,15 %	
Uudenmaan Päihdehuollon ky.		5,20 %	5,20 %	
Eteva kuntayhtymä		4,40 %	4,40 %	
Koulutus konserni Salpaus		7,01 %	7,01 %	
Päijät-Hämeen Liitto		7,57 %	7,57 %	
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä eroaminen 30.11.2018, om.os. 0,34%				
	osakkeiden /osuuksien kpl-määrä	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Hankintahinta eur
Muut osakkeet ja osuudet				
Provincia Oy (ent. Calpro Oy)	324	20,61 %	20,61 %	32 400,00
Kymenlaakson Sähkö Oy	22977	18,14 %	18,14 %	20 483,94
Kymenlaakson Sähkö Oy lisäys	530			599 960,00
Kiinteistö Oy Orimattilan Virastotalo	407	12,38 %	12,38	173 741,49
Neopoli Oy	150	7,50 %	7,50 %	25 228,19
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	18	6,72 %	6,72 %	33 637,59
PHP-Holding Oy				39 011,52
Kuivannon Vesiosuuskunta	250			420,47
Orimattilan Osuuspankki	2			33,64
Lahden seudun yrityskeskus Oy				10 932,35
Kuntarahoitus Oyj	2 475			1 513,69
Työterveys Wellamo Oy	6			600,00
Kunta-Asunnot Oy C-osake				5 045,70
Kunta-Asunnot Oy A-osake				453 440,24
Vesiosuuskunta Villihiisi				200,00
Provincia Oy (ent. Calpro Oy)	1			702,00
As Oy Artjärven Kotokolmio		16,91 %	16,91 %	37 235,13
Artjärven Lämpö Oy		15,00 %		1 261,41
KPK ICT Oy	16 353			16 353,00
Päijät-Hämeen Keskuspesula Oy myyty				5 802,48
P-H Hykylle				-5 802,48
				1 452 200,36
Taseyksikkö/Liikelaitos				
Orimattilan vesilaitos		100 %		174 850,10

Konsernin liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET		
Konsernitilinpäätöksen laajuus		
Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kaupungin tytäryhteisöt.		
Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kaupungin konsernirakenne on esitetty kaupungin tasetta koskevissa liitetiedoissa.		
Orimattilan kaupunki erosi Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä 30.11.2018. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty koulutuskuntayhtymän tuloslaskelma eropäivään asti.		
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä		
	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	7	
IUKKY vain tuloslaskelma		
Yhteensä	12	

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.				
Keskinäisen omistuksen eliminointi				
Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.				
Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet				
Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.				
Vähemmistöosuudet				
Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.				
Suunnitelmajoistojen oikaisu				
Kiinteistö- asunto- ja tytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero on kirjattu edellisten tilikausien ylijäämä-/alijäämätilin oikaisuksi. Vuodesta 2016 alkaen oikaisua ei enää tehdä, koska yhtiöt tekevät suunnitelman mukaiset poistot, jotka vastaavat hyödykkeiden taloudellista pitoaikaa.				
Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus				
Tiedot ovat vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen.				
Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.				
Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus				
Tiedot ovat vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen.				
Poikkeavat tilikaudet				
As Oy Orimattilan Helinänkulman tilikausi on yhdistelty konsernitilinpäätökseen 31.5.2018 laaditun tilinpäätöksen perusteella.				

Konsernituloslaskelmaa koskevat liitetiedot		
Konsernin toimintatuotot tehtäväalueittain	2018	2017
Yleishallinto	2 335 388	3 344 248
Sosiaali- ja terveyspalvelut	59 296 693	57 339 888
Opetus- ja kulttuuripalvelut	6 787 935	7 383 604
Yhdyskuntapalvelut	6 580 630	5 888 116
Muut palvelut	7 597 147	7 424 015
Yhteensä	82 597 792	81 379 870
Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	2018	2017
Satunnaiset tuotot		
Laboratorio- ja Lääkehuoltolaitos Oy:n myyntivoitto	423 280,00	
PHP Holding Oyj:n osakkeiden myyntivoitto	59 766,43	
As Oy Hedelmätarhantien myyntivoitto	2 138,05	
Ptcservices oikeudenkäyntikulut	383,46	
Kannaksenkatu ja Hoitajankatu myyntivoitto		106 843,85
As Oy Kokkotorni myyntivoitto		4 451,35
As Oy Sopenportti myyntivoitto		3 609,64
Satunnaiset tuotot yhteensä	485 567,94	114 904,84
Satunnaiset kulut		
Ki Oy Lahden Toimistokartano osakkeiden myyntitappio	1 366,95	
Kukonkoivun kiinteistön myyntitappio	1 970,66	
Markkinaoikeus seuraamusmaksu		1 464,22
Vastapuolen oikeudenkäyntikulut Visma		1 087,43
Satunnaiset kulut yhteensä	3 337,61	2 551,65

Pakollisten varausten muutokset		
	2018	2017
Potilasvahinkovakuutusmaksu Hyky 1.1.	983 655,64	962 599,14
Omistussuuden muutos	-1 206,94	
Lisäys tilikauden aikana	42 676,07	21 056,50
Potilasvahinkovakuutusmaksu Hyky 31.12.	1 025 124,77	983 655,64
Osuus Lskt Oy:n sekkilimitistä 1.1.		28 200,00
Vähennys tilikauden aikana		-28 200,00
Osuus Lskt Oy:n sekkilimitistä 31.12.		0
Ympäristövastuut		
Orimattilan seud th-kiinteistöky 1.1.	29 698,68	29 698,68
Vähennys tilikauden aikana	-29 698,68	
Orimattilan seud th-kiinteistöky 31.12.	0	29 698,68
Koulutuskeskus Salpaus ky		
Koulutusveloitteet 1.1.	3 187,28	0
Lisäys tilikauden aikana		3 187,28
Vähennys tilikauden aikana	-2 919,34	
Koulutusveloitteet 31.12.	267,94	3 187,28
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuu 1.1.	15 722,66	0
Lisäys tilikauden aikana		15 722,66
Vähennys tilikauden aikana	-7 907,77	
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuu 31.12.	7 814,89	15 722,66
Koulutuskeskus Salpaus ky yhteensä 31.12.	8 082,83	18 909,94
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 033 207,60	1 032 264,26

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2018	2017
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	170 215,16	101 563,95
Rakennusten myyntivoitot	16 701,98	0
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	23,77	29 371,35
Muut myyntivoitot	173 074,72	540,30
Myyntivoitot yhteensä	360 015,63	131 475,60
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	64 601,27
Rakennusten myyntitappiot	0	25 587,72
Muut myyntitappiot		
Myyntitappiot yhteensä	0	90 188,99

Konsernitasetta koskevat liitetiedot				
Konsernitaseen vastaavia koskeva liitetieto				
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
			2018	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
	Vahingonkorvaus		11 663,73	20 313,73
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä			11 663,73	20 313,73
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
	Menoennakot		4 271,69	40 031,44
	Tulojäämät			
	Siirtyvät korot		19 436,27	22 718,51
	Kela korvaus työterveyshuolto		257 706,08	278 683,43
	Eu-tuet ja -avustukset		11 486,41	13 274,81
	Muut tulojäämät		329 319,31	214 648,90
	Tulojäämät yhteensä		617 948,08	529 325,66
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			622 219,77	569 357,10
Vastattavia koskevat liitetiedot				
Oma pääoma			2018	2017
Peruspääoma 1.1.			41 342 257,46	41 342 257,46
Peruspääoma 31.12.			41 342 257,46	41 342 257,46
Arvonkorotusrahasto 1.1.			3 268 386,07	3 600 151,93
	Muutokset		-33 443,48	-331 765,86
Arvonkorotusrahasto 31.12.			3 234 942,59	3 268 386,07
Muut omat rahastot 1.1.			2 949 543,55	2 361 692,07
	Muutokset		-125 045,01	587 851,48
Muut omat rahastot 31.12.			2 824 498,54	2 949 543,55
Ed.tilikausien yli-/alijäämä 1.1.			17 451 823,39	14 755 280,34
	Oikaisut/muutokset		-535 529,15	-37 503,63
Ed.tilikausien yli-/alijäämä 31.12.			16 916 294,24	14 717 776,71
Tilikauden yli-/alijäämä			-619 791,46	2 734 046,68
Oma pääoma yhteensä			63 698 201,37	65 012 010,47

Pakolliset varaukset	2018	2017
Muut pakolliset varaukset		
Potilasvahinkovakuutus/Hyky	1 025 124,77	983 655,64
Ympäristövastuut	0	29 698,68
Koulutusveloitteet/KK Salpaus	267,93	3 187,28
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuut/KK Salpaus	7 814,90	15 722,66
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 033 207,60	1 032 264,26
Muiden velkojen erittely	2018	2017
Liittymismaksut	6 639 271,75	6 380 872,71
Muut velat	2 256 093,55	2 440 948,65
Muut velat yhteensä	8 895 365,30	8 821 821,36
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtovelat		
Potilasvahinkovakuutus/Orimattilan kaupunki	790 976,81	767 909,83
Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä	790 976,81	767 909,83
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	123 343,49	85 887,91
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	7 081 807,31	7 270 857,08
Valtionosuuden palautukset	55 544,00	105 735,00
Korkojaksotukset	185 702,71	190 430,18
Muut menojäämät	2 785 393,00	1 804 472,85
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	10 231 790,51	9 457 383,02

Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskeva liitetieto			
VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN			
		2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		13 625 048,22	13 358 250,86
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		19 870 475,65	24 744 836,91
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä		19 870 475,65	24 744 836,91
VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU OSAKKEITA			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		298 773,16	309 511,99
Vakuudeksi annetut osakkeet		584 771,88	584 771,88
Pantatut osakkeet yhteensä		584 771,88	584 771,88
Vuokravastuut			
		2018	2017
Vuokravastuut yhteensä		25 911 507,13	16 163 747,99
Leasing-vastuut yhteensä		1 446 463,81	1 351 446,14
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus		615 801,86	558 961,51
Yhteensä		27 357 970,94	17 515 194,13
Vastuusitoumukset			
		2018	2017
Takaukset muiden puolesta		835 050,51	1 010 974,68
Muut taloudelliset vastuut			
		2018	2017
Muut taloudelliset vastuut		3 231 421,72	3 218 735,71
Johdannaissopimukset nimellisarvo		1 697 240,43	2 452 964,11
Johdannaissopimukset käypä arvo		-145 090,15	-165 216,60
Alv-palautusvastuu		789 728,87	917 388,00
Ara-avustusten palautusvastuu		963 486,60	959 003,36
		6 536 787,47	7 382 874,58

Arvonlisäveron palautusvastuu					
Orimattilan kaupungille saattaa muodostua palautusvastuu 1.1.2006 alkaen uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenojen arvonlisäveroista, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön (AVL 11 luku 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.					
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu					
Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta tai -avustusta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Jos omaisuus luovutetaan toiselle, joka käyttää omaisuutta valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan, tästä luovutuksesta johtuva palautus voidaan jättää määräämättä, jos luovuttaja omaisuuden luovutuksen yhteydessä sitoutuu vastaamaan palautusehdoista myös luovutuksen jälkeen tai jos luovutuksen saaja sitoutuu vastaaviin omaisuuden luovuttajaa koskeviin palautusehtoihin. Palautusta ei määrätä suoritettavaksi, jos valtionosuuden myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta. Vastuu perustuu lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1705, 7:53§ sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3.8.1992/733 Tarkempi erittely kunnan liitetiedoissa					
Intressitahotapahtumat					
Konserniyhteisöissä on tehty kuntalain mukaisia johtajasopimuksia.					
Kunnalla ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa.					

Konserni arvonorotukset	2018	2017
Maa-alueet		
Arvo 1.1.	15 023,42	31 419,00
oikaisu	0,00	2 005,22
Ky % osuuden muutos	0,00	2 622,52
Arvonkorotusten purku	0,00	-21 023,32
Arvo 31.12.	15 023,42	15 023,42
Rakennukset		
Arvo 1.1.	3 250 667,82	3 563 107,93
oikaisu	0,00	34 173,44
Ky % osuuden muutos	0,00	42 354,27
Arvonkorotusten purku	-32 092,70	-388 967,82
Arvo 31.12.	3 218 575,12	3 250 667,82
Osakkeet ja osuudet		
Arvo 1.1.	2 694,83	5 625,00
oikaisu	0,00	359,92
Ky % osuuden muutos	0,00	469,59
Arvonkorotusten purku	-1 350,77	-3 759,67
Arvo 31.12.	1 344,05	2 694,83
Arvonkorotukset yhteensä	3 234 942,59	3 268 386,07

5 Taseyksiköiden erillistilinpäätökset

Vesilaitos

KOKONAISARVIO TASEYKSIKÖN TOIMINNASTA VUONNA 2018

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kaupungin strategiaan ja teknisen toimen kehittämissuunnitelmaan

Vesi Oy /vesilaitos ovat toiminnallaan tukeneet kaupungin strategisia päämääriä ja rakentaneet vesi- ja viemäriverkostoja yritysten ja asumisen edellytysten turvaamiseksi.

Verkostojen uudisrakentaminen kohdistui pääosin Hennan bulevardille ja Länsirinteen asemakaava-alueelle. Myös vuoden 2017 aikana aloitettu Pennalan logistiikka-alueen laajennus rakennettiin toimintavuoden aikana valmiiksi.

Kaitilantien katusaneeraushankkeen lykkäytymisen vuoksi verkostojen vuosittainen saneeraus määrä jäi etenkin vesijohdon osalta asetetusta yhden kilometrin vuosittaisesta tavoitteesta. Kaikkiaan vesijohtoa saneerattiin Niittytien ja Pakaantien alueella noin 650 metriä ja viemäriä noin 800 metriä.

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi vuoden viimeisellä neljänneksellä Viiskivenharjun pohjavedenottoon liittyvän erimielisyyden vesiyhtiön hyväksi. Päätöksessä edellytetään, että vedenotto rakennetaan vuoden 2023 loppuun mennessä ja pohjaveden pumppaamisen voi aloittaa aikaisintaan 1.1.2024. Viiskivenharjun pohjavedenottoluvan käsittelyn ratkaiseminen oli yhtiön tulevaisuuden suunnittelun kannalta suuri helpotus, sillä useita verkosto- ja laitossaneerauksiin liittyviä päätöksiä on jouduttu siirtämään Viiskivenharjun hankkeeseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Pohjavesihankkeen toteutuminen antaa myös hyvät edellytykset avata uudelleen keskustelu Myrskylän kunnan jätevesien käsittelemisestä Vääräkosken jätevedenpuhdistamolla.

Vääräkosken jätevedenpuhdistamon prosessinohjauksen ja laitteistojen muutosten myötä koko laitoksen toimintavarmuus on parantunut ja puhdistustuloksissa on päästy merkittävästi edellisvuosia paremmalle tasolle. Puhdistamon energiankäyttöön liittyviä optimointeja on tehty vasta laiteinvestointien muodossa mutta jatkossa myös prosessin tarkemmalla ohjauksella pyritään vaikuttamaan laitoksen energiatehokkuuteen.

Toimintavuoden investointien määrä oli edelleen vesilaitoksen liiketoiminnan kokoon nähden merkittävä. Yhtiö investoi kaikkiaan noin 1,1 M€, josta puolet oli korvausinvestointeja.

Orimattilan kaupungin ympäristötoimi lähetti vesilaitoksen toiminta-alueella oleville verkostoon liittymättömille kiinteistöille kehotuksen liittyä keskitettyyn vesihuoltoon. Kirjeiden lähettämisestä seurannut vapautushakemusten tulva työllisti sekä ympäristötoimeja että vesilaitosta vuoden kahdella viimeisellä neljänneksellä. Toinen henkilöstöä työllistävä aihealue oli tietojärjestelmiin liittyvät uudistukset. Vesiyhtiön taloushallintojärjestelmä jouduttiin vaihtamaan uuteen ylläpidon päättyessä ja samalla myös vesilaitoksen tarvikevaraston hallinta oli siirrettävä kokonaan uuteen ohjelmaan. Lisäksi käyttöön otettiin sähköinen kunnosapitojärjestelmä, jonka avulla laitteiden huolto ja kentällä tehtävät toiminnot saadaan dokumentoitua paremmin.

Arvio tilinpäätöksen vaikutuksista vuoden 2018 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin sekä tulo- ja menoarvioihin

Henkilöstön vaihtuvuus oli toimintavuoden aikana suuri. Ulkopuolisten palveluiden käyttöä oli tämän vuoksi lisättävä ja tehtävät oli hoidettava erilaisin tilapäisjärjestelyin. Tämä vaikutti merkittävästi siihen, ettei kaikkia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita saavutettu.

Tilinpäätöksellä ei ole vaikutusta vesilaitoksen vuoden 2019 tavoiteasetantaan.

Toiminnallinen tavoite 1

Toimittaa asiakkaille korkealaatuista vesihuoltopalvelua tarkkailemalla säännöllisesti myös talousveden toimituksen vähäisempiä laatuhäiriöitä.

Mittari/ Arviointitapa

Talousveden toimituksen vähäiset laatuhäiriöt (ruoste, ilma, alhainen vesijohtoverkoston paine)

Tavoitetaso 2018

Alle 7 laatuhäiriötä/vuosi.

Toteutuma

Laatuhäiriöiden määrä ylitti tavoitteen sen ollessa 11 kpl/vuosi. Sähköisen kunnossapitojärjestelmän käyttöönoton jälkeen havaittiin, että tavoitteen lähtötaso oli asetettu vääräksi.

Toiminnallinen tavoite 2

Vesihuoltojärjestelmän tekninen kehittäminen.

Mittari/ Arviointitapa

Löytää henkilöstölähtöisiä, toteuttamiskelpoisia, teknisiä parannusehdotuksia, joista saadaan taloudellista tai toiminnallista hyötyä.

Tavoitetaso 2018

Kaksi teknistä kehityskohdetta/vuosi

Toteutuma

Löydetty yksi tekninen kehityskohde, jossa jätevedenpuhdistamon pintalietteiden kierto prosessissa katkaistaan. Korjaava toimenpide on sovittu toteutettavaksi heti vuoden 2019 alussa. Tavoitetta ei täysin saavutettu.

Toiminnallinen tavoite 3

Verkostojen vuotovesiprosentin pienentäminen.

Mittari / Arviointitapa

Vesijohto- ja viemäriverkostojen vuotovesimäärien määrä.

Tavoitetaso 2018

Puhdas vesi alle 8%
Jätevesi alle 40%

Toteutuma

Puhdasvesiverkoston osalta tavoitetta ei saavutettu ja vuotovesiprosentti pysyi vuoden 2017 tasolla (25 %).
 Jätevesiverkoston osalta tavoite alitettiin vuotovesiprosentin ollessa noin 32 %. Tavoitetta huomattavasti pienempään vuotovesiprosenttiin vaikutti osaltaan poikkeuksellisen kuiva syksy.

Toiminallinen tavoite 4

Energian käytön tehostaminen.

Mittari / Arviointitapa

Talousveden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn käytetty energia kWh/m³

Tavoitetaso 2018

Puhdas vesi alle 0,6 kWh/m³
 Jätevesi 2,3 kWh/m³

Toteutuma

Talousveden osalta tavoitetta ei saavutettu energian käytön ollessa 0,78 kWh/m³.
 Jätevedenosalta tavoite saavutettiin energiankäytön ollessa 2,26 kWh/m³.

Toiminallinen tavoite 5

Vesi- ja viemäriverkoston korjausvelan määrän vähentämien.

Mittari / Arviointitapa

Saneerattujen linjaosuuksien pituus/ vuosi.

Tavoitetaso 2018

Vesijohto 1 000 metriä/ vuosi
 Jätevesiviemäri 1 000 metriä/ vuosi

Toteutuma

Vuoden 2018 aikana tavoitetta ei saavutettu. Vesijohtoa saneerattiin 653 m ja jätevesiviemäriä 792 m.

Toiminallinen tavoite 6

Vesi- ja viemäriverkoston saneerauskäytäntöjen kehittäminen.

Mittari / Arviointitapa

Saneerauskäytäntöjen dokumentointi.

Tavoitetaso 2018

Saneerauskäytännöt dokumentoitu 31.12.2018 mennessä.

Toteutuma

Tarvittavat tiedot on kerätty ja saneerauksista saatu data on analysoitu. Lopullinen dokumentointi on vielä kesken.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET 2018

Vesilaitos

Ulkoiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENOT Muutos 2,3 %	2 400 116	2 292 350	2 346 472	2 311 798
TULOT Muutos 0,78 %	2 309 171	2 344 800	2 291 222	2 339 362
NETTO Muutos 64,6 %	90 945	54 470	55 250	27 564

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2018

Sisäiset	TP 2018	TA 2018	TP 2017	TP 2016
MENO Muutos -11,2 %	16 525	14 480	18 616	12 189
TULOT Muutos 1,4 %	108 250	101 900	106 750	104 2109
NETTO Muutos 4 %	91 725	87 420	88 134	92 030

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ		
TULOSLASKELMA		
	01.01. - 31.12.2018	01.01. - 31.12.2017
Liikevaihto	2 414 721,72	2 395 218,20
Liiketoiminnan muut tuotot	2 698,65	2 754,27
Materiaalit ja palvelut	-889 118,14	-850 488,50
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-357 215,43	-337 869,78
Palvelujen ostot	-531 902,71	-512 618,72
Henkilöstökulut	-502 055,84	-510 592,73
Palkat ja palkkiot	-397 706,61	-398 965,25
Henkilösivukulut	-104 349,23	-111 627,48
Eläkekulut	-89 311,30	-93 596,77
Muut henkilösivukulut	-15 037,93	-18 030,71
Liiketoiminnan muut kulut	-1 025 466,99	-1 004 008,18
Liikelylijäämä	779,40	32 883,06
Rahoitustuotot ja -kulut:	2 091,12	2 385,90
Muut rahoitustuotot	2 064,52	2 429,25
Muut rahoituskulut	26,60	-43,35
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	2 870,52	35 268,96
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	2 870,52	35 268,96
Tilikauden ylijäämä	2 870,52	35 268,96
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,3	4,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	0,3	4,3
Voitto, %	0,1	1,5

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ		
RAHOITUSLASKELMA		
	01.01. - 31.12.2018	01.01. - 31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	2 870,52	35 268,96
Liikelylijäämä	779,40	32 883,06
Rahoitustuotot ja -kulut	2 091,12	2 385,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 870,52	35 268,96
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	8 245,98	1 900,21
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	-8 448,12	22 268,98
Saamisten muutos muilta	-77 728,50	-5 073,48
Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	-3 209,67	3 209,67
Korottomien velkojen muutos muilta	-4 473,62	23 268,92
Rahoituksen rahavirta	-85 613,93	45 574,30
Rahavarojen muutos	-82 743,41	80 843,26
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 1.1.	918 972,89	838 129,63
Rahavarat 31.12.	836 229,48	918 972,89
	-82 743,41	80 843,26
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €		
kertymä 5 vuodelta 1000€	264,73	223,64
Kassan riittävyys, pv	126	142
Quick ratio	3,6	3,5
Current ratio	3,8	3,8

ORIMATTILAN VESILAITOS TASEYKSIKKÖ			
TASE			
		31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
A	PYSYVÄT VASTAAVAT		
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I	VAIHTO-OMAISUUS		
	1. AINEET JA TARVIKKEET	60 100,05	68 346,03
	VAIHTO-OMAISUUS	60 100,05	68 346,03
II	SAAMISET		
	LYHYTAIKAISET SAAMISET		
	MYYNTISAAMISET	176 547,86	91 441,14
	SAAMISET KUNNALTA	8 448,12	26,99
	MUUT SAAMISET	26 785,97	35 750,05
	SIIRTOSAAMISET	2 777,58	1 164,73
	LYHYTAIKAISET SAAMISET	214 559,53	128 382,91
	SAAMISET	214 559,53	128 382,91
IV	RAHAT JA PANKKISAAMISET	836 229,48	918 972,89
	VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 110 889,06	1 115 701,83
	VASTAAVAA	1 110 889,06	1 115 701,83
VASTATTAVAA		31.12.2018	31.12.2017
A	OMA PÄÄOMA		
I	PERUSPÄÄOMA	174 850,10	174 850,10
IV	EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ	644 145,31	608 876,35
V	TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 870,52	35 268,96
	OMA PÄÄOMA	821 865,93	818 995,41
D	VIERASPÄÄOMA		
II	LYHYTAIKAINEN		
	OSTOVELAT	78 010,59	64 511,31
	KOROTTOMAT VELAT KUNNALTA	0,00	3 209,67
	MUUT VELAT	133 188,02	157 016,57
	SIIRTOVELAT	77 824,52	71 968,87
	LYHYTAIKAINEN	289 023,13	296 706,42
	VIERASPÄÄOMA	289 023,13	296 706,42
	VASTATTAVAA	1 110 889,06	1 115 701,83
		0,00	0,00
	Omavaraisuusaste %	74,0	73,4
	Suhteellinen velkaantuneisuus %	12,0	12,4
	Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	12,0	12,5
	Kertynyt ylijäämä (alijäämä)1000 Eur	647,0	644,1
	Lainakanta 31.12. 1000 Eur		0

Vesilaitos		
<u>Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot</u>		
TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Arvostus- ja jaksotuseriaatteet sekä menetelmät		
Vaihto-omaisuuden arvostus		
Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintamenon määräisenä.		
Rahoitusomaisuuden arvostus		
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.		
TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT		
TOIMINTATUOTOT	2018	2017
ulkoiset		
Vesimaksut	694 494	685 710
Jätevesimaksut	1 126 229	1 112 999
Perusmaksut, mittarivuokrat	352 471	346 751
Muut liiketoiminnan tuotot	133 278	143 008
Yhteensä	2 306 472	2 288 468
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Oman pääoman erittely	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	174 850,10	174 850,10
Peruspääoma 31.12.	174 850,10	174 850,10
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	644 145,31	608 876,35
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	644 145,31	608 876,35
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 870,52	35 268,96
Oma pääoma yhteensä	821 865,93	818 995,41
Vieras pääoma		
Muiden velkojen erittely	2018	2017
Lyhytaikaiset muut velat, erittelemättömät	133 188,02	157 016,57
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset	2018	2017
Tuloennakot ja menoajämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	68 161,44	70 962,97
Muut siirtovelat	9 663,08	1 005,90
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	77 824,52	71 968,87
HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2017
Vesihuoltolaitos	11	11

6 Konserniyhtiöt

Orimattilan Lämpö Oy

Tuloslaskelma				
	1.1.2018–31.12.2018		1.1.2017–31.12.2017	
LIIVEVAIHTO		3 838 045,11		3 667 544,29
Liiketoiminnan muut tuotot		142 224,76		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 556 435,52		-2 233 837,89	
Varastojen muutos	-1 307,82		-3 540,30	
Ulkopuoliset palvelut	-10 230,00	-2 567 973,34	-14 497,65	-2 251 875,84
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-232 745,26		-240 108,28	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-41 204,07		-42 862,66	
Muut henkilösivukulut	-8 251,99	-282 201,32	-9 187,27	-292 158,21
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-524 337,17		-529 202,47
Liiketoiminnan muut kulut		-224 014,60		-288 839,22
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		381 743,44		305 468,55
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00		7,69	
Muilta	7 784,53		12 500,21	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	-22 811,00		-24 615,48	
Muilta	-8 219,75	-23 246,22	-10 002,40	-22 109,98
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		358 497,22		283 358,57
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos		2 113,64		4 413,50
Tuloverot		-72 168,44		-57 514,22
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		288 442,42		230 257,85

Tase						
	31.12.2018			31.12.2017		
Vastaavaa						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet						
Muut aineettomat hyödykkeet			16 221,20			27 418,14
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet		171 574,74				171 574,74
Rakennukset ja rakennelmat		1 516 189,44				1 587 490,70
Kaukolämpöverkosto		1 038 999,12				1 005 509,80
Maakaasuverkosto		278 810,51				324 144,01
Koneet ja kalusto		1 816 032,00				1 978 768,49
Polttoainesäiliöt		510,79				638,48
Asfaltointi		18 051,55				26 870,21
Keskeneräiset omat työt		237 307,46	5 077 475,61			70 815,96
Sijoitukset						
Muut saamiset			65 488,62			65 488,62
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ			5 159 185,43			5 258 719,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Vaihto-omaisuus						
Aineet ja tarvikkeet		85 198,40				86 506,22
Ennakkomaksut		0,00	85 198,40			12 532,06
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset		660 389,99				520 283,37
Myyntiaamiset saman konsernin yrityksiltä		159 991,07				175 117,39
Siirtosaamiset		11 435,03	831 816,09			8 854,01
Rahat ja pankkisaamiset			591 231,74			568 917,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ			1 508 246,23			1 372 210,96
Vastaavaa yhteensä			6 667 431,66			6 630 930,11

Tase				
	31.12.2018		31.12.2017	
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma		50 456,38		50 456,38
Edellisten tilikausien voitto/tappio		1 075 650,06		990 847,21
Tilikauden voitto/tappio		288 442,42		230 257,85
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 414 548,86		1 271 561,44
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero		11 977,31		14 090,95
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 017 500,00		1 110 000,00	
Lainat konsernilta	1 946 176,50		2 077 931,04	
Liittymismaksut	1 512 321,83	4 475 998,33	1 502 443,91	4 690 374,95
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	92 500,00		92 500,00	
Lainat konsernilta	131 754,54		131 758,62	
Ostovelat	427 881,70		327 238,12	
Ostovelat saman konsernin yrityksille	1 915,84		5 234,23	
Muut velat	47 414,36		33 350,13	
Siirtovelat	63 440,72	764 907,16	64 821,67	654 902,77
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		5 240 905,49		5 345 277,72
Vastattavaa yhteensä		6 667 431,66		6 630 930,11

Orimattilan Vesi Oy

Tuloslaskelma				
	1.1.2018–31.12.2018		1.1.2017–31.12.2017	
LIIKEVAIHTO	1 009 200,00		990 030,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	19 664,49		21 255,02	
Materiaalit ja palvelut				
Ulkopuoliset palvelut	-30 770,03		-30 318,53	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-18 376,01		-18 559,77	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 338,11		-1 708,11	
Muut henkilösivukulut	-244,74		-313,56	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-897 017,95		-817 589,15	
Liiketoiminnan muut kulut	-49 945,31		-46 848,78	
LIIKEVOITTO	31 172,34		95 947,12	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	118,40		29,39	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samaan konserniin kuuluville yrityksille	-38 077,96		-39 314,87	
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-6 787,22		56 661,64	
Tuloverot	6,23		-11 418,87	
TILIKAUDEN VOITTO	-6 780,99		45 242,77	

Tase					
	31.12.2018			31.12.2017	
Vastaavaa					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut aineettomat hyödykkeet		22 176,31			0,00
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	130 878,09			130 878,09	
Rakennukset ja rakennelmat	12 076 713,81			11 796 448,90	
Koneet ja kalusto	411 306,86			407 579,64	
Muut aineelliset hyödykkeet	12 978,51			14 948,03	
Keskeneräiset omat työt	228 032,82	12 859 910,09		293 220,49	12 643 075,15
Sijoitukset					
Muut saamiset		159 498,72			159 498,72
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		13 041 585,12			12 802 573,87
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Lyhytaikaiset saamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	21 496,61			53 971,08	
Siirtosaamiset	14 170,34	35 666,95		36 102,98	90 074,06
Rahat ja pankkisaamiset		98 277,36			42 508,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		133 944,31			132 582,38
Vastaavaa yhteensä		13 175 529,43			12 935 156,25

Tase					
	31.12.2018			31.12.2017	
Vastattavaa					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	100 912,76			100 912,76	
Vararahasto	2 040 991,99	2 141 904,75		2 040 991,99	2 141 904,75
Muut rahastot					
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		815 997,27			815 997,27
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		648 264,63			603 021,86
Tilikauden voitto(tappio)		-6 780,99			45 242,77
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 599 385,66			3 606 166,65
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Velat saman konsernin yrityksille	2 882 263,52			2 959 213,70	
Liittymismaksut	6 248 312,62	9 130 576,14		5 999 704,64	8 958 918,34
Lyhytaikainen					
Ostovelat	68 915,01			58 763,75	
Velat saman konsernin yrityksille	344 114,16			307 431,00	
Muut velat	30 202,09			1 213,36	
Siirtovelat	2 336,37	445 567,63		2 663,15	370 071,26
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		9 576 143,77			9 328 989,60
Vastattavaa yhteensä		13 175 529,43			12 935 156,25

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratilat - tuloslaskelma

	1.1.2018	1.1.2017
Rahayksikkö EURO	- 31.12.2018	- 31.12.2017
Kiinteistön tuotot		
Vuokrat	4 612 355,06	4 718 863,64
Käyttökorvaukset	215 733,17	220 858,56
Muut kiinteistön tuotot	6 195,92	34 506,14
Kiinteistön tuotoista suoritettava arvonlisävero	-176 173,17	-179 722,15
Kiinteistön tuotot yhteensä	4 658 110,98	4 794 506,19
Luottotappiot ja muut oikaisuerät	0,00	-12 447,68
Kiinteistön hoitokulut		
Henkilöstökulut	-565 584,70	-540 106,04
Hallinto	-222 455,99	-154 799,36
Käyttö- ja huolto	-326 615,14	-434 688,88
Ulkoalueiden hoito	-109 733,93	-101 568,70
Siivous	-83 707,23	-96 527,19
Lämmitys	-376 192,13	-480 216,15
Vesi- ja jätevesi	-221 450,53	-250 723,73
Sähkö ja kaasu	-176 738,59	-158 487,15
Jätehuolto	-108 166,07	-93 269,81
Vahinkovakuutukset	-34 403,91	-33 448,87
Vuokrat	-185 655,62	-191 234,28
Kiinteistövero	-161 105,91	-163 439,72
Korjaukset	-462 201,94	-427 643,58
./ Saadut korvaukset ja avustukset	0,00	77 185,07
Muut hoitokulut	-352,18	-1 807,90
Hoitokulujen vähennettävä arvonlisävero	110 696,25	95 104,48
Oman käytön arvonlisävero	-99 273,31	-100 093,81
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-3 022 940,93	-3 055 765,62
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	1 635 170,05	1 726 292,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Rakennuksista ja rakennelmista	-825 725,53	-854 109,95
Koneista ja kalustosta	-47 426,47	-42 369,85
Muista pitkävaikutteisista menoista	-45 069,39	-48 569,42
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-918 221,39	-945 049,22
Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot	1 440,00	800,00
Korkotuotot	1 396,24	3 416,48
Korkokulut	-273 174,15	-326 606,34
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-270 337,91	-322 389,86
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	446 610,75	458 853,81
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	446 610,75	458 853,81
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	2 313,05	-11 281,14
Vapaaehtoisten varausten muutos	96 326,77	-457 874,47
Tilinpäätössiirrot yhteensä	98 639,82	-469 155,61
Välittömät verot	-109 038,09	-24 422,76
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	436 212,48	-34 724,56

Kiinteistö Oy Orimattilan Vuokratilat

- tase

Rahayksikkö EURO	31.12.2018	31.12.2017
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	38 596,92	50 440,66
Aineelliset hyödykkeet	24 922 628,50	25 601 913,85
Sijoitukset	2 059 151,76	2 139 151,76
Pysyvät vastaavat yhteensä	27 020 377,18	27 791 506,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset	129 629,31	87 805,23
Rahat ja pankkisaamiset	1 493 854,03	1 516 231,39
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 623 483,34	1 604 036,62
V a s t a a v a a y h t e e n s ä	28 643 860,52	29 395 542,89
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Osakepääoma	453 390,52	453 390,52
Osakepääoma yhteensä	453 390,52	453 390,52
Rakennusrahasto	50 301,65	50 301,65
Arvonkorotusrahasto	2 993 745,09	2 993 745,09
Vararahasto	443 930,99	443 930,99
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-110 529,06	-75 804,50
Tilikauden voitto/tappio	436 212,48	-34 724,56
Oma pääoma yhteensä	4 267 051,67	3 830 839,19
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	17 539,54	19 852,59
Vapaaehtoiset varaukset		
Asuintalovaraukset	3 621 272,00	3 717 598,77
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	3 638 811,54	3 737 451,36
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	8 425 332,64	9 667 389,25
Muut velat	10 047 638,01	10 116 543,53
Pitkäaikaiset velat yhteensä	18 472 970,65	19 783 932,78
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 469 607,80	1 214 071,51
Saadut ennakot	32 165,25	29 437,29
Ostovelat	88 368,58	204 039,82
Velat omistusyhteisyrityksille	0,00	0,00
Muut velat	401 751,76	409 073,99
Siirtovelat	273 133,27	186 696,95
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 265 026,66	2 043 319,56
Vieras pääoma yhteensä	20 737 997,31	21 827 252,34
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	28 643 860,52	29 395 542,89

Orimattilan Yrityskiinteistöt

- tuloslaskelma

	1.1.2018	1.1.2017
Rahayksikkö EURO	- 31.12.2018	- 31.12.2017
LIIKEVAIHTO	414 729,96	414 577,99
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 275,10	-6 562,50
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 401,35	-1 403,17
Muut henkilösivukulut	-154,77	-179,28
Henkilöstökulut yhteensä	-7 831,22	-8 144,95
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-184 414,80	-184 414,80
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-184 414,80	-184 414,80
Liiketoiminnan muut kulut	-45 232,59	-74 169,73
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	177 251,35	147 848,51
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	0,53	12,46
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-27 402,87	-52 121,81
Muille	-7 096,81	-8 029,82
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-34 499,15	-60 139,17
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	142 752,20	87 709,34
Tuloverot		
Tilikauden verot	-28 346,37	-17 597,91
Tuloverot yhteensä	-28 346,37	-17 597,91
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	114 405,83	70 111,43

Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy

- tase

Rahayksikkö EURO	31.12.2018	31.12.2017
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Omistetut	263 750,96	263 750,96
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut	3 396 412,87	3 580 827,67
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 660 163,83	3 844 578,63
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 660 163,83	3 844 578,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Muut saamiset	0,00	183,25
Siirtosaamiset	3 019,17	658,28
Lyhytaikaiset yhteensä	3 019,17	841,53
Rahat ja pankkisaamiset	352 343,13	279 881,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	355 362,30	280 723,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 015 526,13	4 125 301,87
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Osakepääoma	336 375,85	336 375,85
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	163 969,22	93 857,79
Tilikauden voitto (tappio)	114 405,83	70 111,43
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	614 750,90	500 345,07
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pääomalainat	50 000,00	50 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	900 000,00	975 000,00
Velat saman konsernin yrityksille	2 301 000,00	2 462 000,00
Muut velat	-161 000,00	-161 000,00
Pitkäaikainen yhteensä	3 090 000,00	3 326 000,00
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	236 000,00	236 000,00
Ostovelat	6 477,76	1 006,43
Muut velat	16 004,29	14 168,98
Siirtovelat	52 293,18	47 781,39
Lyhytaikainen yhteensä	310 775,23	298 956,80
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 400 775,23	3 624 956,80
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 015 526,13	4 125 301,87

7 Käytetyt kirjanpito- ja tositelajit

Luettelo kirjanpidosta ja aineistoista 2018					
Kirjanpidon osa	Tositelaji	Numero-sarja alk.		Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös			Tasekirja	Kunnan tasekirjassa on esitetty	Kunnassa paperilla
			Tase-erittelyjen saldospelvitykset	kirjanpitolain edellyttämä	
		1	Liitetietositteet	tilinpäätös, toimintakertomus sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	
			Tilikartta		
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisessä arkistossa
Käyttöomaisuus				KOM osa Raindancejärjestelmää,	Kuntamalli Raindance
	KOMTOS	34001	Käyttöomaisuustositteet	joka on integroitu suoraan	kirjanpitojärjestelmässä
	KOMMUI	39001	Käyttöom.muistiotositteet	pääkirjanpitoon	ja paperitulosteina
Pääkirjatilitositteet					
	MUIRO2	15001	Muistiotositteet Rondo	Rondo muistiotositteet siirretään	Tapahtumat säilytetään
	MUIRS2	25001	Muistiotositteet Rondo sisäiset	liittymän kautta pääkirjanpitoon	sähköisenä Rondossa liitteineen
	MUIST1	10001	Muistiotositteet	Muistiotositteet viedään	Kuntamalli Raindance
	MUISIS	20002	Muistiotositteet sisäiset	pääkirjanpitoon manuaalisesti	kirjanpitojärjestelmässä
	VYÖR	31001	Vyörytys	samoin vyörytystositteet	ja paperitulosteina
Liittymät					
	PALKAT	100001	Populus palkkaliittymä, palkkatositteet, matkalaskut	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon yhdistelmänä	Palkkaliittymä ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä Populus palkanlaskentajärjestelmässä
Myyntireskontra					
	YMR10	10000001	Taloustoimiston laskutus	Tositteet siirtyvät ProE-laskutuksesta	Tapahtumat säilytetään
	YMR11	11000001	Rakennusvalvonta	myyntireskontraan	sähköisenä ProE-laskutuksessa
	YMR12	12000001	Urheilutoimen laskutus	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa	
	YMR13	13000001	Tilapalvelun laskutus	Kuntamalli Raindance järjestelmää,	
	YMR14	14000001	Nuorisotoimen laskutus	joka on integroitu suoraan	
	YMR15	15000001	Suunnittelutoimen laskutus	pääkirjanpitoon	
	YMR16	16000001	Ympäristötoimen laskutus		
	YMR17	17000001	Yhdyskuntatekniikan laskutus		
	YMR18	18000001	Kiinteän omaisuuden myynti		
	YMR19	19000001	Kirjaston yleislaskutus		
	YMR20	20000001	Sivistystoimen laskutus		
	YMR21	21000001	Kulttuuritoimen laskutus		
	YMR22	22000001	Maanvuokrat		
	YMR40	40000001	Vesihuollon muu laskutus		
	YMR44	44000001	Vesi- ja jätevesilaskutus		
	YMR54	54000001	Päivähoitolaskutus		
	YMR99	99000001	Vanhdat laskut		
	YMRHYV	5310001	MR hyvityslasku		
	YMRMAN	5110001	MR Manuaalisuoritukset		
	YMRVII	5210001	MR Viitesuoritukset		
Ostoreskontra					
	OSTOT	8000001	Ostolaskut	Tositteet siirtyvät Rondosta Kuntamalli Raindance järjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä Rondossa
	OMAKSU	8990001	Ostoreskontra maksut	Ostoreskontran tapahtumat ovat osa	
	SISROP	40001	Sisäiset laskut Rondo	Kuntamalli Raindance järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	
Tiliotteet					
	PANKKI	101001	Pankkien tiliotteet	Basware maksuliikenneohjelmasta liittymien kautta Kuntamalli Raindance kirjanpitojärjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä Baswaren InvoiceReady-arkistossa
Avaava tase					
	ALKUSA	1001	Alkusaldot	Siirretään ALKUSA -raportilla	Kuntamalli Raindance kirjanpitojärjestelmässä
Talousarvio					
	BUD	2001	Talousarvio	Raindance Budjetointi on osa Kuntamalli Raindance järjestelmää	Kuntamalli Raindance kirjanpitojärjestelmässä
Lisätalousarvio					
	BUDL	3001	Lisätalousarvio	Viedään manuaalisesti	Kuntamalli Raindance kirjanpitojärjestelmässä
Konserni					
	KLALKU	99910001	Konsernin alkusaldot	Siirretään KLALKU -raportilla.	Kuntamalli Raindance kirjanpitojärjestelmässä ja
	KLKIRJ	99930001	Konsernikirjaukset	Yhteisöjen tiedot siirretään KONSTA	paperitulosteina
	KLYHT	99920001	Tytäryht./Kuntayht.	lomakkeella sekä manuaalikirjauksin	

Tilinpäätöksen allekirjoitukset**Tilinpäätöksen allekirjoitukset**

Orimattilassa 25. päivänä maaliskuuta 2019

Orimattilan kaupunginhallitus

Juha Kauranen

Ville Erola

Eero Sjö

Sanna Koskinen

Jukka Mäkelä

~~Jukka Mäkelä~~

kaupunginjohtaja

Tilintarkastajan merkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Orimattilassa

6. päivänä

touko kuuta 2019

PwC Julkistarkastus Oy

Tilintarkastusyhteisö

Outi Koskinen, JHT, KHT